

T.C.

Ardahan Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Sanat ve Tasarım Ana Bilim Dalı

Sanat ve Tasarım Bilim Dalı

ÇOCUKLARDA SOSYAL BECERİLERİN GELİŞİMİNDE MÜZİĞİN ROLÜ

Ferah AKDAĞOĞLU

Doç. Dr. Selami AKIŞ

Yüksek Lisans Tezi

Ardahan, 2025

ÇOCUKLARDA SOSYAL BECERİLERİN GELİŞİMİNDE MÜZİĞİN ROLÜ

Ferah AKDAĞOĞLU

Doç. Dr. Selami AKIŞ

Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Sanat ve Tasarım Ana Bilim Dalı

Sanat ve Tasarım Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ardahan, 2025

KABUL VE ONAY

Ferah AKDAĞOĞLU tarafından hazırlanan “Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişiminde Müziğin Rolü” başlıklı bu çalışma, 10.04.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Bekir TANYERİ (Başkan)

Doç. Dr. Selami AKIŞ (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Kemal ÖZAVCI

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Mustafa ŞENEL
Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Ardahan Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan *“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”* kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / Ardahan Üniversitesi Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

10/04/2025

Ferah AKDAĞOĞLU

“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü tezle ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* **Tez danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Tez Danışmanının **Doç. Dr. Selami AKIŞ** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Ferah AKDAĞOĞLU

ÖN SÖZ

“Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişiminde Müziğin Rolü” isimli bu çalışmada, çocukların gelişiminde önemli yeri temsil eden müziğin etkisi ve aşamaları üzerinde durulmuştur.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde bilgi ve birikimleri ışığında beni yönlendiren değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Selami AKIŞ’a fikirleri ve tecrübesiyle tezimde bana yol gösteren Sayın hocam Dr. Öğr. Üyesi KEMAL ÖZAVCI’ya akademik ve teorik açıdan bu çalışmanın gelişmesine katkıda bulunan Sayın. Dr. Öğr. BEKİR TANYERİ ’ye, kaynak araştırmasında ve halk müziği konusunda birikimlerini benimle paylaşan Sayın hocam Doç. Dr. TOLGA KARACA’ya, teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca bu çalışmada Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü akademik ve idari personeline teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Hayatımın her anında yanımda olan ve bana her koşulda güvenen maddi manevi desteğini esirgemeyen aileme, sevgili kızım Masal Lorin AKDAĞOĞLU’na bitmeyen enerjisi ile hayatıma kattığı her an için teşekkür ederim.

Ferah Akdağoğlu

Ardahan-2025

ÖZET

AKDAĞOĞLU, Ferah. Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişiminde Müziğin Rolü, Yüksek Lisans Tezi, Ardahan, 2025.

Çocukların sosyal ortamlarda etkili bir şekilde etkileşimde bulunabilmesi, sağlıklı ilişkiler geliştirmesi ve toplumla uyumlu bir şekilde iletişim kurabilmesi için belirli sosyal becerilere ihtiyaçları vardır. Bu beceriler, bireylerin çevresindeki diğer kişilerin duygu ve düşüncelerini anlayıp, kendi duygusal tepkilerini uygun şekilde düzenleyerek etkileşimde bulunmalarını sağlar. Sosyal beceriler, yalnızca bireyin kendini ifade etme yeteneğini değil, aynı zamanda başkalarının perspektifinden durumu değerlendirme, empati kurma ve toplumsal normlara uygun davranışlar sergileme yetkinliklerini de kapsar. Çocuklar, bu becerileri erken yaşlarda edinmeye başlar ve okul öncesi dönemdeki deneyimlerle güçlendirilir. Okul, çocuklar için aileden sonra en önemli sosyal ortam olup, sosyal becerilerin öğrenilmesi ve geliştirilmesi açısından kritik bir rol oynar. Bu beceriler, çocukların hem bireysel hem de toplumsal düzeyde sağlıklı ilişkiler kurabilmesini, aynı zamanda akademik başarılarının ve duygusal gelişimlerinin desteklenmesini sağlar.

Erken dönemde sosyal becerilerin geliştirilmesi, sadece bireysel gelişim için değil, aynı zamanda toplumda kabul görme ve sosyal uyum sağlama açısından da önemlidir. Araştırmalar, çocukluk döneminde sosyal becerileri güçlendirilen bireylerin, ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde daha başarılı akademik performans sergilediklerini, daha düşük suç oranlarına sahip olduklarını ve daha iyi ruhsal sağlıkla ilişkilendirildiklerini göstermektedir. Bu becerilerin erken yaşlarda kazandırılması, çocukların daha sağlıklı kişilerarası ilişkiler kurmalarını ve duygusal dengeyi sağlamalarını kolaylaştırır. Ayrıca, sosyal becerileri yeterince gelişmemiş çocuklar, ilerleyen yıllarda kişilerarası etkileşimlerde güçlükler yaşayabilir, duygusal ve davranışsal sorunlarla karşılaşabilir, akademik başarısızlıklar ve toplumsal uyumsuzluklar gözlemlenebilir.

Erken çocukluk döneminde gözlemlenen sosyal etkileşim eksiklikleri, ilerleyen yaşlarda çocuğun psikolojik durumu, akademik başarıları ve toplumsal ilişkileri üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olabilir. Yapılan araştırmalar, çocuklukta yaşanan

düşük düzeyde sosyal etkileşimin, gelecekteki psikolojik sağlık ve başarı açısından IQ puanlarından, ders notlarından ve başarı testlerinden daha güvenilir bir öngörücü olduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle, erken dönemde sosyal becerilerin geliştirilmesi, bireylerin yaşamları boyunca karşılaşacakları zorluklarla başa çıkma yeteneklerini önemli ölçüde artırmaktadır.

Sosyal becerilerin gelişimi, sadece bireysel düzeyde değil, toplumun genel uyumu için de büyük önem taşır. Toplumsal düzenin sağlanması, bireylerin birbirleriyle etkili bir şekilde iletişim kurabilmesi, empati ve anlayış geliştirebilmesi gibi sosyal becerilere dayanır. Ayrıca, eğitim kurumlarında ve diğer sosyal ortamlarda bu becerilerin kazandırılması, toplumsal barış ve uyum için gereklidir.

Son olarak, müzik eğitiminin çocukların sosyal becerileri üzerinde güçlü bir etkisi olduğu yapılan araştırmalarla kanıtlanmıştır. Müzik, çocukların grup içinde çalışmayı öğrenmelerini, empati kurmalarını ve duygu-düşünce paylaşımında bulunmalarını sağlar. Bununla birlikte, müzik eğitimi sosyal etkileşimi teşvik eden ve bireylerin birbirleriyle daha sağlıklı ilişkiler kurmalarını sağlayan bir araç olarak öne çıkmaktadır. Dolayısıyla, müzik eğitiminin çocukların sosyal becerilerinin geliştirilmesindeki rolü, sadece sanatsal değil, aynı zamanda toplumsal gelişim açısından da büyük bir öneme sahiptir.

Anahtar Sözcükler:

Müzik, çocuk gelişimi, sosyal beceriler.

ABSTRACT

AKDAĞOĞLU, Ferah. The Role of Music in The Development of Social Skills in Children, Master's Thesis, Ardahan, 2025.

Children need certain social skills to interact effectively in social environments, develop healthy relationships, and communicate in a socially acceptable manner. These skills enable individuals to understand the emotions and thoughts of others, while regulating their own emotional responses appropriately during interactions. Social skills not only encompass a person's ability to express themselves, but also their capacity to evaluate situations from others' perspectives, empathize, and behave according to societal norms. Children begin acquiring these skills at an early age, with experiences in the preschool years further enhancing their development. School, as the second most important social environment after the family, plays a critical role in the learning and development of social skills. These skills support children in establishing healthy relationships at both individual and societal levels, while also fostering their academic success and emotional development.

The development of social skills at an early age is crucial not only for individual growth but also for social acceptance and the ability to adapt within society. Research shows that individuals who have strengthened their social skills during childhood perform better academically, have lower crime rates, and enjoy better mental health in adolescence and adulthood. Early acquisition of these skills makes it easier for children to form healthier interpersonal relationships and maintain emotional balance. In contrast, children with underdeveloped social skills may face difficulties in interpersonal interactions, emotional and behavioral problems, academic failures, and social maladjustment later in life.

Deficiencies in social interaction during early childhood can have a decisive impact on a child's psychological well-being, academic achievements, and social relationships as they grow. Studies have found that low levels of social interaction during childhood are a more reliable predictor of future psychological health and success than IQ scores, grades, and performance on achievement tests. Therefore,

developing social skills in early childhood significantly enhances an individual's ability to cope with challenges throughout their life.

The development of social skills is of great importance not only at the individual level but also for the overall harmony of society. The maintenance of social order relies on the ability of individuals to communicate effectively with one another, empathize, and develop understanding, all of which are underpinned by social skills. Additionally, teaching these skills in educational institutions and other social settings is essential for promoting social peace and cohesion.

Finally, numerous studies have demonstrated the strong impact of music education on children's social skills. Music helps children learn to work together in groups, empathize, and share their thoughts and emotions. Moreover, music education stands out as a tool that encourages social interaction and helps individuals form healthier relationships with others. Therefore, the role of music education in the development of children's social skills is significant not only in artistic terms but also in promoting social development.

Keywords:

Music, child development, social skills

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	ii
ETİK BEYAN.....	iv
ÖN SÖZ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM.....	4
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR TARAMASI.....	4
1.1.Sosyal Beceri	4
1.1.1. Sosyal Beceri Gelişimi	6
1.1.2. Sosyal Beceri Eğitimi.....	7
1.1.3. İlkokul Döneminde Sosyal Beceri Gelişimi Ve Sosyal Beceri Eğitimi	10
1.4. İlgili Araştırmalar	14
1.4.1. Sosyal Beceri İle İlgili Araştırmalar.....	14
1.4.2. Müzikli Oyunlar İle İlgili Araştırmalar	16
2. BÖLÜM.....	23
SOSYAL BECERİLER VE MÜZİĞİN ROLÜ.....	23
2.1. Müzik Eğitiminin Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri	23
2.2. Eğitsel Oyunlar	34
2.2.1. Eğitsel Oyunun Tanımı	39
2.2.2. Eğitsel Oyunların Özellikleri	42
2.2.3. Eğitsel Oyunların Öğeleri.....	46
2.2.3.1. Oyun Karakterine Göre Sınıflandırılması.....	46
2.2.3.2. Oyunun Uygulanış Özelliklerine Göre Sınıflandırılması	48
2.2.4. Eğitsel Oyunların Çocuk Gelişimine Etkileri.....	49
2.2.5. Eğitsel Oyunların Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri.....	54
2.3.Müzikli Oyunlar.....	57
2.3.1. İşlevsel Müzikli Oyun	61

2.3.2. Yapılandırmacı Müzikli Oyun	62
2.3.3. Kurallı Oyunlar	63
2.3.4. Oyun İçeren Müzik Eğitimi Yöntem ve Yaklaşımları	64
2.3.4.1. Kodaly Yöntemi.....	64
2.3.4.2. Dalcroze Yöntemi	65
2.3.4.3. Suzuki Yöntemi	67
2.3.4.4. Orff-Schulwerk Yaklaşımı.....	68
2.3.5. Müzikli Oyunların Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri	69
SONUÇ.....	72
KAYNAKÇA	75
EKLER.....	93
EK 1. ORJİNALLİK RAPORU FORMU	93
EK 2. ETİK KURUL MUAFİYET FORMU	94
ÖZ GEÇMİŞ.....	95

GİRİŞ

Müzik, görsel sanatların önemli bir parçası olarak tarih boyunca birçok kültürde önemli bir rol oynamıştır. İnsanların duygusal deneyimlerini ve düşüncelerini ifade etmeleri için müzik, temel bir araç olmuştur. Ses, bireylerin ruh hallerine yansıdığı gibi, sosyal durumlarla olan etkileşimlerini de şekillendirmektedir (Çadır ve Avcıoğlu, 2013). Müzik, düzenli bir biçimde organize edilen seslerin bir araya gelmesiyle oluşur ve bu yönüyle, eğitim alanında çeşitli disiplinlerle iç içe geçmiş bir yapı sunar (Varış ve Cesur, 2012).

Çocuk gelişimi açısından, müziğin önemi özellikle belirginleşir. Müzik dinleme etkinliği, çocukların sağlıklı bir biçimde büyümeleri için kritik bir rol oynamaktadır. İyi bir müzik eğitiminin yararları, geçmişteki önemli düşünürlerin eserlerinde de görülebilmektedir. Farabi, Platon ve Konfüçyüs gibi filozoflar, müziğin eğitimdeki değerini vurgulamışlardır. Platon'un ifadesiyle, müzik yalnızca bir eğlence aracı değil, aynı zamanda estetik ve etik değerlerin taşınmasında da önemli bir araçtır (Tozar, 2003). Bu fikir hem Batı hem de Doğu toplumlarında geniş bir kabul görmüş ve modern eğitim teorisyenleri tarafından da benimsenmiştir; Dewey ve Rousseau gibi isimler, müziğin eğitimdeki rolünü daha da geliştirmiştir.

Bilişsel gelişim alanında Piaget, müziğin çocukların öğrenme süreçlerine katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Müzik, özellikle erken yaşlardaki çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, dil ve motor gelişimlerini desteklemek için etkili bir araçtır (Franklin ve ark., 2008; Güler, 2008; Soysal, 2012). Erken çocukluk döneminde müzik eğitimi, çocukların çeşitli becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Yıldız (2018), danslı müzik etkinliklerinin çocukların sosyal becerilerinin kazandırılmasındaki rolünü öne çıkarmaktadır.

Franklin ve diğer araştırmacılar, müzik eğitimi sırasında çocukların çalgı çalma yeteneklerini geliştirdiklerini belirtmektedir. Bu yetenek, çocukların motor becerileri ve bilişsel kapasiteleri üzerinde olumlu bir etki yapmaktadır. Brody (2016), iki yaşından önce başlanan keman eğitiminin, çocukların akademik başarıları üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. American Association for the Advancement of Science (AAAS) tarafından yapılan araştırmalar da müziğin çocuk gelişimine katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Bu araştırmalar, müzik ile çocukların okuma, dinleme ve

matematiksel düşünme becerileri arasında anlamlı ve olumlu bir bağlantı olduğunu göstermektedir (AAAS, 2020).

Bireyin gelişimindeki en önemli unsurlardan biri sosyalleşme eylemidir. Sosyalleşme, bireylerin, özellikle çocukların, belirli bir grubun içerisinde işlevsel bir görünüme sahip olması gruba ait değerleri, davranışları, inançları yansıttığı bir süreç olarak görülmektedir. Bu süreç doğumdan hemen sonra başlayıp bireyin yaşamı boyunca devam etse de etkilediği davranışların çoğu erken çocukluk döneminde belirginleşir (Gander ve diğerleri, 1993: 274). Eğitim alanında öğrenciye odaklanması ve modern eğitim yöntemlerinin kullanılması bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenmeyi kolaylaştıracak, kalıcı ve etkili öğrenmenin önünü açacaktır. İnsan sosyal bir birimdir. Dolayısıyla bir kişinin yaşadığı toplumun bir üyesi olarak kabul edilebilmesi için öncelikle bu toplumun yapısını, normlarını ve değerlerini öğrenmesi gerekir. Ancak bu durum doğumda hemen veya bebekliğin ilk birkaç yılında ortaya çıkabilecek bir durum değildir. Bu nedenle bireyin sosyal gelişimi yaşam boyu devam eden bir süreçtir (Genç, 2005).

Konuya ilişkin literatür incelendiğinde, Türkiye'de sosyal becerilerin geliştirilmesine yönelik çalışmaların okul öncesi dönemi işaret ettiği görülmektedir (Durualp, 2014; Günindi, 2010; Öncü, 2009; Onay, 2007). Bir çocuğun ilkokula yönelik çalışmalara baktığımızda yeterli kaynak çalışmasının olmadığı dikkat çekmektedir (Güven ve Erol, 2019). Ayrıca oyun ile müziğin öğrenim ve öğretme sürecinin önemli bir parçası olduğu, oyunun çocukların işi olduğu, tek başına ve grup halinde müzikli oyuna ihtiyaç duydukları ve oyun ortamında öğrendikleri kabul edilmektedir (Morin, 2001). İlkokulda sosyal becerilerin etkili bir şekilde öğretilmesi öğrencilerin sosyal gelişimi açısından önemlidir. Bu nedenle bu dönemde öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirecek çeşitli etkinlikler planlanmalıdır. Amaç hangi etkinliklerin öğrencilerde sosyal becerilerin gelişiminde olumlu etki yaratabileceğini araştırmaktır. Bu araştırma, müzikli oyunların sosyal becerilerin gelişimine etkisine dair fikir edinmek açısından önemlidir. Bu araştırma sonuçlarının öğretmenlerin ve araştırmacıların bu alanda sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olması beklenmektedir.

Bu çalışma müziğin çocukların bilişsel duygusal ve sosyal gelişmelerine olan etkilerini incelemek amacıyla literatür taraması yöntemiyle gerçekleştirilmiştir araştırma müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkilerini anlamak için yapılan önceki

Çalışmaların analizlerini içermektedir çalışmanın amacı mziğın eğitimsel ve gelişimsel rollerine dair mevcut bulguları derleyerek bu alanla ilgili bilimsel yaklaşımları bir araya getirmektedir.

Bu alışma müzik eğitiminin ocuk gelişimi üzerindeki etkilerine dair alan yazını tasarlayarak verileri toplamaktadır literatür taraması psikoloji eğitim bilimleri ocuk gelişimi ve müzik eğitimi alanlarındaki akademik çalışmalar kitaplar ve diğer bilimsel kaynaklardan elde edilmiştir veriler çocukların bilişsel duygusal ve sosyal gelişimleri üzerinde mziğın olumlu etkilerine odaklanmış araştırmalardan seçilmiştir.

Veriyor analizinde kaynaklardan elde edilen bulgular müzik eğitiminin çocukların bilişsel gelişimi duygusal zekaları sosyal beceriler ve motor becerileri üzerindeki etkilerine göre kategorize edilmiştir bu etkiler arasındaki ilişkiler bilimsel araştırmalarla doğrulan ve çeşitli deneysel verilerle desteklenen bulgular dışında ele alınmıştır ayrıca mziğın ocuk gelişimi üzerindeki olumlu etkilerine ilişkin teorik ve uygulamalı bakış açıları karşılaştırılmıştır.

Bu çalışmanın sınırlılıkları yalnızca yazılı kaynaklar üzerinde yapılan bir inceleme olmasından kaynaklanmaktadır çalışma deneysel araştırmalardan ziyade literatür taramasına dayandığı için müzik eğitiminin etkilerini doğrudan ölçen nicel verilerden uzak olarak gerçekleştirilmiştir ayrıca farklı kültürlerdeki müzik eğitimi uygulamalarının ocuk gelişimi üzerindeki etkileri arasındaki farklılıklar da bu çalışmada yer almamaktadır.

Mziğın ocuk gelişimindeki etkileri, doğum öncesi dönemde bile başlamaktadır. Anne karnındaki bebekler, çevredeki seslere tepkiler vererek bu durumu gösterirler. Anne sesinin tonu, yumuşaklığı ve gerginliği, bebeğin ruh hali üzerinde etkili olabilmektedir (Gün, 2009). Schellenberg (2012), hamilelik döneminde bebeğe şarkı veya ninni söylemenin bebeği sakinleştirdiğini ifade etmektedir. Bu bağlamda, çocukların müziğe karşı doğal bir ilgi geliştirdiği söylenebilir. Bu ilginin doğru yönlendirilmesi, çocuğun gelecekteki gelişimi açısından son derece önemlidir. Aileler ve eğitimciler, bu süreçte kritik bir rol üstlenmektedir (Tezel şahin, 2006).

Sonuç olarak, müzik, ocuk gelişiminin vazgeçilmez bir parçasıdır ve bireylerin hem duygusal hem de bilişsel gelişimlerine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu alışma, mziğın ocuk gelişimine olan katkılarını derinlemesine incelemeyi ve bu alandaki gelecekteki araştırmalara ışık tutmayı hedeflemektedir.

1. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR TARAMASI

1.1. Sosyal Beceri

Sosyal beceriler, bireylerin sosyal etkileşimlerinde olumlu sonuçlar elde etmelerini sağlayan, öğrenilmiş davranış kalıplarıdır. Bu beceriler, insanların sosyal ortamda etkili bir şekilde iletişim kurmalarına yardımcı olur (Avcıoğlu, 2007). Diğer bireylerle sağlıklı bir iletişim geliştirmek, sosyal becerilerin önemini artırır ve etkileşimlerin daha akıcı bir şekilde gerçekleşmesini sağlar (Avcıoğlu, 2005; Avşar ve Öztürk, 2007). Sosyal beceriler, kişinin uygun davranışlar sergilemesine ve çevresine olumlu tepkiler vermesine olanak tanır; bu hem sözlü hem de sözsüz davranışları içerir (Yiğit ve Yılmaz, 2011; Gülay ve Akman, 2009).

McFall (1982), sosyal becerileri, bireylerin toplumsal rolleri yerine getirmesi için gereken belirli davranış bütünlüğü olarak tanımlamaktadır. Gander (1993) ise sosyal yeterlilik kavramına dikkat çekerek, bireylerin grup üyeleriyle etkileşimde bulunurken bu süreçte grup normlarını içselleştirmeleri gerektiğini ifade eder. Sosyal becerilerin gelişimi, yaşamın ilk dönemlerinde başlar ve özellikle çocukluk döneminde daha belirgin bir şekilde ortaya çıkar (Ekinci, 2012). Yüksel (2004), sosyal becerilerin sağlıklı bir iletişim kurma yeteneği ve toplum içindeki kabul gören davranışların benimsenmesi olarak tanımlandığını vurgular.

Ergün (2009), bireylerin sosyal ihtiyaçlarını karşılarken iletişim ve duygusal paylaşım gibi becerilere ihtiyaç duyduğunu belirtmektedir. Hiloğlu ve Cenkseven (2010), sosyal yeterliliği, bireylerin sosyal çevreleriyle uyum içinde olabilme yetenekleri olarak tanımlar; bu, sağlıklı iletişim kurma ve ortaya çıkabilecek sorunları çözme yetisini içerir. İlkokul çağındaki çocuklar için sosyal becerilerin belirli davranış kalıplarını hayal etme ve en uygun olanını seçme sürecini kapsadığını belirtmiştir. Bu nedenle, oyun gruplarındaki davranışların doğru değerlendirilmesi, sosyal beceri gelişiminin önemli bir parçasıdır (Uzbaş, 2003).

Sosyal beceriler, yaş grubu ayırt etmeksizin tüm bireyler için son derece önemlidir. Okul, oyun alanı ve iş ortamları, bireylerin olumlu iletişim kurmalarını,

başarılı olmalarını ve mutlu bir yaşam sürmelerini sağlayan alanlardır (Sevinç, 2005; Stanley, 2010). Sosyal etkileşimlerde bulunmak, bireylerin diğer insanlardan onay almasını ve olumlu ilişkiler geliştirmesini sağlayan önemli bir unsurdur. Ayrıca, sosyal becerilerin bireylerin yaşamındaki diğer insanlarla olan etkileşimlerinden etkilendiği ve sosyal yeterliliğin bir parçası olduğu kabul edilmektedir (Tagay ve diğerleri, 2010).

Gresham ve Reschly (1988), sosyal becerilerin tanımını üç ana başlık altında toplamaktadır: akran kabulü, davranış tanımı ve sosyal geçerlilik. Akran kabulü, bireylerin sosyal yeterliliğini gösteren bir belirti olarak değerlendirilirken, sosyal becerileri yüksek olan çocukların akranları tarafından daha fazla kabul gördüğü varsayılmaktadır. Davranışsal tanım ise, sosyal becerilerin belirli sosyal durumlarda kişinin davranışlarının pekiştirilmesine yardımcı olan durumsal özellikler olarak algılanması gerektiğini ifade eder. Sosyal geçerlilik, çocukların sosyal etkileşimlerde bulunurken doğru davranışları sergilemelerine yardımcı olan becerileri kapsar.

Wilson ve Sabee (2003), sosyal becerileri, bireylerin sosyal çevrelerinde sağlıklı ilişkiler kurmalarına olanak tanıyan davranışlar olarak tanımlamaktadır. Bu yeteneklere sahip olan bireylerin, toplumda kabul gördükleri ve duygularını rahatça ifade edebildikleri, aynı zamanda ortaya çıkan sorunlara pratik çözümler bulabildikleri belirtilmektedir. Akkök (1999) ise sosyal becerileri aşağıdaki başlıklar altında gruplandırmaktadır:

Grup İçi İş birliği Becerileri: İş bölümüne uyum sağlamak, grup içindeki görevleri yerine getirmek ve diğerlerinin fikirlerini anlamaya çalışmak.

Duygusal Beceriler: Kendi duygularını anlamak ve ifade etmek, başkalarının duygularını tanımak ve öfke gibi duygularla başa çıkmak.

Saldırganlıkla Başa Çıkma Becerileri: İzin istemek, paylaşmak, yardımlaşmak, uzlaşma sağlamak ve öfkeyi kontrol etmek.

Stres Yönetimi Becerileri: Başarısızlıkla baş etme, akran baskısıyla başa çıkma ve utanç verici durumlarda rahatlatma yöntemleri geliştirme.

Planlama ve Problem Çözme Becerileri: Hedef belirlemek, sorunları analiz etmek ve etkili kararlar almak.

Rinn ve Markle (1979) sosyal becerileri dört ana kategori altında incelemiştir. Bu kategorilere sahip bireylerin sosyal açıdan yetkin oldukları kabul edilmektedir:

Kendini İfade Etme Becerileri: Duygu ve düşünceleri açık bir şekilde ifade edebilme.

Sosyal Çevreyi Genişletme Becerileri: Arkadaşlarla olumlu ilişkiler kurmak ve başkalarının düşüncelerine değer vermek.

Girişkenlik: Talep etme ve gerekirse mantıksız talepleri reddetme yeteneği.

İletişim Becerileri: Kişiler arası sorunları çözme yeteneği.

Sosyal beceriler bireylerin yaşamları boyunca geliştirdikleri ve sosyal çevreleriyle etkileşimlerinde belirleyici olan kritik bir unsurdur. Bu becerilerin etkili bir şekilde geliştirilmesi, bireylerin sağlıklı ilişkiler kurabilmeleri ve sosyal çevrelerinde olumlu bir yer edinmeleri açısından hayati öneme sahiptir.

1.1.1. Sosyal Beceri Gelişimi

Sosyal beceri gelişimi, bireylerin doğumundan itibaren hayat boyu devam eden, toplumsal normlara ve beklentilere uygun davranışları edinme sürecidir (Yavuzer, 2011). Sosyal becerilere sahip bireylerin, yaşadıkları toplumun sorunlarına duyarlılığı artmakta, karşılaştıkları zorlukları aşma yetenekleri güçlenmekte ve sosyal gruplarına uyum sağlama becerileri gelişmektedir (Konuk, 2006). Bu süreç, bireyin ailesi ve çevresinin etkisiyle şekillenen sosyalleşme deneyimi ile başlar ve bireyin çevresiyle etkileşimleriyle derinleşir (Günindi, 2010).

Sosyal becerilerin kazanılması, bireyin hayata uyum sağlaması, sosyal anlayış geliştirmesi, sorun çözme yetenekleri kazanması, karar verme süreçlerini yönetebilmesi ve duygusal zekâsını geliştirebilmesi için kritik bir aşamadır (Şahin, 2016). Saarni (2001), sosyal gelişimi bireyin davranış ve duygularını etkili bir şekilde kontrol edebilmesi, kendini açıkça ifade edebilmesi ve sosyal çevresiyle barış içinde bir yaşam sürdürebilmesi olarak tanımlamaktadır. Birey, bu süreçte toplumun değerlerini, kültürel normlarını ve inançlarını öğrenirken, sorular sorarak çevresindeki beklentilere uygun davranışlar sergilemekte ve böylece sosyal çevresini anlamlandırmaya çalışmaktadır (Atay, 2011). Sosyal becerilerin gelişimi, bireyin ait olduğu sosyal gruplardaki ve bu grupların toplumsal kurumlarındaki etkileşimleriyle şekillenen dinamik bir süreçtir (Gülay ve Akman, 2009).

Sökezoğlu (2010), sosyal becerilerin gelişimini toplumsal değerler, tutumlar ve davranışlardaki olumlu değişiklikler olarak ifade etmektedir. Bu değişim, bireyin içsel

mutluluğu ve sosyal ilişkilerindeki başarı ile doğrudan ilişkilidir; sosyal becerileri yeterince gelişmeyen bireyler, toplumsal dışlanma ve baskı ile karşılaşabilir, bu da tatminsizlik ve uyumsuzluk gibi olumsuz sonuçlara yol açabilir (Dinç, 2015).

Özaydın (2006), her kültürde ortak kabul gören bazı sosyal davranış kalıplarının bulunduğunu belirtir ve sosyal becerilerin temellerinin çocukluk döneminde atıldığını vurgular. Toplumlar, çocukların bu kalıplara uymalarını beklerken, aileler de çocuklarının sosyal çevrelerindeki diğer bireylerle olumlu ilişkiler geliştirmelerini teşvik etmektedir. Sullivan (2014), sosyal becerilerin gelişimini kalkınma politikası açısından ele alarak, bireylerin ihtiyaç duyduğu sosyal becerileri, gelişim süreçleri ve değişen sosyal çevre (akranlar, ebeveynler vb.) ile edinmeyi öğrendiklerini açıklamaktadır.

Sosyal becerilere sahip bireyler, kendi ihtiyaçları ile toplumun beklentileri arasında sağlıklı bir denge kurabilmekte ve bu sayede alışverişte, yardımlaşmada, geleneklere uyumda ve etkili iletişimde başarı göstermektedir (Çubukçu ve Gültekin, 2000). Öte yandan, sosyal becerileri gelişmemiş bireyler, topluma uyum sağlama, arkadaşlık ilişkileri kurma, grup dinamiklerine katılma, çevrelerine güven duyma ve sorun çözme gibi konularda zorluk yaşayabilirler (Coşkun ve Samancı, 2012).

Çocuklarda sosyal becerilerin gelişimi, düzenli ve planlı bir eğitimle mümkün hale gelir. Bu noktada öğretmenlerin ve ailelerin rolleri oldukça önemlidir (Çubukçu ve Gültekin, 2000). Toplum, yaratıcı düşünceye sahip, çevreleriyle uyumlu ve kendine güvenen sosyal becerilere sahip bireylere ihtiyaç duymaktadır (Çağdaş, 2002). Bu bağlamda, bireylerin sosyal becerilerinin eğitimi, onların gelecekteki sosyal uyumları ve genel yaşam kaliteleri açısından kritik bir öneme sahiptir.

1.1.2. Sosyal Beceri Eğitimi

Sosyal beceriler, bireylerin çevreleriyle etkin bir iletişim kurmalarını, sosyal etkileşimlerde bulunmalarını ve sağlıklı ilişkiler geliştirmelerini sağlayan temel yeteneklerdir. Bu becerilerin edinimi, gözlemlene ve taklit yoluyla olduğu kadar, eğitim sistemleri aracılığıyla da planlı bir biçimde gerçekleştirilebilir (Ekinci, 2006). Şahin (2016), çocukların sosyal öğrenme süreçlerinin sıklıkla plansız ve rastlantısal bir şekilde gerçekleştiğini ifade etmekte ve bu durumun eğitimsel müdahalelerin gerekliliğini ortaya koyduğunu vurgulamaktadır.

Samancı ve Dış (2014), sosyal beceri eğitimlerinin sadece olumlu davranışların kazanılmasıyla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda olumsuz davranışların da öğrenilebileceğini belirtmişlerdir. Bu durum, eğitim programlarının çocukların sosyal davranış yelpazesinin tamamını dikkate alarak tasarlanması gerektiğini göstermektedir. Her bireyin öğrenme süreci kendine özgü dinamiklere sahip olduğundan, bazı çocuklar sosyal becerileri hızla geliştirebilirken, diğerleri daha yavaş ilerleme kaydedebilir. Dolayısıyla, sosyal becerilerin eğitim programlarına katılmak istenmesi elzem hale gelmektedir (Ekinci, 2006).

İnsanlar sosyal varlıklar olarak yalnızca fiziksel ihtiyaçlarını değil, aynı zamanda sevgi, saygı, aidiyet ve güven gibi duygusal gereksinimlerini de karşılamak zorundadır (Samancı ve Dış, 2014). Bireyler, hislerini ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşma ihtiyacı duyar ve bu paylaşımın etkinliği, güçlü sosyal becerilere bağlıdır (Arslan, 2017). Aile ortamında başlayan eğitim, okul ve sosyal çevre ile etkileşim içinde devam ederken, çocukların sosyal yeterliliklerinin gelişimine katkıda bulunmak hedeflenmektedir (Samancı ve Dış, 2014). Eğitimin temel amaçlarından biri, çocukların içinde bulundukları topluma sağlıklı bir şekilde ilişki içerisinde olmalarına yardımcı olmaktır. Sosyal olarak kabul edilen davranışlar, çocukların sosyal gelişimleriyle doğrudan ilişkilidir; çünkü çocukluk döneminde kazanılan sosyal beceriler, bireyin gelecekteki sosyal etkileşimlerinin temellerini oluşturur (Çubukçu ve Gültekin, 2006).

Sosyal beceri eğitimi, yalnızca akademik başarıya odaklanmanın ötesinde, çocukların sosyal gelişimlerini de desteklemeyi amaçlamaktadır. Çubukçu ve Gültekin (2006) tarafından yürütülen araştırmalar, sosyal beceri eksikliklerinin bir çocuğun akademik performansında, sosyal ilişkilerinde ve çevresine uyum sağlama becerisinde çeşitli sorunlara yol açabileceğini ortaya koymaktadır. Uygun sosyal becerilere sahip olan çocuklar, bu becerilerden yoksun olan akranlarına göre kendilerini daha etkili bir biçimde ifade edebilir ve sosyal çevrelerine daha kolay adapte olma yeteneğine sahip olabilirler. Bu durum, çocukların akademik başarılarını da olumlu yönde etkilemektedir (Akkök, 2006).

Akkök (2006), sosyal beceri eğitimlerinin çocukların gelişimsel özelliklerini dikkate alarak planlanması gerektiğini vurgulamakta ve bu süreçte toplumsal beklentilerle kültürel yapıların göz önünde bulundurulmasının önemini belirtmektedir. Sosyal becerilerin geliştirilmesinde ailelerin, okulların, öğretmenlerin ve sosyal

çevrelerin önemli bir rol ve sorumluluğu bulunmaktadır. Aileler, çocuklarının sosyal gelişimlerini gözetmeli ve onlara sosyal etkinliklerde rehberlik etmelidir. Avcıoğlu (2009), okulların yalnızca akademik başarıya odaklanmaması gerektiğini, aynı zamanda çocukların sosyal gelişimlerini destekleyen eğitim programlarının uygulanmasının önemini vurgulamaktadır. Bacanlı (2014), öğretmenlerin çocukların sosyal gelişimlerine özen göstermesi gerektiğini ve sınıf içindeki etkinliklerle bu gelişimi desteklemeleri gerektiğini belirtmektedir. Sosyal becerilerin öğretilmesi, okulda, ailede ve sosyal çevrede farklı yöntem ve etkinliklerle desteklenmelidir (Akkök, 2006; Avcıoğlu, 2009; Bacanlı, 2014; Gülaçtı, 2009; Özgüven, 2005; Stanley, 2010). Bu bağlamda, çocuk oyunları, rol yapma, drama çalışmaları, grup temelli öğretim, işbirlikçi öğrenme yöntemleri ve sosyal kulüp etkinlikleri gibi çeşitli teknikler kullanılabilir. Bacanlı (2014), öğretmenlerin sosyal beceri eğitiminde öğrencilerin bireysel özelliklerine uygun en etkili yöntemleri seçmelerinin önemine dikkat çekmektedir. Sosyal beceri eğitimi, bireylerin toplumsal yaşamda sağlıklı ve sürdürülebilir bir şekilde var olmaları açısından son derece büyük bir öneme sahiptir. Eğitim sisteminde sosyal becerilerin değeri, akademik becerilerle eşit ölçüde önem taşımaktadır. Bu nedenle, sosyal beceri eğitim programlarının, belirli sosyal davranışların kazanımını hedefleyen ve genellikle davranışsal yaklaşımlara dayanan sistematik bir süreç olarak ele alınması gerekmektedir (Shepherd, 1983).

Sosyal beceriler, öğrenilebilen davranışlardır ve gelişim döneminde eksiklikler yaşayan çocuklar, düzenli ve planlı bir eğitim süreciyle bu becerileri kazanabilirler (Gresham, 1997). Sosyal beceri eksikliklerini gidermeyi amaçlayan bir eğitim programı, öncelikle belirlenen eksikliklere uygun olarak yapılandırılmalı ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik somut adımlar içermelidir (Gresham, 1997; Merrell, 1999). Çocukların sosyal beceri eğitimleri, gelişimsel ihtiyaçları dikkate alınarak düzenlenmeli ve gerekli etkinlikler bu eğitime dâhil edilmelidir.

Sosyal beceri eğitiminde, bireylerin veya grupların sosyal beceri eksikliklerinin belirlenmesi için çeşitli değerlendirme yöntemleri kullanılmalı ve bu sayede hangi alanlarda gelişim sağlanması gerektiği tespit edilmelidir (Merrell ve Gimpel, 1998; Westwood, 1993). Bireyin sosyal beceri eksiklikleri ve ihtiyaçları belirlendikten sonra, bireysel ya da grup halinde uygulanabilecek uygun bir eğitim programı geliştirilmelidir (Antia ve Eldredge, 1993; Westwood, 1993). Sosyal beceri eğitimi, bireysel veya grup

halinde gerçekleştirilebilirken, ortak eksiklikleri bulunan bireyler grup çalışmaları içerisinde bir araya getirilebilir (Merrell ve Gimpel, 1998). Eğitim programları hazırlanırken, davranışsal yaklaşım, sosyal öğrenme ve bilişsel yöntemlerden yararlanılmakta; hangi yaklaşımın kullanılacağı, eğitimin hedef kitlesinin bireysel özellikleri ve gelişim seviyeleri göz önünde bulundurularak belirlenmelidir (Merrell ve Gimpel, 1998).

Sosyal becerilerin geliştirilmesi, bireylerin hem kişisel hem de toplumsal düzeyde başarılı olabilmeleri için hayati bir öneme sahiptir. Bu nedenle, eğitim sistemlerinin sosyal becerilerin kazandırılmasına yönelik stratejiler geliştirmesi ve bu becerilerin çeşitli etkinliklerle desteklenmesini sağlaması kritik bir gerekliliktir. Bu bağlamda, sosyal becerilerin eğitim süreçlerine dâhil edilmesi, geleceğin sağlıklı bireyleri ve toplumu için önemli bir yatırımdır.

1.1.3. İlkokul Döneminde Sosyal Beceri Gelişimi ve Sosyal Beceri Eğitimi

İlköğretim 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler ders programında yeterlilik kavramı, “bilgi ve performans gerektiren karmaşık bir eylem” olarak ifade edilmektedir (MEB, 2005: 52). Bu tanım, sosyal becerilerin gelişiminin önemini vurgulamakta ve bu becerilerin, çocuğun sosyal çevresiyle etkileşimde bulunabilmesi için gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Sosyal beceriler, bireylerin toplum içinde etkili bir şekilde iletişim kurmalarını, diğer bireylerle olumlu ilişkiler geliştirmelerini ve sosyal normları anlamalarını sağlar (Çubukçu ve Gültekin, 2006).

Çocukların sosyal beceriler kazanmaları süreci, birçok değişkenin etkileşimiyle şekillenir. Bu değişkenlerden en kritik olanı, çocuğun bulunduğu aile ve okul ortamıdır. McClelland ve Morrison (2003) bu durumu vurgulayarak, sosyal becerilerin gelişiminde çevresel faktörlerin rolünü öne çıkarmaktadır. Sosyal becerilerin edinilmesi, genellikle erken çocukluk döneminde başlar; bu dönemde akran etkileşimi ve bazı sosyal kuralların öğrenilmesi önemli bir yer tutar. İlginçtir ki, bu süreç ilkokul yıllarında daha da derinleşir ve pekişir (Culbertson vd., 2003).

İlkokul çağındaki çocuklar, sınıf arkadaşlarıyla etkileşim kurarken, farklı sosyal dinamikler içerisinde yer alırlar. Bu dönem, kız ve erkek öğrenciler arasında belirgin grupların oluşmasına da sahne olmaktadır. Kız grupları genellikle daha küçük ve sohbet odaklı bir yapıya sahipken, erkek grupları daha büyük ve fiziksel aktivitelere dayalıdır

(Roffey ve diğerkleri, 1994). Çocuklar bu gruplar aracılığıyla sosyal becerilerini geliştirirken, oyunlar ve etkinlikler aracılığıyla iş birliği yapma, paylaşma ve problem çözme gibi temel beceriler edinirler.

Grup çalışması, ilkokulda sosyal becerilerin geliştirilmesinde önemli bir unsurdur. Bu tür çalışmalar, sadece çocukların sosyalleşmelerini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda onların bilişsel ve duygusal gelişimlerine de katkıda bulunur. Grup çalışmaları aracılığıyla çocuklar, iş birliği yapmayı öğrenir, karar verme süreçlerine katılır ve sorunları birlikte çözme yeteneği kazanırlar (Yüksel, 2003). Eğitimcilerin bu süreçte önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Dermez, (2008) Öğrencilerin sosyal çevrelerine karşı olumlu tutumlar geliştirmelerini sağlamak. Toplumsal önyargıları ortadan kaldırmak ve kapsayıcı bir öğrenme ortamı oluşturmak. Eğitim ortamlarına yönelik olumlu tutumları desteklemek ve karar alma süreçlerinde öğrencilere rehberlik etmek.

Öğrencilerin beceri ve yeterlilik kazanımlarını destekleyerek, sosyal gelişimlerini dikkate almak. İlkokul öğretmenleri, sınıf içindeki etkinlikler aracılığıyla çocuklara sosyal beceriler kazandırmada kritik bir rol oynamaktadır. Bu beceriler, doğrudan veya dolaylı olarak müfredatın bir parçası haline getirilir. Öğretmenler, sosyal becerilerin kazandırılmasında aktif bir rol alarak, öğrencilerin günlük yaşamda ihtiyaç duyacakları bilgi ve becerileri derslerin içeriğine dâhil edilmektedir. (Bacanlı, 2004).

Her çocuk, ilkokula başlamadan önce, aile içinde ve sosyal çevresinde bazı sosyal beceriler edinmiştir. Bu nedenle, sosyal becerilerin öğretimi esnasında çocuğun önceki sosyal çevresi dikkate alınmalıdır (Şişman, 2008). Yavuzer (2011), sosyal beceri kazanan çocukların sahip olması gereken üç temel özelliği şu şekilde sıralamaktadır:

1. Sosyal olarak kabul edilebilir davranışlar sergilemek; bu, toplumun belirlediği ahlaki ve hukuki kurallara uymak anlamına gelir.
2. Kendisine verilen rol ve sorumlulukları üstlenmek ve bunları yerine getirmek.
3. Sosyal ortamlarda başkalarına karşı olumlu tutumlar ve davranışlar sergilemek.

Bebeklik döneminde bile çocuklar, sosyal ilişkilerinin gelişimini etkileyen belirli davranışlar sergiler. Utanma, birine bağlanma, taklit etme, sosyal gruplarla iş birliği yapma, rekabet etme ve dikkat çekme gibi davranışlar, bu süreçte çocukların sosyal

beceriler geliştirmelerine yardımcı olur (Yavuzer, 2011). Çocuk, çevresindeki insanların davranışlarını gözlemleyerek ve taklit ederek öğrenir; bu öğrenme süreci, sosyal deneyimlerin zenginliğine bağlıdır.

Çocuğun topluma karşı geliştirdiği davranış biçimi, diğer bireylerle nasıl iletişim kurduğuna, doğumdan itibaren süregelen öğrenme süreçlerine ve çevresinin sağladığı fırsatlara bağlıdır. Tüm bu faktörler, çocuğun sosyal becerileri edinmesini, sosyalleşmesini ve toplumda kendine yer bulmasını etkiler (Coşkun, 2011). Ailenin, çocuğa yeterli zaman ayırması, çocuğun okulda daha üretken ve başarılı olmasına katkıda bulunur. Bu, çocuğun özgüvenini artırır ve okula karşı olumlu bir tutum geliştirmesine yardımcı olur (Kılıç, 2009).

Çocuklar, aileleriyle olan ilişkiler üzerinden sosyal becerileri öğrenirken, okul ortamı, akranlar ve diğer yetişkinler de bu sürece dâhil olur. Böylece, çocukların sosyal becerileri daha geniş bir yelpazede gelişir (Cartledge ve Milburn, 1980). Ailenin eğitim düzeyi, çocuğun sosyal becerileri üzerindeki etkisini de unutmamak gerekir; düşük eğitim düzeyine sahip ailelerde çocuklar, sosyal beceriler edinmede zorluk yaşayabilir (Onur, 2000).

Sosyal gelişimi ve sosyal davranışları açıklayan çeşitli teorik yaklaşımlar bulunmaktadır. Freud'un psikanalitik yaklaşımı, gelişim dönemlerini beş aşamada ele alır: oral, anal, fallik, latent ve genital dönemler. İlkokul yaşı, genellikle latent ve genital dönemlere denk gelir. Bu aşamada çocuklar, cinsiyetleriyle ilgili sosyal rollerini anlamaya başlar ve öğretmenlerle ve diğer yetişkinlerle etkileşim kurma isteği sosyal becerilerin edinilmesine yardımcı olur (Küçükkaragöz, 2004).

Freud'un teorisi, sosyal gelişim ve sosyalleşmeyi, çocuğun ailesi ve toplum içindeki diğer insanlara karşı hissettiği duyguların bir yansıması olarak ele alır (Fogel ve Menson, 1988). Ayrıca, Erikson'un psikososyal gelişim teorisi, bireyin yaşamını sekiz döneme ayırarak her dönemde gelişimsel rollerin kazanılması gerektiğini vurgular. İlkokul dönemi, Erikson'un "beceriksizliğe karşı başarıya" (7-11 yaş arası) dönemi olarak tanımlanır ve bu dönemde ailelerin ve öğretmenlerin, çocuğun başarı arzusunu desteklemesi kritik öneme sahiptir (Küçükkaragöz, 2004).

Bu dönemde çocuklara uygun düzeyde sorumluluklar verilmesi, onların kendilerini başarılı hissetmelerine ve özgüven kazanmalarına yardımcı olur. Ailelerin ve

öğretmenlerin, çocukların sosyal gelişimindeki sorunları çözmek adına üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri büyük önem taşır (Öztürk, 1998).

Piaget, bilişsel gelişim teorileri üzerinde durarak, bilişsel becerilerin sosyal gelişimle olan ilişkisini açıklamıştır. Bu teoriye göre, çocukların bilişsel gelişimi, sosyal davranışlardaki değişikliklere yol açar. Empati, hafıza, dikkat ve problem çözme gibi bilişsel beceriler, çocukların akranlarıyla sağlıklı ilişkiler geliştirmesine yardımcı olur (Fogel ve Menzon, 1988; Aktaran: Bilbay ve diğerleri, 2003).

Sosyal öğrenme teorisi, çocuğun sosyal çevresine karşı pasif olmadığını, aksine çevresindeki davranışları gözlemleyerek, düşünerek ve empati kurarak öğrenme süreçlerine aktif katıldığını savunur (Can, 2000). Bu teorik çerçevede, sosyal öğrenme süreciyle birlikte dil gelişiminin de önemli bir yer tuttuğu kabul edilir; çocuk, sosyal davranışları öğrenirken, dil becerilerini de geliştirir (Küçükkaragöz, 2004).

Lev Vygotsky, “potansiyel gelişim alanı” kavramını öne sürerek, öğrenmenin sosyal bir ortam içinde, çocuğun ilgi alanları doğrultusunda ve öğretmenlerin rehberliğinde gerçekleştiğini vurgulamaktadır. Okul, öğrencilerin sosyal ve bilişsel becerilerini geliştirebileceği bir mikrokozmos olarak işlev görmelidir. Bu bağlamda, okulun uygun bir öğrenme ortamı sunması ve öğrencilerle öğretmenler arasında olumlu bir etkileşim sağlaması gerekmektedir (Dewey, 1966).

Sosyal öğrenme teorileri, çocukların sosyal becerilerinin gelişimine yönelik yaygın olarak kullanılan temelleri oluşturmaktadır. Bu teorilere göre, çocuklar çevresindeki bireylerin davranışlarını gözlemleyerek öğrenir ve bu davranışları taklit ederler. Bu süreç, özellikle ilköğretim döneminde çok önemli bir rol oynamaktadır; çünkü çocuklar, ebeveynler, öğretmenler ve akranları gibi çevresindeki insanların davranışlarını taklit ederek sosyal becerilerini geliştirme fırsatı bulurlar (Cartledge, 1992).

Albert Bandura’nın sosyal bilişsel öğrenme teorisi, bu sürecin nasıl işlediğini açıklamak için altı temel ilke üzerinde durmaktadır. Senemoğlu (1994) bu ilkeleri şu şekilde özetlemektedir:

Karşılıklı Kararlılık: Bireylerin özellikleri, davranışları ve çevresi sürekli bir etkileşim içerisindedir; bu etkileşimler bireyin sonraki davranışlarını belirler.

Simgeleştirme Yeteneği: Birey, düşünme ve konuşma becerileri sayesinde geçmiş deneyimlerini hatırlayabilir ve geleceği sorgulayabilir.

Öngörü: Birey, başkalarının kendisine nasıl davranacağını tahmin edebilir ve geleceğini planlayabilir.

Dolaylı Öğrenme Yeteneği: Bireyler, başkalarının davranışlarını gözlemleyerek öğrenirler.

Kendini Düzenleme Yeteneği: Birey, kendi davranışlarını kontrol edebilir; bu süreçte, bireyin davranışları başkalarının tepkilerinden etkilenirken, yine de birey kendi eylemlerinin sonuçlarından sorumlu tutulur.

Kendini Değerlendirme Yeteneği: Birey, kendisi hakkında düşünme, sorgulama ve öz değerlendirme yapma yeteneğine sahiptir.

Palut (2003), çocuğun sosyalleşme sürecinde kazanması gereken temel sosyal becerileri şu şekilde sıralamaktadır (Akgül ve Barış, 2008).

Kendine Güven: Çocukların kendilerine ve yeteneklerine güven duymaları önemlidir.

Yetenek ve Becerilerin Farkındalığı: Çocukların hangi alanlarda güçlü olduklarını bilmesi, sosyal ortamlarda daha etkin olmalarını sağlar.

Öz Değerlendirme: Çocukların kendilerini doğru bir şekilde değerlendirebilmeleri, gelişim süreçlerinde kritik bir rol oynar.

Akran İlişkileri: Akranlarla olan etkileşim, sosyal becerilerin gelişiminde büyük bir yer tutar.

Sosyal becerilerin geliştirilmesi, çocuğun bireysel gelişimi için hayati öneme sahiptir. Bu süreç, çocukların aileleri, öğretmenleri ve akranlarıyla olan etkileşimleri aracılığıyla şekillenir. Eğitimcilerin ve ailelerin çocukların sosyal gelişimini destekleyecek olumlu bir öğrenme ortamı yaratmaları, bu becerilerin kazandırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Böylece, çocuklar hem bireysel olarak hem de toplumsal olarak sağlıklı bir şekilde büyüyebilir ve gelişebilirler.

1.4. İlgili Araştırmalar

1.4.1. Sosyal Beceri ile İlgili Araştırmalar

Durualp ve Aral (2010) tarafından yürütülen “Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin Altı Yaş Çocukların Sosyal Becerileri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi” adlı çalışma, oyun bazlı sosyal beceri eğitim programının çocukların sosyal yetenekleri üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde araştırmıştır. Bu araştırma, altı yaşındaki

çocukların eğitim aldığı anaokulu düzeyinde gerçekleştirilmiş ve öntest ile sontest kalıcılık testleri ile desteklenen bir kontrol gruplu deneysel tasarım kullanılmıştır. Toplamda 96 çocuğun (48'inin deney grubunda, diğer 48'inin kontrol grubunda yer aldığı) dâhil olduğu bu çalışmada, deney grubuna sekiz hafta boyunca haftada üç kez “oyun temelli sosyal beceri eğitim programı” uygulanmıştır. Verilerin toplanmasında Acun Kapıkıran ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş “Aile Bilgi Formu” ve “Sosyal Beceri Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler, tek faktörlü kovaryans analizi ve t-testi gibi istatistiksel yöntemler aracılığıyla değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulguları, deney grubundaki çocukların sosyal beceri puanlarının kontrol grubuna göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğunu ortaya koymuş ve bu eğitim programının etkinliğini kanıtlamıştır.

Gedik (2012) ise “Ortaokul Öğrencilerinin Temel Dil Becerilerini Geliştirmede Eğitsel Oyunların Başarı ve Kalıcılığa Etkisi” başlıklı çalışmada, eğitsel oyunların öğrencilerin Türkçe dersindeki temel dil becerileri (konuşma, dinleme, okuma ve yazma gibi) üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu incelemiştir. Elde edilen bulgular, eğitsel oyun yönteminin klasik eğitim yöntemlerine kıyasla dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde daha etkin olduğunu göstermektedir.

Gülhan (2012) tarafından gerçekleştirilen “Eğitsel Oyunların 10-12 Yaş İlkokul Öğrencilerinin Sosyal Yeterlilik Düzeyine Etkisi,” başlıklı çalışmada, öğrenme oyunlarının beden eğitimi dersindeki öğrencilerin sosyal yeterlilik düzeyleri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Çalışmanın sonuçları, beden eğitimi derslerinde eğitsel oyunların uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin sosyal yeterlilik düzeylerinin, geleneksel eğitim yöntemleriyle eğitim alan kontrol grubundaki öğrencilere göre belirgin bir biçimde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Kılınç (2017), “5-6 Yaş Çocuklarda Sosyal Beceriler ile Problem Davranışlar ve Oyun Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı araştırmasında, öğretmen görüşlerine dayanarak 5-6 yaş arası çocukların sosyal beceri düzeylerini kapsamlı bir şekilde incelemiştir. İlişkisel bir araştırma modeli ile tasarlanan bu çalışma, 16 farklı okul öncesi eğitim kurumunda öğrenim gören toplam 250 çocukla gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında, Anaokulu ve Anaokulu Davranış Ölçeği ile Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma bulguları, 5-6 yaş grubundaki çocukların oyun ve problem davranışlarının yaşa ve cinsiyete bağlı olarak belirgin farklılıklar

gösterdiğini ortaya koymakta; sosyal yeterlilik düzeylerinin cinsiyete göre önemli ölçüde değiştiğini, ancak yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmektedir. Ayrıca, araştırma sonuçları, 5-6 yaş arası çocukların oyun davranışları, sosyal becerileri ve problem davranışları arasında anlamlı bağlantılar olduğunu göstermektedir.

Kavanagh (2020) tarafından gerçekleştirilen “İlkokul Ortamında Sosyal Duygusal Gelişimin Desteklenmesi” başlıklı çalışma, ilkökul çağındaki çocukların sosyal ve duygusal gelişim süreçlerini kapsamlı bir biçimde incelemiştir. Bu çalışmada, öğrenci, veli ve öğretmen iş birliğini içeren bir müdahale planı uygulanmış; uygulamanın sonucunda öğrencilerin derse katılımı, özgüvenleri, duygusal gelişimleri, ifade ve düzenleme becerileri ile iletişim yeteneklerinde önemli bir ilerleme gözlemlenmiştir. Ayrıca, genel öğrenci memnuniyetinin de arttığı belirlenmiştir.

Ahmed (2018), ilkökul çocuklarının okul öncesi eğitim aracılığıyla sosyal beceri kazanmalarını inceleyen kapsamlı bir araştırma gerçekleştirmiştir. Bu çalışma, 59 ilkökulda toplamda 4443 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, sürecin değerlendirilmesinde gözlem programı, sosyal becerilerin ölçülmesinde ise Sosyal Beceri Ölçeği (OSSS) ve görüşme formları kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları, okul öncesi eğitim deneyimi olan öğrencilerin, ilkökulda sosyal beceri ediniminde daha başarılı olduklarını göstermiştir.

Sonuç olarak, bu çalışmalar, sosyal becerilerin geliştirilmesinde oyun temelli yaklaşımların ve farklı eğitim yöntemlerinin önemini vurgulamaktadır. Eğitim ortamlarının, çocukların sosyal etkileşimlerini teşvik eden ve duygusal gelişimlerini destekleyen bir biçimde yapılandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

1.4.2. Müzikli Oyunlar ile İlgili Araştırmalar

Shen (2009) tarafından gerçekleştirilen “İngilizce Şarkıları Kullanmak” başlıklı çalışma, toplam 57 üniversite öğrencisi ile yürütülmüştür; bu öğrencilerin 26’si kontrol grubunda, 31’i ise deney grubunda yer almıştır. Çalışma, farklı sınıf düzeylerinden gelen öğrencilerin (elektronik teknolojisi ve iletişim teknolojisi bölümlerinden) katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Her iki grup, dil sınavında benzer ortalama notlar elde etmiştir. Ancak deney grubunda, İngilizce derslerinde şarkı ve müzik öğeleri kullanılarak eğitim verilmiştir. Araştırma, 2009 yılında gerçekleştirilmiş ve bir eğitim

dönemini kapsamaktadır. Gruplarda toplamda 68 saat ders işlenmiş ve uygulamanın sonunda dinleme, yazılı ve sözlü sınavlar yapılmıştır. Elde edilen bulgular, şarkıların ve müziğin öğrenme süreçlerini teşvik ettiğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte, şarkıların insanların stres seviyelerini azalttığı ve öğrenmeyi kolaylaştırdığı da belirlenmiştir. Kılıç (2001) ise “Müzikli Oyunların Çocuk Gelişimine Etkisi” başlıklı araştırmasında, müzikli oyunların çocukların fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimleri üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla 20 anaokulu öğrencisi ile çalışmıştır. Bu öğrenciler arasında 10 kişilik bir deney grubu ve 10 kişilik bir kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney grubuyla altı hafta boyunca, haftada iki ders olacak şekilde müzik çalma etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte, her bir öğrenci, Gözlem Aracı ve Gelişim Değerlendirme Anketi kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçları, müzikli oyun etkinliklerinin uygulandığı grubun fiziksel, duygusal ve sosyal gelişiminde belirgin bir artış sağlandığını ortaya koymuştur.

Achkasova (2013) tarafından gerçekleştirilen “Çocuklara İngilizce Öğretmenin En İyi Yolları: 5-6 Yaş Çocuklara İngilizce Öğretmede Çocuk Operalarını Kullanmak” başlıklı çalışma, çocuklara hikâyeler, ritim ve sevdikleri karakterler aracılığıyla İngilizce dil etkinlikleri öğretmeyi amaçlamaktadır. Bu araştırmanın temel hedefi, müzik etkinlikleri aracılığıyla çocukların dil edinim becerilerini geliştirmektir. 2013 yılında, 5-6 yaş aralığındaki Rus çocuklarla gerçekleştirilen bu çalışma, çocukların temel iletişim becerilerindeki ilerlemeyi gözler önüne sermektedir.

Ayan ve Kaya (2016) ise okul öncesi dönemde müzik ve fiziksel hareketlerin çocukların öğrenme süreçleri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Bu çalışmaya toplamda 41 öğrenci katılmıştır. Deney grubuna, müzik öğretim programı, fiziksel hareketlerle birleştirilerek uygulanmıştır. Diğer taraftan, kontrol grubunda eğitim geleneksel yöntemlerle sürdürülmüştür. Araştırmanın sonuçları, deney grubunun test sonuçlarının, geleneksel yöntemlerin kullanıldığı kontrol grubuna kıyasla, müzik etkinlikleri ve fiziksel egzersizlerin akademik başarıyı artırdığını ve aynı zamanda çocukların sosyal katılımlarını da olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bu bulgular, müzik ve hareketin öğrenme süreçlerine olan katkısının yanı sıra, çocukların sosyal becerilerinin gelişimine de önemli bir katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Özbey (2010) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, erken çocukluk döneminde akranlarına göre daha düşük performans gösteren çocuklara yönelik müzik

eğitimi verilmesinin, bu çocukların bilişsel ve sosyal gelişimlerine zamanında müdahale edilebileceği ileri sürülmüştür. Bu bağlamda, Özbey, müzik derslerinin çocukların bilişsel ve sosyal açıdan gelişimini destekleyeceğini ifade etmektedir. Araştırmaya katılan çocuklar, deney grubunda 6 yaş grubundan 4 çocuk ve kontrol grubunda 4 çocuk olmak üzere toplam 8 kişiden oluşmaktadır. Bu çalışma, öğrenme güçlüğü yaşayan çocuklarla gerçekleştirilmiş olup, deney grubuna “6 Yaş Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Bilişsel ve Sosyal Performansını Geliştirmeye Yönelik Müzik Eğitimi Programı” adında bir program uygulanmıştır. Uygulama sürecinde, çocuklara ritim çalışmaları, müzikli oyunlar ve yaratıcılığı teşvik eden ritmik hareketler gibi çeşitli etkinlikler sunulmuştur. Araştırmanın amacı, müziğin çocukluk dönemindeki entelektüel gelişim, öğrenme süreçleri, bilişsel ve sosyal performans üzerindeki etkilerini detaylı bir şekilde incelemektir. Veri toplama aşamasında, Bilişsel ve Sosyal Değerlendirme ölçekleri gibi ölçüm araçları kullanılarak değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırma sonuçları, deney grubundaki çocukların test sonrasında toplam puanlarında kontrol grubuna kıyasla anlamlı bir artış yaşandığını göstermiştir. Bu bulgular, müzik eğitiminin bilişsel ve sosyal işlevler üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymakta ve müzik ile bilişsel gelişim arasındaki sıkı ilişkiyi vurgulamaktadır. Özbey’in çalışması, müziğin erken yaşta eğitimdeki rolünü ve önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Yıldız (2019), “Dijital ve Sınıf İçi Müzik Oyunları ile Fen Öğretiminin Bilimsel Süreç Becerileri ve Öğrenmeye Etkisi” başlıklı araştırmasında, fen eğitiminde dijital öğrenme oyunları ve sınıf içi müzik oyunlarının bilimsel süreç becerileri üzerindeki etkilerini detaylı bir şekilde incelemiştir. Bu çalışma, okul öncesi dönem çocuklarının bilişsel gelişim düzeylerini kapsamaktadır ve akran grupları arasında bilişsel gelişim seviyelerini değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Araştırma, dijital öğrenme oyunlarının ve müzik oyunlarının çocukların bilişsel gelişim seviyeleri üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik gerçekleştirilmiştir. Yıldız, bu oyunların öğretim süreçlerine nasıl katkı sağladığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Elde edilen sonuçlar, sınıfta kullanılan dijital öğrenme ve müzik oyunlarının, öğrencilerin bilişsel gelişim düzeyleri üzerinde belirgin bir etki yarattığını göstermektedir. Araştırma, aynı zamanda bu tür oyunların bilimsel süreç becerilerini nasıl geliştirdiğini ve öğrencilerin öğrenme deneyimlerine ne tür katkılarda bulunduğunu tespit etmeyi de

hedeflemiştir. Yıldız'ın çalışması, fen eğitiminde dijital ve müzik oyunlarının önemli bir araç olarak nasıl işlevsel hale getirilebileceğine dair değerli bilgiler sunmaktadır ve bu tür uygulamaların, okul öncesi eğitimde bilişsel gelişimi desteklemedeki rolünü vurgulamaktadır.

Koç (2017), 12 haftalık bir müzik eğitimi programına dayanan “Eğitsel Oyunların İlkokul Çocuklarının Temel Motor Becerilerinin Gelişimine Etkisi” başlıklı araştırmasında, eğitsel oyunların ve müzikli etkinliklerin çocukların motor becerilerinin gelişimi üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde incelemiştir. Bu çalışma, ilkokul 1, 2 ve 3. sınıf öğrencilerine yönelik olarak düzenlenen etkinlik ve eğitici oyunları içermektedir. Araştırma, müzikle yapılan etkinliklerin ve öğretici oyunların, çocukların motor gelişimini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Koç, müzikli etkinliklerin çocukların temel motor becerilerini nasıl desteklediğini ve bu süreçte eğitsel oyunların rolünü vurgulamaktadır.

Kekeç (2013) ise “Düzenli Eğitsel Oyun Oynayan 11-12 Yaşındaki Çocuklarda Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmada, 10 haftalık eğitsel etkinlikler ve oyun programlarının çocukların sorun çözme yetenekleri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Bu çalışma, çocukların karşılaştıkları sorunlara çözüm bulma becerilerini geliştirmeyi hedeflemekte ve bu süreçte eğitsel oyunların sağladığı avantajları araştırmaktadır. Uygulama sonucunda, deney grubundaki öğrencilerin problem çözme becerilerinin, kontrol grubundaki öğrencilerle karşılaştırıldığında anlamlı farklılıklar gösterdiği gözlemlenmiştir. Ancak, eğitsel oyunların ve müzikli performansların bu sorunları çözme noktasında yaş ve cinsiyet gibi demografik faktörlere bağlı olarak farklı sonuçlar ortaya koyduğu da belirlenmiştir. Kekeç'in araştırması, çocukların problem çözme becerilerinin geliştirilmesinde eğitsel oyunların ne denli etkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, eğitsel oyunların yalnızca motor beceriler değil, aynı zamanda bilişsel gelişim açısından da önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu çalışmalara dayanarak, müzik ve oyun temelli eğitim yöntemlerinin, çocukların genel gelişim süreçlerinde nasıl kritik bir öneme sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Burak (2021), “Eğitsel Oyunlar Bağlamında Müzik Oyunları” başlıklı araştırmasında, oyun ve müzik oyunları kavramlarını ayrıntılı bir şekilde tanımlamış ve erken çocukluk döneminde müzik oyunlarının eğitimdeki önemine vurgu yapmıştır. Bu

çalışma, müziğin eğitim süreçlerinde ve müfredatta nasıl bir yer edinmesi gerektiğini de ele alarak, müzikli oyunların çocukların gelişimine sağladığı katkıları ortaya koymayı amaçlamıştır. Yılmaz (2006) tarafından gerçekleştirilen “Müzikli Oyun Etkinliklerinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 6 Yaş Çocuklarının Sayı ve İşlem Kavramlarını Kazanmalarına Etkisi” adlı çalışmada, müzikli oyun etkinliklerinin 6 yaşındaki çocuklar üzerindeki etkilerini incelemeyi hedeflemiştir. Araştırma, üç farklı ilkokulun anaokulu derslerine katılan 13 yaşındaki çocuklar üzerinde gerçekleştirilmiş olup, sayısal ve işlemsel kavramların öğrenilmesine odaklanmıştır. Bu çalışmaya, deney grubunda 10 çocuk ve kontrol grubunda 10 çocuk olmak üzere toplam 20 çocuk katılmıştır. Uygulama öncesinde, çocuklara “5-6 Yaş Çocuklarda Sayı ve İşlem Kavramlarını Kazanım Başarı Testi” adı verilen bir ön test uygulanmış; ayrıca, her çocuğun aile bireyleri tarafından “kişisel veri formları” doldurulması sağlanmıştır. Bu veriler ışığında, deney grubu ile iki kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney grubuna, müzikle desteklenmiş etkinlikler sunulurken, kontrol grubundaki çocuklar geleneksel oyunlaştırma yöntemleri ile eğitim almıştır. Eğitim süreci, haftada 2 gün, toplamda on iki hafta boyunca devam etmiştir. Uygulama sonunda, “5-6 Yaş Çocuklarda Sayı ve İşlem Kavramlarını Kazanım Başarı Testi” ile son test yapılmış ve veriler, kovaryans analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, deney grubu ve kontrol grubu arasında ön test sonuçları açısından anlamlı bir fark bulunmazken, son test sonuçlarında deney grubunun daha yüksek puanlar aldığı tespit edilmiştir.

Çadır (2008) tarafından yürütülen “Müzik Terapi Yöntemine Göre Oluşturulan Sosyal Beceri Öğretim Programının Etkililiğinin Araştırılması” başlıklı çalışmada, zihinsel engelli öğrencilere yönelik müzik terapisi yöntemleri incelenmiş ve bu yöntemlerin sosyal becerilerin öğretimindeki etkileri değerlendirilmiştir. Araştırmada, orta derecede zihinsel öğrenme güçlüğü çeken dokuz öğrenci yer almış ve bu öğrenciler, tek denekli araştırma modeli ile gözlemlenmiştir. Ön test verileri, “Sosyal Beceri Derecelendirme Ölçeği (4-6 yaş)” kullanılarak toplanmıştır. Uygulama, 5 hafta boyunca, haftanın 5 günü ve günde 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonrasında, öğrencilerin sosyal becerilerini değerlendirmek için öğretmenlerine anketler yapılmıştır. Ayrıca, izleme süreçleri de paralel olarak yürütülmüştür. Bu çalışma sonucunda, müzik terapi yöntemi kullanılarak oluşturulan sosyal beceri öğretim programının etkili olduğu belirlenmiştir. Koops (2017) tarafından gerçekleştirilen

“Eğlence Döngüsü: 4-7 Yaş Arası Çocukların Müzik Oyunu Sırasında Müzikal Eğlenceden Memnuniyeti” başlıklı çalışmada, çocukların müzik oyunları oynarken deneyimledikleri eğlence kavramı detaylı bir şekilde tanımlanmıştır. Araştırma, çocukların erken çocukluk döneminde müzik derslerinden aldıkları keyfi ve bu süreçte sosyal beceri edinimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmaya, 12 okul öncesi öğrencisi, 7 yaşında bir çocuk ve 4 çocuk daha katılmıştır. Araştırmada, her biri 45 dakika süren 24 müzik etkinliği gerçekleştirilmiş ve her bir etkinlikte çocuklara özel görevler verilmiştir. Koops, bu süreçte çocuklara şarkı söyleme, dans etme, farklı müzik aletleri çalma ve müzik yapma fırsatları sunmuştur. Araştırmanın sonucunda, müzikli oyun etkinliklerinin çocukların süreçten keyif almasına olumlu etkiler sağladığı tespit edilmiştir. Bu çalışmalar, müzik ve oyun temelli öğrenmenin çocukların gelişimindeki önemli rolünü bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Smith (2008) tarafından gerçekleştirilen “Erken Çocuklukta Müzikal Oyun ve Rehberlik Desteği” başlıklı araştırma, müzikli oyunun gerçekleştirildiği ortamlarda çocukların müzikal gelişimini derinlemesine incelemiştir. Araştırma sonuçları, müzik çalmanın çocukların müzikal gelişiminde belirgin bir katkı sağladığını ortaya koymuştur. Smith, çocukların müzikal gelişiminde akran desteğinin büyük bir öneme sahip olduğunu ve öğretmenlerin müzikal oyun çalışmaları sırasında çocukların bireysel özelliklerini göz önünde bulundurmalarının kritik olduğunu savunmaktadır.

Berger ve Cooper (2003), “Müzikal Oyun: Okul Öncesi Çocuklar ve Ebeveynler Üzerine Bir Vaka Çalışması” başlıklı çalışmalarında, müzik etkinliklerinin gerçekleştiği ortamlarda çocukların çevreleriyle olan iletişimlerini incelemişlerdir. Araştırmanın temel amacı, serbest ve yapılandırılmış bir müzik ortamında okul öncesi çocukların müzikle ilgili davranışlarını gözlemlemektir. Çalışma bulguları, çocukların müzikal oyun etkinliklerine yönelik davranışlarını şu başlıklar altında ele almıştır: oyunu yarıda bırakma, oyunu tamamen terk etme ve oyunu geliştirme çabaları. Araştırmada, çocukların oyun oynama tarzlarını değiştiren unsurlar belirlenmiş ve çocukların oynamak için yeterli zamana ihtiyaç duyduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, çocukların oyun sırasında yetişkin müdahaleleri sonrası oynamayı bırakabildiği gözlemlenmiştir. Yetişkinlerin isteyerek oyuna katılması ve çocukları desteklemesi durumunda, çocukların müzik etkinliklerine katılımının arttığı tespit edilmiştir.

Shaw, Graziano ve Peterson (1999), “Piyano ve Bilgisayar Dersleri Öğrencilerin Matematik Performansını Artırır” başlıklı çalışmada, küçük yaşta müzik eğitimi alan çocukların zihinsel yeteneklerinin gelişiminde önemli ilerlemeler kaydedebildiğini göstermişlerdir. Bu bulgular, müzik eğitiminin çocukların genel bilişsel gelişim süreçlerine katkı sağladığını desteklemektedir.

Bulut ve Aktaş (2014) ise “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinlikleri Uygulaması” başlıklı çalışmalarında, okul öncesi dönemde çalışan öğretmenlerin sınıf içindeki müzik faaliyetlerini nasıl uyguladıklarını incelemişlerdir. Araştırma, 18 farklı okulda görev yapan 73 okul öncesi öğretmeni ile gerçekleştirilmiş ve öğretmenlere anket uygulanarak veri toplanmıştır. Anket sorularının kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınmış, nitel verilerin analizi ise içerik analizi yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları, okul öncesi öğretmenlerinin müzik enstrümanları (%71,3), beden dili (%37,0) ile ritim çalışmaları, görsel-işitsel cihazlarla ses duyma ve ayırt etme çalışmaları (%49,0), ses tanıma ve çoğaltma uygulamaları (%47,6) gerçekleştirdiklerini göstermiştir. Ayrıca, şarkı söyleme egzersizleri (%49,0) ve müzikli hareket egzersizlerinin (%25,2) oyun aracılığıyla yapıldığı belirlenmiştir. Eğitim içeriklerinde ritim çalışmalarının görsel-işitsel araçlarla desteklendiği, çocuklara grup halinde müzikli oyunlar sunulması gerektiği, nefes egzersizlerinin önceden uygulanması, şarkı söyleme çalışmaları ve müzikli hikâyelerin oluşturulması önerilmektedir. Çalışmada, müziğin motor, algısal, sosyal, duygusal, bilişsel ve dil gelişiminde öğretmenler ve müzik eğitimcileri için önemli bir kaynak teşkil etmesi hedeflenmiştir.

Snow (2012) yaptığı araştırmada, ortaokul düzeyinde müzik ile girişimci eğitim sunmayı amaçlamış ve bireylere müzik ile örtüşen sosyal ve ekonomik etki yaratmaya yönelik bir program geliştirmiştir. ABD’deki Sistema Fellows Programı, İngiltere’deki Musical Program ve New York’taki Music in Education Concentration gibi çeşitli müzik eğitimi programları, araştırmanın bulguları ile müziğin girişimcilik eğitime olan katkısını gözler önüne sermiştir.

İlgili literatür, müzik ve müzikal oyunların ilkökul öğrencilerinin sosyal becerilerinin geliştirilmesinde etkili olduğunu vurgulamaktadır. Araştırmacılar, eğitim ve öğretim programlarında müzikal oyun etkinliklerine daha fazla yer verilmesi gerektiği konusunda hemfikirlerdir. Bu bağlamda, müzik ve oyun temelli öğrenmenin çocukların gelişiminde önemli bir rol oynadığı ifade edilmektedir.

2. BÖLÜM

SOSYAL BECERİLER VE MÜZİĞİN ROLÜ

2.1. Müzik Eğitiminin Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri

Müzik, insanlık tarihinin en eski ve evrensel kültürel ifadelerinden biri olarak, bireylerin düşünce ve duygularını estetik bir biçimde sesle dışa vurma süreci olarak tanımlanabilir. Uçan (1997: s.10) müziği, bireylerin içsel dünyalarını anlamlandırıp, çeşitli ses unsurlarını birleştirerek hem bireysel hem de toplumsal düzeyde estetik bir ifade yaratma süreci olarak açıklamaktadır. Bu tanım, müziğin zihinsel ve duygusal süreçler üzerindeki derin etkisini gözler önüne sererken, aynı zamanda müziğin, insanlar arasında karmaşık düşünceler ve duyguların paylaşılması ve anlaşılmasına aracılık etme kapasitesine sahip olduğunu da vurgulamaktadır.

Müzik, dinleme, hareket etme, duygusal tepki verme, öğrenme ve düşünme gibi pek çok zihinsel işlevi aktive eden bir etkinlik olarak, bireylerin bilişsel gelişimi üzerinde belirgin bir etkiye sahiptir (Ayan ve Kaya, 2016). Bu bağlamda müzik, yalnızca eğlence ya da estetik bir keyif kaynağı olmakla kalmaz, aynı zamanda bireylerin zihinsel kapasitelerini geliştirip şekillendiren önemli bir araç olarak işlev görür. Müzik, insanları farklı duygusal deneyimler ve düşünsel süreçler üzerinden birleştirerek, onların kendilerini ifade etmeleri için son derece güçlü bir iletişim biçimi sunar. Bu açıdan bakıldığında, müzik, sadece bireysel bir etkinlik değil, toplumsal bağları güçlendiren ve kültürel anlamda evrensel bir dil oluşturan bir araç olarak kabul edilebilir.

Özellikle duyguların başkalarına aktarılmasında müzik, en etkili ve evrensel ifade biçimlerinden biri olarak dikkat çekmektedir. Pamir (1989: s.176), müziğin, insanın içsel dünyasını başkalarına iletmede, sözcüklerin ötesine geçerek evrensel bir dil oluşturduğunu savunur. İnsanlar, farklı kültürel ve dilsel engelleri aşarak, müzik aracılığıyla ortak duygusal deneyimler paylaşabilirler. Müzik, bu anlamda, kültürler arası iletişimi sağlayan, duygusal bağları güçlendiren ve farklı bireylerin dünyasına nüfuz eden bir güç taşır.

Müzik, insan doğasının temel bir unsuru olarak, bireylerin zaman içinde farklı sesleri bir araya getirme yeteneğini geliştirir. Bu süreç, yaratma, birleştirme, ayırma, şarkı söyleme ve enstrüman çalma gibi bir dizi etkinliklerle beslenir ve zenginleşir (Hoffer, 1983). İnsanlar, zamanla sesleri bir araya getirerek müziği bir ifade biçimi olarak kullanmayı öğrenirler. Bu süreç, yalnızca bir sanat formunun gelişimi değil, aynı zamanda bireylerin dünyayı algılama ve anlamlandırma biçimlerinin bir yansımasıdır. Müzik, bireylerin kendilerini ve çevrelerini daha derinlemesine kavrayabilmeleri için bir araç olarak hem bireysel hem de toplumsal düzeyde önemli bir rol oynar.

Müzik, çocukların zihinsel ve bilişsel gelişiminde belirleyici bir rol oynayan önemli bir araçtır ve özellikle çocukların zihinsel gelişiminin en hızlı ve yoğun olduğu dönemlerden biri olan 8 yaş civarında, zekâ ve beyin gelişimi üzerindeki olumlu etkilerini belirgin bir şekilde göstermeye başlar. Bu yaş, aynı zamanda çocukların yaşamlarının ilk yıllarında edindikleri duyuşsal deneyimlerin ve çevrelerinden aldıkları gözlemlerin birikmeye başladığı, dolayısıyla öğrenme süreçlerinin derinleştiği, soyut düşünme yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik önemli bir dönüm noktasıdır (Özbey, 2010). Bu dönem, çocuğun bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişiminin hızlandığı, çevresindeki dünyayı daha kapsamlı bir biçimde anlamaya başladığı bir zaman dilimidir ve müzik, bu süreçlerin pekiştirilmesinde güçlü bir etken olarak devreye girmektedir.

Nelly Caron'a göre müzik, yalnızca duyuşsal ve zihinsel gelişimi desteklemekle kalmaz, aynı zamanda bireylerin algılarının güçlenmesine, duyarlılıklarının artmasına ve sosyal becerilerinin gelişmesine de önemli katkılar sağlamaktadır. Müzik, çocukların duyuşsal zekâlarını geliştirmede ve sosyal ilişkilerde daha sağlıklı bir biçimde iletişim kurmalarında büyük bir rol oynar. Özellikle müzik, çocukların ritmik sezgilerini harekete geçirirken, dinleme becerilerini aktif hale getirerek onların çevrelerini daha dikkatli bir şekilde algılamalarını sağlar (Özbey, 2010). Çocukların müziğe olan ilgisi, bir yandan onların duyuşsal algılarını keskinleştirirken, diğer yandan sosyal etkileşim becerilerini de geliştirir. Bu nedenle, müzik, yalnızca bir sanat formu değil, aynı zamanda çocukların bilişsel gelişimlerini destekleyen bir araç olarak önemli bir yer tutar.

Özellikle doğuştan müzik yeteneği bulunan çocuklar, müziği ve sesleri daha erken yaşlardan itibaren anlamaya başlarlar. Bu çocuklar, ebeveynlerinin seslerini ayırt edebilmekte ve buna uygun tepkiler verebilmektedirler, bu da onların işitsel

farkındalıklarını ve erken yaşta öğrenme süreçlerini hızlandırmaktadır. Çocukların yaşları büyüdükçe, bu doğal yeteneklerin üzerine inşa edilen müzikal beceriler, daha da karmaşık hale gelir. Özellikle 3, 4 ve 5 yaşlarındaki çocukların müzikle etkileşimi, onların dinleme becerilerinin geliştirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu yaş grubundaki çocuklar, müzik dinlemeyi tercih ederken, müzikle etkileşimleri, onların odaklanma ve dikkat sürelerini artırmakta, aynı zamanda sosyal etkileşimlerini güçlendirmektedir (Yavuzer, 2000).

Her çocuk, gelişimsel süreçlerinde müzikle bir şekilde etkileşime girer; bu etkileşim, enstrüman çalma, şarkı söyleme ve dans etme gibi çeşitli müzikal faaliyetlerle pekişir. Bu tür etkinlikler, çocukların müzik deneyimlerini zenginleştirirken, onların yaratıcı düşünme becerilerini de geliştirmelerine olanak tanır. Çocukların müzikle etkileşimde bulunmaları, onların estetik duyarlılıklarını ve motor becerilerini de destekler. Bununla birlikte, müzik, çocukların duygusal ifade yeteneklerini geliştirirken, toplumsal bağlarını güçlendirmelerine de yardımcı olur. Bu tür müzikal aktiviteler, çocukların kendilerini ve çevrelerini anlamalarına katkı sağlarken, aynı zamanda ruhsal ve zihinsel refahlarını artırmalarına da olanak verir. Morgül (2004), müziğin bu özelliğini vurgulayarak, müzikal aktivitelerin bireylere uyum sağlama ve özgüven kazandırma sürecinde önemli bir işlevi yerine getirdiğini belirtmektedir. Müzikal deneyimler, çocukların kendilerini daha iyi tanımlamalarına ve duygusal dünyalarını daha sağlıklı bir şekilde ifade etmelerine yardımcı olmaktadır.

Bundan dolayı, müzikal yeteneklerin erken yaşlardan itibaren geliştirilmesi, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerinin temel taşlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda, ilkokul dönemi, çocukların müzikle ilk ciddi etkileşimde bulundukları ve müzikal becerilerinin ilk adımlarını attıkları kritik bir dönüm noktasıdır. Bu dönemde verilen müzik eğitimi, çocukların gelecekteki müzikal gelişimlerinin temelini atmakla kalmaz, aynı zamanda onların genel öğrenme becerilerini de destekler. Eskioğlu (2003), bu sürecin önemine dikkat çekerek, ilkokul döneminde müzik eğitiminin, çocukların bilişsel gelişimlerini olumlu yönde şekillendiren en önemli faktörlerden biri olduğunu ifade etmektedir. Bu dönemde sunulan müzikal deneyimler, yalnızca bireysel yeteneklerin gelişimini değil, aynı zamanda grup içinde iş birliği yapma, duygudaşlık kurma ve sosyal sorumluluk gibi becerilerin de pekiştirilmesine olanak tanır.

Müzik eğitimi, bireylerin müzikal yeteneklerini ve bilgilerini geliştirmeye yönelik olarak belirli hedeflere ulaşmayı amaçlayan sistematik bir eğitim süreci olarak tanımlanabilir (Uçan, 2005: s.3). Bu süreç, yalnızca bireylerin kişisel gelişiminde değil, aynı zamanda geniş bir sosyal ve kültürel etkileşim alanında da önemli bir etkidir. İnsanlık tarihi boyunca, eğitimciler müziğin eğitimdeki rolünü derinlemesine incelemiş ve müzik eğitiminin bireylerin zihinsel, duygusal ve sosyal gelişiminde taşıdığı kritik önemi sıkça vurgulamışlardır (Bilen, 1999). Müzikal eğitim, bireylerin yalnızca müzikal becerilerini geliştirmelerine olanak tanımaz, aynı zamanda toplumsal yapıların ve kültürel normların şekillenmesinde de önemli bir araç olarak karşımıza çıkar.

Sak'a (1997), müzik eğitiminin, öğrencilerin müzikal algılarını derinleştirmenin yanı sıra, çok yönlü bir müzik oluşturma ve dinleme becerisi kazandıracak şekilde yapılandırılması gerektiğini savunmaktadır. Bu yaklaşım, müzik eğitiminin sadece teknik becerileri geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda öğrencilerin estetik ve duygusal algılarının da genişlemesini sağladığını gösterir. Uçan (2005) ise müzik derslerinin, bireysel davranışlardaki değişikliklerin toplumsal düzeydeki etkilerini dikkate alarak, öğrencilerin kültürel, sosyal ve sanatsal alanlarda daha aktif ve etkin bir şekilde yer almasına yardımcı olduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda müzik eğitimi, yalnızca bireyin gelişimiyle sınırlı kalmaz; aynı zamanda toplumsal düzeyde kültürel etkileşimi artıran, insanları ortak bir dil ve deneyim etrafında birleştiren güçlü bir araçtır.

Toplumların, özellikle eğitimdeki müzik uygulamalarına yönelik beklentileri, öğrenci merkezli bir yaklaşımın gerekliliğini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Öğrenci merkezli yaklaşım, öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha fazla katılım göstermesini sağlamak ve öğretmenlerin rolünü bir rehberlik çerçevesinde yeniden tanımlamaktadır. Bu yaklaşım, öğrencilerin enerjilerini doğru bir şekilde yönlendirerek, öğretim sürecini daha etkili hale getirir ve öğrencilerin müziğe olan ilgilerini artırır (Çuhadar, 2016). Öğrencilerin müzikle olan etkileşimini güçlendiren bu model, aynı zamanda onların müzikal becerilerinin yanı sıra, genel öğrenme süreçlerinde de olumlu değişimlere yol açmaktadır.

Küçüköncü (2007) müzik eğitimini iki ana perspektiften incelemektedir: davranışsal ve bağlamsal yönler. Davranışsal perspektiften bakıldığında, müzik eğitiminin içeriği oldukça geniştir; bu içerik, müzik dinleme becerisinin geliştirilmesinden, okuma-yazma becerilerine katkı sağlanmasına, şarkı söyleme ve

enstrüman çalma becerilerinin kazanılmasına kadar çeşitli unsurları kapsar. Müzikal yaratıcılık, müzik bilgisi ve müzik zevki de bu eğitimin önemli bileşenlerindendir. Müzik eğitiminin amacı, öğrencilerin bu becerileri kazanmalarını sağlamakla birlikte, onların sanatsal ifade biçimlerini zenginleştirmeye ve kültürel değerleri anlamalarına olanak tanımadır. Bağlamsal açıdan ise müzik eğitimi, kulak eğitimi, ses eğitimi, çalgı eğitimi, ritim oluşumu ve müzikal kişilik gelişimi gibi unsurları içerir. Bu unsurlar, öğrencilerin müzikle olan bağlarını derinleştirirken, aynı zamanda onların kişisel ve duygusal gelişimlerini de destekler. Ailelerin ve öğretmenlerin, çocukların müziğe karşı olumlu tutumlar geliştirmelerine yardımcı olmaları, onların müziğe olan ilgilerini artırmak açısından büyük bir önem taşır. Çocuklar, erken yaşlardan itibaren müzikle etkileşime girdiklerinde, bu deneyim onların zihinsel ve duygusal gelişimlerini olumlu yönde etkiler. Aileler, çocukları için uygun müzik etkinlikleri ve ortamları sunarak, onların müzikle olan bağlarını güçlendirebilirler. Aynı şekilde öğretmenler de sınıf ortamında müzikle ilgili yaratıcı etkinlikler düzenleyerek, öğrencilerin müzikal ilgilerini ve yeteneklerini daha da geliştirebilirler.

İlkokul düzeyindeki eğitim programları, müzik etkinliklerine yer vererek çocukların hem fiziksel hem de sosyal gelişimlerine katkı sağlamaktadır (Gönen ve diğerleri, 1998). Müzikal etkinlikler, öğrencilerin dikkat sürelerini uzatarak, onların odaklanma becerilerini geliştirmektedir. Aynı zamanda, grup içinde birlikte çalışmayı öğrenmelerini sağlayarak, çocukların sosyal becerilerini de pekiştirmektedir. Bu tür etkinlikler, çocukların özgüven kazanmalarına, duygusal ifadelerini daha sağlıklı bir biçimde dışa vurmalarına ve iş birliği yapma yeteneklerini artırmalarına olanak tanır. Dolayısıyla, müzik eğitiminin sadece bir sanatsal faaliyet olmadığını, aynı zamanda çocukların genel gelişim süreçlerine önemli katkılarda bulunan bir araç olduğunu söylemek mümkündür.

Müzik eğitiminin çocukların toplumsal yaşama entegrasyonunu desteklediği ve onların kültürel, sosyal ve sanatsal bağlamda daha etkin bireyler olmalarını sağladığı göz önünde bulundurulduğunda, bu tür eğitimlerin önemi daha da belirginleşmektedir. Müzik, bireyleri bir araya getiren, ortak değerler etrafında birleştiren ve toplumsal yapıyı güçlendiren bir araç olarak karşımıza çıkar. Bu nedenle, müzik eğitimi hem bireysel gelişimi hem de toplumsal yapıyı şekillendiren önemli bir faktör olarak, eğitim sistemlerinin merkezine yerleştirilmesi gereken bir unsurdur.

Müzik, ilkokul düzeyinde yalnızca bir sanat dalı olmanın ötesinde, öğrencilerin zekâ gelişimlerini destekleyen ve öğrenme süreçlerini daha etkili hale getiren temel bir araç olarak önemli bir rol oynamaktadır. Müzik etkinliklerinin, çocukların bilişsel ve duygusal gelişimleri üzerinde belirgin etkileri olduğu, pek çok araştırma ile ortaya konmuştur. Bu etkinlikler, aynı zamanda toplumsal yaşamın kurallarını öğrenme, kültürel değerleri kavrayarak içselleştirme gibi kritik becerilerin gelişmesine olanak tanır. Müzik aracılığıyla soyut kavramların, örneğin sayılar, zaman, mekân gibi karmaşık düşünsel yapıların daha kolay anlaşılabilmesi mümkün hale gelir (Göğüş, 2008). Dolayısıyla müzik, sadece bir eğlence aracı olmakla kalmaz, aynı zamanda çocukların dünyayı anlamlandırmalarına ve günlük yaşamlarını daha verimli bir şekilde organize etmelerine yardımcı olan güçlü bir eğitimsel araçtır.

İlkokul dönemi, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerinin hızla şekillendiği kritik bir dönemdir. Bu dönemde müzik eğitimi, çocukların daha sağlıklı bir gelişim süreci geçirmeleri için büyük önem taşır. Müzik etkinliklerinin çocuklara sunulması, onları mutlu ve güvenli bir ortamda tutarken, aynı zamanda özgür ve yaratıcı bir şekilde kendilerini ifade etmelerine olanak tanır. Bu tür etkinlikler, öğrenciler arasında grup aidiyeti duygusunu güçlendirir; zira çocuklar, müzikle ilgili etkinliklerde bir araya geldiklerinde ortak bir amaç doğrultusunda birlikte hareket etme yeteneği kazanırlar. Müzik, doğal bir sosyal bağ kurma aracıdır ve müzikle yapılan paylaşımlar, çocukların iş birliği yapma, birbirleriyle uyum içinde çalışma becerilerini artırır (Başer, 2004). Birçok pedagojik yaklaşım, müzik etkinliklerinin yalnızca bireysel yetenekleri geliştirmediğini, aynı zamanda sosyal becerileri, grup içi ilişkileri ve topluluk bilincini de pekiştirdiğini vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, çocukların hem bireysel hem de toplumsal becerilerinin gelişmesine katkıda bulunur.

Uçan (1997), ilkokulda müzik eğitiminin sadece bir seçenek olarak değil, tüm çocuklar için zorunlu ve vazgeçilmez bir eğitim aracı olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Müzik eğitimi, ilkokul çağındaki çocukların zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerinde çok yönlü bir etki yaratır ve bu yüzden müzik dersleri, bu yaş grubunun özelliklerine uygun bir şekilde düzenlenmelidir. Müzik, öğrencilerin sadece teknik beceriler kazanmasını sağlamaz; aynı zamanda onların duygusal algılarını güçlendirir, estetik anlayışlarını geliştirir ve soyut düşünme yeteneklerini artırır. Bu noktada eğitimcilerin, çocukların müzikle etkileşimde

bulunmalarını teşvik etmek için uygun ve nitelikli programlar oluşturması kritik öneme sahiptir. Müzik derslerinin düzenlenmesinde, her çocuğun bireysel gelişim düzeyi göz önünde bulundurulmalı ve müzikle tanışmalarını sağlayacak ortamlar yaratılmalıdır (Yavuzer, 2000).

Müzik eğitiminin, yalnızca müzikal beceriler kazandırmayı amaçlamadığı, aynı zamanda bireylerin müzik anlayışlarını derinleştirmeyi hedeflediği birçok eğitimci tarafından ifade edilmektedir. Mason (1970), müzik eğitiminin amacının yalnızca profesyonel müzisyenler yetiştirmek değil, müziği derinlemesine anlayan, müzikle iletişim kurabilen bireyler yetiştirmek olduğunu belirtmiştir. Bu perspektiften bakıldığında, müzik eğitimi, bir sanat dalının ötesinde, öğrencilere estetik bir bakış açısı kazandıran ve onları kültürel anlamda daha bilinçli bireyler haline getiren bir süreçtir. Müzik, okuma ve yazma gibi temel beceriler gibi programlı bir şekilde öğretilmesi gereken bir alan olarak görülmelidir. Müziğin de diğer dersler gibi bir eğitim süreci içinde yer alması gerektiği, eğitim teorisyenlerinin genel görüşüdür. Bu bağlamda, müzik eğitimi, yalnızca bir hobi ya da zaman geçirme aracı değil, çocukların dünyayı anlamalarına, duygusal zekâlarını geliştirmelerine ve sosyal ilişkilerinde daha başarılı bireyler olmalarına katkı sağlayan bir süreç olarak şekillenir. Müzik eğitimi, ilkökul çağındaki çocukların bireysel gelişimlerini desteklerken, aynı zamanda toplumsal yaşamla bütünleşmelerine de olanak tanır. Bu sürecin planlanmasında, eğitimcilerin müzikle tanışacak her öğrencinin farklı hız ve yeteneklerle öğrenme kapasitesine sahip olduğunu göz önünde bulundurması gerekmektedir. Müzik, çocukların yalnızca ruhsal dünyalarını zenginleştiren bir alan olmanın ötesinde, onlara toplumla olan bağlarını güçlendirecek beceriler de kazandırır. Müzik etkinlikleri, öğrencilere topluluk içinde bir arada olmanın, ortak bir amaç için iş birliği yapmanın ve kültürel değerleri yaşatmanın önemini öğretir. Böylece müzik, sadece bireysel gelişimi değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel değerlerin geleceğe taşınmasını sağlayan bir eğitim aracına dönüşür. Bu nedenle, ilkökulda müzik eğitiminin yaygınlaştırılması ve eğitim programlarının bu doğrultuda şekillendirilmesi, çocukların hem bireysel hem de toplumsal düzeyde daha sağlıklı ve uyumlu bireyler olmalarına olanak tanıyacaktır.

Carl Orff, müzik eğitiminin çocukların erken yaşlardan itibaren yaratıcı düşünme ve doğaçlama becerilerini geliştirebilmesi için önemli bir araç olduğunu savunmuş ve bu doğrultuda müzik derslerinde yaratıcılığı ön plana çıkarmıştır. Orff,

müzikle ilgili etkinliklerde özgürce keşif yapma ve çocukların kendi seslerini, ritimlerini ve melodilerini yaratma süreçlerini teşvik etmenin önemine dikkat çekmiştir (Akgül, 2008). Bu yaklaşım, müzik öğretiminin yalnızca teknik becerilerin kazandırılmasından ibaret olmayıp, çocukların özgün ve yaratıcı bir şekilde kendilerini ifade etmelerini sağlayan bir eğitim süreci olduğunu göstermektedir. Orff'un önerdiği bu yöntem, çocukların müzikle etkileşimde bulunarak hem duygusal hem de bilişsel açıdan gelişim göstermelerini mümkün kılmaktadır.

Benzer şekilde, Zoltan Kodaly, müziğin sadece bir sanat dalı olarak değil, aynı zamanda günlük yaşama dâhil edilmesi gereken bir öğreti olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Kodaly, müzik bilgisinin küçük yaşlardan itibaren kazandırılmasının, çocukların zihinsel gelişimlerine önemli katkılar sağladığını ifade etmiştir (Akgül, 2008). Bu bağlamda, müzik eğitimi yalnızca okullarda değil, çocukların günlük yaşamlarında da aktif bir şekilde yer almalıdır. Kodaly'nin önerdiği yaklaşım, müziği sadece bir eğitim aracı olarak görmekle kalmaz, aynı zamanda müziği yaşamın doğal bir parçası haline getirmeyi amaçlar. Bu, çocukların müziği sadece öğrenmesi gereken bir konu değil, aynı zamanda bir ifade biçimi olarak da benimsemelerini sağlar.

Brien'in önerileri de müzik öğretmenlerinin öğretim yöntemleri konusunda önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Brien, resim öğretmenlerinin çocuklara resim yapmayı öğretirken benimsedikleri yaklaşımın, müzik öğretmenleri tarafından da uygulanması gerektiğini belirtmektedir. Bu bağlamda, müzik öğretmenlerinin derslerini müzik yaparak, yani enstrüman eğitimi, ses kullanımı, müzik etkinlikleri oluşturma gibi aktif ve yaratıcı süreçlerle yapılandırmaları gerektiğini ifade etmektedir (Göğüş, 2008). Brien'in önerdiği model, müzik öğretiminin pasif bir şekilde bilgi aktarmakla sınırlı kalmayıp, öğrencilerin aktif katılımını sağlayarak onların müzikal becerilerini geliştirecek şekilde yapılandırılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Uçan (1997), ilkokul müzik eğitiminin öğrenci merkezli bir yaklaşım benimsemesi gerektiğini belirtmektedir. Bu yaklaşım, çocukların bireysel özelliklerine, ihtiyaçlarına ve öğrenme stillerine saygı göstererek onların gelişim süreçlerini desteklemeyi amaçlar. Öğrencinin bilişsel ve duygusal gelişimine katkıda bulunacak müzik etkinliklerinin planlanması, bu süreçte oldukça kritik bir önem taşır. Müzik derslerinde öğrenci merkezli bir yaklaşım benimsemek, çocukların müziğe olan ilgilerini ve öğrenme motivasyonlarını artıracak, aynı zamanda onların yaratıcı düşünme

becerilerini de geliştirecektir. Bu bağlamda, müzik öğretmenlerinin, öğrencilerin farklı öğrenme biçimlerini ve hızlarını dikkate alarak, derslerin içeriğini esnek ve öğrenci odaklı bir şekilde düzenlemeleri gerektiği söylenebilir.

Türkiye’deki Ulusal Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde müziğin eğitimdeki rolü üzerine yapılan tartışmalar, müziğin eğitimdeki üç temel yaklaşımını öne çıkarmaktadır. Bu yaklaşımlar; çocuklara kültürel değerleri öğretmek, müziğin çocuk gelişimi ile olan ilişkisini göz önünde bulundurmak ve öğretmenlerin çocukları “keşif” olarak görüp rehberlik yapması gerektiğini savunmaktadır (Göğüş, 2008). Müzik, ilkökul çağındaki bir çocuğun yaşamında, sadece eğlenceli bir aktivite olmanın ötesinde, onların genel gelişim süreçlerinde önemli bir yer tutmaktadır. İlkokul dönemi, çocuğun temel eğitiminin en kritik aşamalarından biri olduğundan, bu dönemde müzik eğitimi, yalnızca sanatsal bir etkinlik değil, aynı zamanda çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyen bir eğitim aracı olarak işlev görmektedir (Uçan, 1997).

İlkokulda müzik eğitimi, öğrencilerin ezber yapmaktan ziyade, pratik yaparak ve deneyimleyerek öğrenmelerine olanak tanır. Kim (2000) tarafından ifade edilen bu görüş, müzik eğitiminin öğrenme sürecini daha etkili ve kalıcı kılmaktadır. Bu süreç, çocukların aktif bir şekilde bilgi edinmelerini ve temel beceriler kazanmalarını sağlayarak, öğrenmenin pasif bir süreç olmasının ötesine geçer. Öğrenciler, müzikle ilgili etkinliklere katıldıkça, yalnızca teknik beceriler değil, aynı zamanda yaratıcı düşünme ve problem çözme yetenekleri de gelişir. Bu doğrultuda, müzik öğretimi süreci, çocukların yaşantılarıyla ilişkilendirilerek daha anlamlı hale gelir ve onların gelişimlerine yönelik derinlemesine bir etki sağlar.

Müzik eğitimi, özellikle ilkökul döneminde çocukların gelişimine katkıda bulunacak bilgilerin kazandırılması açısından büyük önem taşır. Müzik alanında verilen bilgiler, bu dönemde çocuklara kazandırılabilir ve bu bilgiler onların bilişsel gelişimlerini desteklerken, duygusal zekâlarını da geliştirmelerine yardımcı olur (Özeke, 2017). İlkokul müzik eğitiminin temel unsurlarından biri, müzik öğretim programıdır. Bu program, yapılandırmacı bir yaklaşıma dayandığı gibi, “yaparak öğrenme” teorisiyle de ilişkilidir (Aydın, 2008). Yapılandırmacı yaklaşım, öğrencilerin aktif bir şekilde bilgi inşa etmelerini sağlar ve bu sayede müzik eğitimi, çocukların yalnızca müzikle ilgili

becerilerini geliştirmelerine değil, aynı zamanda genel öğrenme becerilerini artırmalarına da olanak tanır.

Müzik öğretim programının temel amaçları arasında, öğrenme alanları, kazanımlar, temel beceri etkinlikleri, açıklamalar ve ölçme-değerlendirme süreçleri yer almaktadır. Program içeriği, öğrencilerin hangi becerileri kazanacaklarını belirleyen kazanımlar ve öğrenme alanları üzerinden yapılandırılmıştır. Bu bağlamda, öğretmenlerin etkin bir öğretim süreci yürütebilmesi için gerekli olan bilgi ve beceriler, müzik öğretim programı ile net bir şekilde belirlenmiştir. Öğretmenlerin, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gelişim düzeylerine uygun etkinlikler ve öğretim stratejileri tasarlamaları, eğitim sürecinin daha verimli ve etkili olmasını sağlayacaktır. İlkokul müzik eğitimi ders programının amacı, çocuklara müziği hem bireysel hem de toplumsal bir deneyim olarak sunmak ve onları müzikle dolu bir dünyaya adım atmaya teşvik etmektir (İlkokul Müzik Eğitimi Ders Programı 1-8, 2007). Bu şekilde, müzik eğitimi, sadece bir sanat dalı olarak değil, çocukların genel gelişim süreçlerinin temel yapı taşlarından biri olarak değerlendirilmektedir.

Müzikal etkinlikler sırasında çocukların şarkı söyleme eylemi, onların müzikal gelişimlerini önemli ölçüde destekleyen bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Bu sürecin etkinliği ve verimliliği, şarkıların yapısı, içeriği ve çocukların yaşı düzeyine uygunluğu ile doğrudan ilişkilidir. Schweizer (2006), şarkıların müzikal gelişim üzerindeki etkisini vurgularken, şarkıların hem melodik hem de ritmik özelliklerinin çocukların ses üretme becerilerini, müzikal algılarını ve duygusal ifadelerini geliştirmede kritik bir rol oynadığını ifade etmektedir. Şarkıların seçimi, yalnızca eğlenceli olmakla kalmamalı, aynı zamanda çocukların müzikal öğrenmelerini derinleştirecek öğeler içermelidir. Örneğin, çeşitli tonlamalar, farklı ritmik yapılar ve melodi formları, çocukların müzikal algılarını ve ifade becerilerini zenginleştirir. Müzik eğitimi sürecinde uygulanan etkinliklerin çeşitliliği ve içerik açısından zenginliği de çocukların öğrenmeye olan ilgisini artıran ve motivasyonlarını güçlendiren önemli bir unsurdur. Müzikal öğrenme, yalnızca pasif bir süreç değil, aktif katılım gerektiren ve yaratıcı düşünmeyi teşvik eden bir deneyim olmalıdır. Bu nedenle, müzik dersleri, öğrencilerin farklı müzikal beceriler kazanmalarını sağlamak amacıyla çeşitli etkinliklerle desteklenmelidir. Bu etkinlikler arasında çalgı tanıtımları, ritim çalışmaları, doğaçlama uygulamaları ve grup etkinlikleri gibi pek çok farklı aktivite yer alabilir. Her bir etkinlik, çocukların müzikle daha derin

bir bağ kurmalarını ve müzikal becerilerini çok yönlü bir şekilde geliştirmelerini sağlar. Özellikle enstrüman tanıtımları, çocuklara farklı ses kaynaklarını keşfetme fırsatı sunarak onların müziksel ifade yeteneklerini artırır. Ritim çalışmaları ise çocukların zaman kavramını, koordinasyon yetilerini ve müzikal zamanlama becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Doğaçlama uygulamaları, yaratıcılığı teşvik ederken aynı zamanda çocukların müziksel özgünlüklerini keşfetmelerine olanak tanır. Grup etkinlikleri ise, iş birliği yapmayı, iletişim kurmayı ve ortak bir amaç doğrultusunda çalışmayı öğretir, bu da çocukların sosyal becerilerinin gelişmesini destekler. Bu tür etkinliklerin çeşitliliği, çocukların farklı öğrenme tarzlarına hitap ederek, müzik eğitiminin daha kapsamlı ve etkili olmasını sağlar. Müzik eğitiminin etkinliği, uygulanan aktivitelerin zenginliği ve çeşitliliği ile doğru orantılıdır. Bu nedenle, müzik öğretiminde kullanılan yöntem ve etkinliklerin çeşitlendirilmesi, öğrencilerin ilgisini çekerken aynı zamanda onların müzikal gelişim süreçlerini de destekler. Bu tür kapsamlı ve çok yönlü bir müzik eğitimi, çocukların sadece müzikal becerilerini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda onların duygusal, bilişsel ve sosyal gelişimlerine de katkıda bulunur. Çocukların müzik eğitiminde katılımcı ve aktif bir rol üstlenmeleri, öğrenme süreçlerinin daha etkili hale gelmesini sağlamaktadır. Müzik eğitimi, sadece müzikal yeteneklerin geliştirilmesiyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bireylerin sosyal, duygusal ve bilişsel becerilerini de desteklemektedir. Bu nedenle, müzik eğitiminin sadece müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasına yönelik değil, aynı zamanda bireylerin genel gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılması gerektiği anlaşılmaktadır. Eğitimcilerin, müzik etkinliklerini yürütürken çocukların bireysel farklılıklarını gözetmeleri ve her çocuğun kendi hızında öğrenmesine olanak tanımaları önem taşımaktadır. Müzik eğitimi programlarının, çocukların gelişimsel özelliklerine uygun olarak düzenlenmesi, çocukların kendilerini ifade etme ve sosyal becerilerini geliştirme fırsatı sunmaktadır. Ayrıca, grup çalışmalarının teşvik edilmesi, çocuklar arasında iş birliğini ve etkileşimi artırmakta, bu sayede sosyal ilişkilerin güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. İlkokul müzik eğitimi programlarının başarılı olabilmesi için, öğretmenlerin de sürekli olarak kendilerini geliştirmeleri ve yenilikçi yöntemler benimsemeleri gerekmektedir. Müzik öğretmenleri, pedagojik bilgi birikimlerini arttırarak, farklı öğretim tekniklerini kullanabilmeli ve çocukların ilgi alanlarını keşfederek onlara uygun müzik etkinlikleri sunabilmelidir. Ayrıca, müzik eğitiminin

öğretim programına dâhil edilmesi, disiplinler arası bir yaklaşımın benimsenmesini teşvik etmektedir. Bu sayede, müzik dersi diğer derslerle bütünleştirilerek daha anlamlı bir öğrenme deneyimi sağlanabilir.

Sonuç olarak, müzik eğitimi, ilkokul çağındaki çocukların gelişiminde vazgeçilmez bir unsurdur. Bu süreç, sadece müzikal becerilerin kazandırılmasıyla kalmayıp, aynı zamanda bireylerin sosyal, duygusal ve zihinsel gelişimlerini desteklemekte önemli bir rol oynamaktadır. Müzik, çocukların hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştirmekte, bireyler arası etkileşimi artırmakta ve öğrenmeyi daha keyifli hale getirmektedir. Müzik eğitimi alanındaki bu bulgular, müziğin eğitimdeki yeri ve önemi hakkında daha derin bir anlayış kazandırmakta ve müzik etkinliklerinin eğitim programlarında yer alması gerekliliğini vurgulamaktadır.

2.2. Eğitsel Oyunlar

Oyun, zaman içinde farklı tanımlar ve anlayışlarla ele alınmış, tarihsel gelişimi boyunca evrimleşmiş bir kavramdır. Oyun, yalnızca çocukların eğlenceli bir etkinliği olarak görülmemeli, aynı zamanda onların öğrenme süreçlerine, gelişimlerine ve sosyal etkileşimlerine önemli katkılar sağlayan bir araç olarak değerlendirilmelidir (Koka, 2018). Oyun, çocukların bilişsel ve duygusal gelişimlerinin yanı sıra, çevreleriyle etkili bir şekilde iletişim kurmalarına ve toplumsal beceriler kazanmalarına yardımcı olan bir etkinliktir. Çocuklar için oyun, temel bir ihtiyaç olma özelliği taşır ve bu ihtiyacın karşılanması, onların daha sağlıklı bireyler olarak yetişmeleri açısından kritik bir rol üstlenir (Pehlivan, 2005). Türk Dil Kurumu (2020), oyun kavramını, belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen, insanın bedensel ve zihinsel gelişimini destekleyen ve özellikle çocuklar tarafından eğlence amacıyla yapılan bir etkinlik olarak tanımlamaktadır. Bu tanım, oyunun sadece bir eğlence aracı değil, aynı zamanda çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlayan bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, Demirel (2002), oyunu, bireylerin belirli bir hedefe ulaşmak amacıyla rekabet veya iş birliği içinde gerçekleştirdiği eylemler olarak tanımlamaktadır. Bu açıklama, oyunun yalnızca bireylerin eğlenceli zaman geçirmelerini sağlamadığını, aynı zamanda onları belirli hedeflere yönlendiren, strateji geliştirme ve problem çözme gibi önemli bilişsel beceriler kazandıran bir süreç olduğunu vurgulamaktadır. Oyun, bu

anlamda çocukların sadece eğlenmesini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda onların düşünsel kapasitesini geliştirir ve sosyal becerilerini güçlendirir. Dolayısıyla, oyun, çocukların bilişsel ve sosyal gelişimlerini etkileyen önemli bir araçtır.

Oyun, insan yaşamının erken dönemlerinden itibaren, bebeklik döneminden başlayarak, çocukluk ve ergenlik dönemlerine kadar farklı biçimlerde ortaya çıkan bir süreçtir (Diğer, 2012). Bu süreç, oyun oynamanın gelişimsel açıdan kritik bir dönüm noktası olduğu bir zaman dilimini ifade etmektedir. Oyun, çocukların yaratıcılıklarını, hayal güçlerini geliştirmelerine olanak tanırken, aynı zamanda problem çözme becerilerini, takım çalışmasını ve sosyal etkileşimlerini de güçlendiren bir etkinliktir. Şimşek (2013), bu dönemin çocukların gelişimi için hayati derecede önemli olduğunu ve oyun oynama fırsatlarının, çocukların genel gelişim süreçlerinde önemli bir yer tuttuğunu ifade etmektedir. Oyun, bireylerin çevreleriyle etkileşim kurarken aynı zamanda kendi içsel dünyalarını keşfetmelerine de imkân tanır.

Ayrıca, oyun, sadece bireylerin gelişim süreçlerine katkıda bulunmakla kalmaz, aynı zamanda kültürel bir miras olarak nesilden nesile aktarılan bir etkinliktir. Oyun, insanlık tarihi boyunca farklı kültürlerde farklı biçimlerde varlık göstermiş ve her kültür kendi geleneksel oyunlarını, ritüellerini ve eğlencelerini zaman içinde geliştirmiştir. Bu bağlamda, oyun kavramı sadece bireysel gelişim için değil, aynı zamanda çocukların sosyal etkileşimlerini öğrenme, kültürel değerleri kavrama ve toplumsal normları içselleştirme açısından da önemli bir rol oynamaktadır (Pehlivan, 1997). Oyun, çocukların içinde bulundukları toplumun değerlerini ve davranış biçimlerini öğrenmelerini sağlayan bir araç olarak işlev görür. Bu açıdan bakıldığında, oyun sadece çocukların eğlenceli vakit geçirdiği bir etkinlik değil, aynı zamanda onların sosyalizasyon süreçlerinde kritik bir yer tutan, toplumsal değerlerin ve kültürel normların aktarıldığı bir platformdur. Oyun, çocukların öğrenme süreçlerini, bilişsel gelişimlerini ve sosyal becerilerini pekiştiren, onların fiziksel ve zihinsel sağlıklarını destekleyen çok yönlü bir etkinlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Hem bireysel gelişim hem de toplumsal etkileşim açısından büyük bir öneme sahip olan oyun, çocukların hem kendi iç dünyalarını hem de toplumla olan bağlarını keşfetmelerine olanak tanır. Bu yönleriyle oyun, gelişimsel psikoloji ve eğitim alanında ele alınması gereken temel bir konu olmayı sürdürmektedir.

Eğitim alanında, çocuk gelişimi üzerine önemli katkılarda bulunan birçok düşünür, oyunun bu süreçteki kritik rolüne dair derinlemesine incelemeler yapmış ve çeşitli teoriler ortaya koymuştur. Bu düşünürlerden biri olan Gazali, oyun oynamanın çocukların temel ihtiyaçlarından biri olduğunu vurgulamış ve özellikle okul dışı zamanlarda oynanan oyunların, çocukların öğrenme isteğini arttırdığını ifade etmiştir (Seyrek ve Sun, 2005). Gazali'ye göre, çocukların dinlenme aralarında gerçekleştirilen oyunlar, onların yalnızca eğlenmelerini sağlamamakta, aynı zamanda öğrenmeye olan ilgilerini pekiştirmekte ve bilişsel gelişimlerini teşvik etmektedir. Bu bakış açısı, oyunun öğrenme süreçlerine olan katkısını gösterirken, aynı zamanda çocukların zekâ gelişimine de önemli bir katkı sunduğunu ortaya koymaktadır (Akandere, 2013).

Bir diğer önemli düşünür Montaigne ise, eğitimde uygulamalı yöntemlerin gerekliliğine dikkat çekmiş ve oyunların sürdürülebilir öğrenmenin sağlanmasında önemli bir araç olduğunu savunmuştur (Montaigne, 1998). Montaigne'in görüşüne göre, oyun, yalnızca eğlence değil, aynı zamanda kalıcı ve etkili bir öğrenme deneyimi yaratabilecek bir etkinliktir. Bu perspektif, oyunların eğitimdeki rolünü yalnızca geçici bir eğlence olarak görmek yerine, öğrenme süreçlerini kalıcı kılmak için kullanılması gereken etkinlikler olarak değerlendirilmesine olanak tanımaktadır.

Friedrich Fröbel, oyunun eğitimdeki önemini vurgulayan bir diğer önemli figürdür. Fröbel, oyunları eğitimde bir araç olarak ele almış ve çocukların oyun yoluyla daha etkili bir şekilde öğrenebileceklerini ileri sürmüştür (Ergün, 1980). Fröbel'in düşüncesine göre, oyun, yalnızca eğlenceli bir etkinlik olmanın ötesinde, çocukların duygusal ve bilişsel gelişimlerini destekleyen bir öğrenme aracıdır. Fröbel, oyunun çocukların çevreleriyle etkileşime geçmelerine ve duygusal dünyalarını anlamalarına yardımcı olduğunu savunarak, oyun ile duyguların yönlendirilmesi ve çevreyle iletişimin kolaylaşması arasında güçlü bir ilişki kurmuştur (Akandere, 2013). Bu bağlamda oyun hem çocukların bireysel hem de toplumsal gelişimlerine katkı sağlamaktadır.

Sigmund Freud, oyun kavramını çocukların iç dünyalarının bir yansıması olarak tanımlamış ve bu süreçte çocukların duygusal ifade biçimlerini ve çeşitli becerilerini geliştirdiklerini gözlemlemiştir (Sevinç, 2004). Freud'a göre, çocukların davranışlarının altında yatan temel duygusal ve psikolojik durumlar, oyun oynama sırasında daha belirgin hale gelmektedir. Çocuklar, oyun aracılığıyla bilinçaltındaki duygusal

çatışmalarını dışa vurmakta ve çeşitli duygusal deneyimlerini işleyerek bu deneyimlere anlam yüklemektedirler. Bu süreç, çocukların duygusal zekâlarının gelişimine katkıda bulunmakta ve onlara sosyal dünyayı daha sağlıklı bir şekilde algılama fırsatı sunmaktadır. John Dewey ise, eğitimin geleneksel, ezberci yaklaşımından ziyade deneyimsel bir öğrenme biçimine dayanması gerektiğini savunmuş ve oyunların eğitimdeki yerini güçlü bir şekilde vurgulamıştır (Şimşek ve Kaymakçı, 2015). Dewey, eğitimde teorik bilgidен ziyade, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan ve deneyim yoluyla öğrenmelerini teşvik eden yöntemlerin ön plana çıkması gerektiğini ifade etmiştir. Bu düşüncesi doğrultusunda, oyunlar, öğrenme süreçlerinde öğrencilerin aktif katılımını sağlayan ve teorik bilgiyi pratikte deneyimlemelerini mümkün kılan en etkili araçlardan biri olarak görülmektedir. Bu önemli eğitim düşünürlerinin oyun hakkındaki görüşleri, oyunun çocukların gelişimindeki çok yönlü rolünü anlamamıza yardımcı olmaktadır. Oyun, sadece eğlenceli bir etkinlik değil, aynı zamanda çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyen, eğitimde aktif bir öğrenme aracı olarak işlev görebilmektedir. Bu nedenle, eğitim sistemlerinde oyunun yerinin daha da güçlendirilmesi gerektiği, çocukların gelişimsel ihtiyaçlarını karşılamak için önemli bir adımdır.

John Dewey, eğitim felsefesinde okul ile gerçek yaşam arasındaki bağlantının kurulmasının önemine özellikle vurgu yapmış ve bu entegrasyonun öğrencilerin yaşamda karşılaşılabilecekleri problemlerle başa çıkabilme yetenekleri üzerinde kritik bir rol oynadığını ifade etmiştir. Dewey'e göre, öğrenme süreci, okul ortamının, çocukların dış dünyadaki deneyimleriyle bütünleşmesini sağlayarak öğrencilerin problem çözme becerilerini ve günlük yaşamla ilgili stratejik düşünme yetilerini geliştirmesine olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, okulda uygulanan eğitim yöntemleri, öğrencilerin yalnızca bilgi edinmesini değil, aynı zamanda bu bilgileri hayatlarında kullanabilmelerini sağlamalıdır.

Maria Montessori de benzer şekilde, oyunun çocukların gelişim sürecindeki rolünü derinlemesine ele almış ve oyun etkinliklerinin çocukların düşünsel becerilerini ifade etme, duygusal düzenlerini sağlama ve öz kontrol kazanma açısından eğitimde son derece önemli araçlar olduğunu belirtmiştir (Elkind ve Öngen, 1999). Montessori'ye göre, eğitimin çocuğun gelişim seviyesine uygun bir biçimde yapılandırılması gerekliliği, yalnızca akademik başarıya değil, çocukların bireysel özelliklerini göz

önünde bulundurarak onların gelişimsel ihtiyaçlarını da karşılayacak şekilde olmalıdır. Montessori'nin yaklaşımı, oyunla öğrenme sürecinin yalnızca eğlence değil, aynı zamanda çocukların beceri kazandığı, duyuşsal ve zihinsel yeteneklerinin aktif olarak geliştiğı bir süreç olduğunun altını çizmektedir.

Jean Piaget, oyunları çocuğun diline benzetmiş ve bu dil aracılığıyla çocukların kendilerini ifade etme becerilerinin gelişimine katkıda bulunduğunu savunmuştur (Önder, 2017). Piaget, çocuğun oyun yoluyla dünyayı anlamlandırmaya ve kendi içsel dünyasında düzen kurmaya çalıştığını belirtirken, oyunları, çocuğun çevresindeki dünyaya uyum sağlamak amacıyla kullandığı doğal bir öğrenme aracı olarak görmüştür (Yavuzer, 2012). Piaget'e göre, çocuklar oyun oynayarak yalnızca eğlenmekle kalmaz, aynı zamanda somut deneyimlerden soyut düşünme becerileri geliştirir ve dünyaya dair daha derin bir anlayış kazanırlar. Bu süreç, çocuğun bilişsel gelişiminin temel taşıdır ve oyun, bu gelişimin en doğal biçimde gerçekleşmesini sağlar.

Lev Vygotsky ise, çocuğun gelişimindeki çevresel faktörlerin rolüne dikkat çekerek, oyun yoluyla çocuğun kendini ifade etme sürecini çok daha derin bir düzeyde ele almıştır. Vygotsky, çocukların oyun oynarken yalnızca bireysel ihtiyaçlarını değil, aynı zamanda sosyal çevrelerinden öğrendikleri değerleri ve normları da içselleştirdiklerini belirtmiştir (Senemoğlu, 2013). Vygotsky'ye göre, oyun, çocukların dil gelişimini, toplumsal becerilerini ve duyuşsal algılarını pekiştiren, aynı zamanda bireysel doyum noktalarına ulaşmalarına olanak sağlayan bir etkileşim sürecidir. Çocuk, oyun aracılığıyla dış dünyayı anlamlandırır ve çevresiyle olan ilişkilerini yapılandırarak kendisini geliştirme fırsatı bulur.

Johann Amos Comenius, oyun kavramını bir adım daha ileriye taşıyarak, oyunun sosyal ilişkilerin kurulmasında, fiziksel enerjinin harcanmasında ve düzenin, kültürün ve kuralların öğrenilmesinde önemli bir işlevi olduğunu açıklamıştır (Sevinç, 2004). Comenius, oyunların çocukların sosyal becerilerini, takım çalışması anlayışını ve kültürel normlara uygun davranış biçimlerini öğrenmelerine yardımcı olduğunu savunmuş ve bu bakış açısı, eğitimde oyun uygulamalarının sadece bireysel gelişim için değil, toplumsal eğitim için de büyük bir öneme sahip olduğunu göstermektedir. Son yıllarda, eğitimde oyun kavramının önemine yönelik yapılan araştırmalar, pek çok eğitim politikası ve ebeveyn tutumlarını doğrudan etkilemiş, oyun alanlarının tasarımı ve çocuklar için uygun oyuncakların sağlanması gibi pratik gelişmelere yol açmıştır

(Karakaya, 2008). Bu gelişmeler, eğitimde oyunun planlı ve bilinçli bir biçimde yer almasını sağlamış, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyen önemli bir eğitim aracı olarak kabul edilmesine katkı sunmuştur. Oyun, çocukların bilişsel becerilerini geliştirmelerinin yanı sıra, duygusal ve sosyal zekâlarını güçlendirerek gelecekteki yaşam becerilerinin temelini atmalarını sağlamaktadır. Bu nedenle, eğitimcilerin ve ebeveynlerin, çocukların gelişimsel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oyun oynamanın önemini derinlemesine anlamaları ve çocuklarına bu fırsatları sunmaları büyük bir önem taşımaktadır. Oyun, yalnızca eğlence değil, aynı zamanda öğrenme ve gelişim için vazgeçilmez bir kaynaktır.

2.2.1. Eğitsel Oyunun Tanımı

Teknolojinin ve bilimin hızla geliştiği günümüzde, eğitim alanında da önemli değişiklikler ve dönüşümler yaşanmaktadır. Bu dönüşüm süreci, geleneksel eğitim yöntemlerinin yerini modern, yenilikçi ve daha etkili yaklaşımların almasına zemin hazırlamıştır (Yağcı, 2016). Özellikle eğitimde kullanılan pedagojik yöntemlerin çeşitlenmesi, öğrencilere farklı öğrenme deneyimleri sunarak, daha verimli bir eğitim süreci sağlamaktadır. Bu bağlamda, çocuklar eğitim sürecinde, bilgi ve becerilerini genellikle oyun yoluyla edinme fırsatı bulmakta ve bu süreç, onların gelişimlerini pekiştiren önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır (MEB, 2017). Oyun, yalnızca eğlence aracı değil, aynı zamanda çocukların sosyal rollerini anlamalarına, çevreleriyle olumlu ilişkiler kurmalarına ve gerçek yaşam deneyimlerini kazanmalarına yardımcı olan önemli bir öğrenme yöntemidir. Bu yüzden, oyun, çocukların potansiyellerinin tam anlamıyla ortaya çıkmasında ve gelişimsel ihtiyaçlarının karşılanmasında kritik bir rol oynamaktadır (MEB, 2017).

Eğitsel oyunlar, çocukların öğrenme süreçlerini destekleyerek, bilgilerin pekiştirilmesini ve bu bilgilerin sürekliliğini sağlamayı mümkün kılan etkinliklerdir (Karakaya, 2007). Eğitsel oyunlar, yalnızca öğrencilerin belirli bilgileri öğrenmesini sağlamamakla kalmaz, aynı zamanda öğrenme sürecini daha eğlenceli ve çekici hale getirerek, çocukların beceri gelişimlerine de katkıda bulunur (Bilen, 1999). Bu tür oyunlar, eğitimsel hedeflerin yanı sıra çocukların sosyal, bilişsel ve duygusal gelişimlerini destekler, aynı zamanda çocukların öğrenme motivasyonlarını artırır. Eğitsel oyunların kapsamı geniş olup, yalnızca okul içindeki etkinliklerle sınırlı

kalmayıp, okul dışındaki uygulamaları da içermektedir. Bu tür oyunlar, çocukların öğrenme süreçlerine aktif katılımını sağlayarak, eğitimde çok yönlü bir yaklaşımın benimsenmesine olanak tanır. Örneğin, yapılan eğitsel etkinlikler, projeler, ödevler ve sınıf içi sunumlar gibi çeşitli öğrenme yöntemlerini kapsayabilir (Bilen, 1999).

Sınıf ortamında, özellikle bazı soyut kavramların öğretiminde eğitsel oyunların kullanımı, öğrencilerin öğrenme zorluklarını aşmalarına yardımcı olabilir. Bu tür oyunlar, çocukların hem eğlenerek öğrenmelerini sağlar hem de daha derin bir kavrayış ve anlayış geliştirir. Öğrenme güçlükleri yaşayan çocuklar için eğitsel oyunlar, soyut ve teorik bilgilerin somut bir şekilde anlaşılmasına olanak tanır, böylece öğrenciler kavramları daha etkili bir biçimde içselleştirebilirler. Bu noktada, eğitsel oyunların etkisi yalnızca bilişsel gelişimle sınırlı kalmaz, aynı zamanda çocukların dil becerileri, motor gelişim, sosyal etkileşim ve duygusal zekâ gibi pek çok gelişimsel alanına da katkıda bulunma potansiyeline sahiptir (Çakı, 2008). Eğitsel oyunlar, farklı süreçleri ve öğrenme alanlarını kapsadığından, çocuk gelişiminin birçok yönünü olumlu yönde etkileyebilir. Bu çok yönlü faydalar, eğitsel oyunların eğitimde vazgeçilmez bir araç olmasını sağlar.

Geleneksel eğitim sisteminde, öğretmen merkezli ve ezberci bir yaklaşım genellikle egemen olduğundan, öğrencilerin öğrenme fırsatları çoğu zaman sınırlıdır. Bu geleneksel yaklaşımda, öğrenciler aktif öğrenme süreçlerine katılmak yerine, daha çok öğretmenin belirlediği bilgileri ezberlemeye dayalı bir eğitim alırlar. Ancak, eğitsel oyunların sınıf ortamına entegre edilmesi, bu durumu tersine çevirerek öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha dinamik ve etkili hale getirebilir. Eğitsel oyunlar, öğrencilere sosyalleşme imkânı sunmanın yanı sıra, başarı hissi kazandırma, fikir alışverişinde bulunma, iş birliği yapma ve birbirlerine yardım etme gibi önemli fırsatlar da yaratır. Bu tür oyunlar, öğrencilerin hem bireysel hem de grup halinde gelişimlerini destekler ve onların öğrenme motivasyonlarını artırır (Gedik, 2017). Ayrıca, eğitsel oyunlar, yapılandırmacı eğitim yaklaşımına uygun bir şekilde, öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımını teşvik eder, böylece öğrenme süreçlerini daha keyifli ve anlamlı kılar. Örneğin, bir dersin başlangıcında yapılan basit bir oyun, öğrencilerin dikkatini çekerken, dersin ilerleyen kısımlarında uygulanan didaktik oyunlar aracılığıyla dersin hedeflerine yönelik öğrenme sağlanabilir. Bu tür oyunlar, öğretmenlerin belirlediği öğrenme hedefleriyle bağlantılı olarak, öğrencilerin yeni bilgileri aktif bir şekilde

öğrenmelerini mümkün kılar (Bilen, 1999). Bunun yanı sıra, dersin sonunda yapılan bir oyun, öğrencilerin o gün öğrendikleri bilgileri pekiştirmelerini sağlayarak, bilgilerin kalıcı hale gelmesine yardımcı olabilir. Bu tür oyunlar, çocukların daha önce öğrendikleri bilgileri yeni bilgilerle ilişkilendirerek, öğrenme sürecini hem eğlenceli hem de etkili bir hale getirir (Güler, 2011).

Akandere (2013), eğitsel oyunları, eğitim sürecine hizmet eden etkinlikler olarak tanımlamaktadır. Bu tür oyunlar, yalnızca eğitici değil aynı zamanda çocukların gelişiminde sürekliliği sağlayan unsurlar olarak da önemli bir yer tutar. Eğitsel oyunlar, eğitimdeki yeni pedagojik yaklaşımlar ve müfredat içeriğiyle uyumlu bir şekilde kullanılarak çocukların gelişim süreçlerine katkı sağlar. Eğitimciler, çocukların gelişim seviyelerine uygun oyunları dikkatle seçip uygulayarak, öğrencilerin öğrenme süreçlerini aktif bir şekilde destekleyebilirler (Küçükahmet, 2011). Demirel (2010), eğitsel oyunları, çocukların kendilerini rahat hissedeceği, eğlenceli ancak aynı zamanda öğretici ortamlar yaratma amacı güden etkinlikler olarak tanımlar. Bu tür oyunlar, öğrencilerin bilgilere daha kolay ulaşmasını ve öğrendikleri bilgileri eğlenceli bir şekilde pekiştirmelerini sağlar. Avedon ve Smith (2008), eğitsel oyunların tarih boyunca öğrenme süreçlerini desteklemek ve kolaylaştırmak amacıyla kullanıldığını ifade etmişlerdir. Bu oyunlar, belirli hedeflere ulaşmak için düzenli bir şekilde planlanarak, öğrencilerin bireysel öğrenme süreçlerini pekiştirmelerine olanak tanır (Çangır, 2008). Eğitsel oyunlar, çocukların geçmişte öğrendikleri bilgileri yeni bilgilerle etkileşimli bir şekilde birleştirmelerine ve öğrenme sürecinde ortaya çıkan yanlış anlamaları düzeltmelerine imkân sağlar.

Doğanay (2007), eğitsel oyunların bilişsel becerilerin geliştirilmesine ve duygusal gelişimin desteklenmesine yardımcı olan etkinlikler olduğunu vurgulamaktadır. Bu oyunlar, öğrenmeyi daha eğlenceli hale getirirken aynı zamanda çocukların problem çözme yeteneklerini geliştirmelerini sağlar. Çamlıyer (2009) ise eğitsel oyunların, çocuklara temel becerileri kazandırmada, sosyal etkileşimleri öğrenmelerinde ve iletişim becerilerini geliştirmelerinde önemli bir araç olduğunu belirtmektedir. Bu tür oyunlar, sadece bilişsel öğrenme alanında değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişimde de kritik bir rol oynamaktadır. Akandere (2013), ilkökul çocuklarının soyut kavramları ezberlemek yerine, bu kavramları deneyimleyerek ve uygulayarak öğrenmeleri gerektiğini savunmaktadır. Bu bağlamda, eğitsel oyunlar,

çocukların soyut düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilecek en etkili yöntemlerden biri olarak ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle, eğitsel oyunların eğitimdeki yeri ve önemi, sadece bireysel öğrenme süreçlerinde değil, aynı zamanda çocukların genel gelişiminde de önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir.

2.2.2. Eğitsel Oyunların Özellikleri

Aksoy (2010) tarafından gerçekleştirilen bir değerlendirmeye göre, eğitsel oyunlar, çocukların doğru ile yanlış ayırt etme yetilerini geliştirmeye yardımcı olabilecek etkinlikler olarak tanımlanmaktadır. Bu tür oyunlar, genellikle belirli kurallara ve yapıya dayanan, sistematik bir öğrenme süreci sunar. Eğitsel oyunların en önemli özelliklerinden biri, çocukların oyuna katıldıkları andan itibaren anlık geri bildirim alabilme fırsatına sahip olmalarıdır. Bu süreç, çocukların oyun esnasında yaptıkları seçimler ve eylemler doğrultusunda hemen sonuçlar görmelerine olanak tanır, bu da onların öğrenme sürecini hızlandırır. Anlık geri bildirim, doğru davranışları pekiştirme ve yanlışları düzeltme fırsatı vererek, çocukların karar verme yeteneklerini ve çözüm odaklı düşünme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar. Bu tür etkinlikler, yalnızca bilişsel becerilerin geliştirilmesiyle sınırlı kalmaz; aynı zamanda çocukların sosyal becerilerinin de güçlendirilmesine olanak tanır. Çocuklar, oyun sürecinde paylaşım, iş birliği, yaratıcılık ve problem çözme gibi önemli sosyal yetenekler kazandıkları gibi, aynı zamanda doğru ve yanlış arasındaki farkları öğrenme fırsatını da elde ederler (Aksoy, 2010). Bu oyunlar, çocuğun hem bireysel hem de grup halinde öğrenme süreçlerine katılımını teşvik eder, böylece hem kişisel gelişimlerini hem de sosyal etkileşim becerilerini artırır.

Salen ve Zimmerman (2004) ise eğitsel oyunların, çocuklar için sosyal etkileşimi teşvik eden, birden fazla kişinin katılabildiği yapılar sunduğunu vurgulamaktadır. Bu tür oyunlar, çocuklara yalnızca bireysel öğrenme deneyimleri kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda diğer bireylerle birlikte oyun oynayarak, sosyal becerilerinin gelişmesine de katkı sağlar. Oyun esnasında iş birliği yapma, paylaşımında bulunma, başkalarının fikirlerine saygı gösterme gibi sosyal değerlerin öğrenilmesi, çocukların toplumsal yaşamda başarılı bir şekilde etkileşimde bulunmalarını kolaylaştırır. Eğitsel oyunlar, bu yönüyle, öğrenmenin eğlenceli bir hale gelmesinin yanı sıra, çocukların hem bilişsel

hem de sosyal gelişimlerine paralel olarak katkı sağlamakta önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Karadağ ve Çalışkan (2005) ile Ural (2009), eğitsel oyunların temel özelliklerine dair şu önemli noktaları vurgulamaktadırlar:

- Eğlenceli ve Motivasyon Artırıcı Etkinlikler: Eğitsel oyunlar, çocukların ilgi ve motivasyonlarını artıran, aynı zamanda onları eğlendirerek öğrenmeye teşvik eden etkinliklerdir. Bu oyunlar, çocukları sadece eğlendirmekle kalmaz, aynı zamanda öğrenmeye olan ilgilerini de güçlendirir.

- Duygusal İfade ve İletişim: Oyun sırasında çocuklar, yaşadıkları duygusal değişimlerini dışa vurma fırsatını bulurlar. Bu süreç, onların duygusal zekâlarını geliştirir ve duygularını doğru şekilde ifade etme becerisi kazanmalarına katkıda bulunur.

- Amaca Yönelik Yapı: Eğitsel oyunlar, belirli bir amaca hizmet eden etkinliklerdir ve bu amacın gerçekleştirilmesi sırasında çocukların gelişimsel alanlarına doğrudan etki eder. Oyunlar, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekler.

- Meraklı ve Yansıtıcı Düşünme: Eğitsel oyunlara dâhil olan çocuklar, daha meraklı ve yansıtıcı düşünme yeteneğine sahip olurlar. Bu süreçte, çocuklar çeşitli sorular sorarak öğrenme sürecine aktif katılım gösterirler.

- Esnek Kurallar ve Öğrenme Alanı: Eğitsel oyunlarda her oyunun kendine özgü kuralları bulunmakla birlikte, bu kurallar sosyal yaşamda kabul edilen katı kurallardan bağımsızdır. Oyunların esnek yapısı, çocukların kendi yaratıcılıklarını kullanmalarına olanak tanır.

- Öğrenmeye Yönelik Davranış Kazanımı: Eğitsel oyunların temel amacı, çocukların öğrenmesi gereken belirli davranışları kazandırmaktır. Bu oyunlar, çocukları yalnızca eğlendirmekle kalmaz, aynı zamanda onları belirli becerilerle donatır.

- Hayal Gücünü Geliştirme: Bu tür oyunlar, çocukların hayal güçlerini geliştirir ve yaratıcı düşünme becerilerini pekiştirir. Çocuklar, oyun sırasında yeni fikirler ve çözümler geliştirme fırsatı bulurlar.

- Yaş ve Bireysel Özelliklere Göre Uyarlanabilirlik: Eğitsel oyunların niteliği, çocukların yaşlarına, gelişim seviyelerine ve bireysel özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Bu çeşitlilik, her çocuk için uygun öğrenme fırsatları sunar.

- Keşfetmeye ve Deneyim Kazanmaya Yönelik Aktiviteler: Eğitsel oyunlar, öğrenmeye, deneyim kazanmaya, taklit etmeye ve keşfetmeye yönelik aktiviteler içerir. Bu aktiviteler, çocukların bilişsel gelişimlerini destekler ve yeni bilgileri keşfetmelerine olanak tanır.

- Sosyal ve Bilişsel Gelişim: Eğitsel oyunlar, çocukların sosyal etkileşimlerini geliştirir ve onların bilişsel becerilerinin güçlenmesine yardımcı olur. Oyunlar, çocukların birlikte çalışma ve iletişim kurma becerilerini de artırır.

- Motivasyonu Artırıcı ve Eğlenceli Öğrenme: Eğitsel oyunlar, eğlenceli yapıları sayesinde çocukların motivasyonlarını artırır. Bu oyunlar, çocukların öğrenme süreçlerine olan ilgilerini sürekli kılar ve onları aktif bir şekilde öğrenmeye katılmaya teşvik eder.

- Zaman ve Mekân Sınırlamaları: Eğitsel oyunlar, belirli bir zaman diliminde ve mekânda uygulanan etkinliklerdir. Bu oyunlar, önceden belirlenmiş zaman aralıklarında tamamlanacak şekilde düzenlenir, bu da oyunların düzenli ve sistematik bir şekilde uygulanmasına olanak tanır (Karadağ ve Çalışkan, 2005; Ural, 2009).

- Soyut Kavramların Somutlaştırılması: Eğitsel oyunlar, soyut kavramları somut hale getirmeye yardımcı olur. Oyunlar sayesinde çocuklar, teorik bilgileri pratikle ilişkilendirerek öğrenir, böylece öğrenme süreci daha etkili hale gelir (Pehlivan, 2005).

- Aktif Öğrenme ve Öğrenme Sürecinin Kontrolü: Eğitsel oyunlar, öğrencilere öğrenme süreçlerinde aktif rol alma imkânı tanır. Bu oyunlar, çocukların kendi öğrenme süreçlerini kontrol etmelerine olanak verir ve öğrenmenin etkileşimli olmasını sağlar.

- Grup Çalışması ve İş birliği: Eğitsel oyunlar, grup çalışmasını ve iş birliğini teşvik eder. Bu, çocukların sosyal becerilerini geliştirir ve onları başkalarıyla etkili bir şekilde iletişim kurmaya yönlendirir (Öncü, 2009).

Eğitsel oyunlarla çocuklar, kavramları eğlenerek öğrenirken, oyunların amacından sapılmamalıdır; zira bu oyunların hedefi, çocukların bilişsel yeteneklerini artırarak öğretimi daha etkili kılmaktır (Koşucu, 2016). Etkili öğrenme, eğitimcilerin eğitsel oyun etkinliklerini uygularken amaçlarını net bir şekilde belirlemeleri ve

öğrencilerin gelişim düzeylerini, yaşlarını, aile yapılarını ve kültürel arka planlarını dikkate almaları ile mümkündür (Pehlivan, 2005). Eğitsel oyunların bireylere veya gruplara yönelik hazırlanması, etkinliğin yapıldığı ortamın özellikleri ve kullanılan materyallerin seçimi, eğitsel oyunların etkinliğini artırır (Öncü, 2009).

Çankır (2008) tarafından yapılan değerlendirmeye göre, eğitsel oyunların etkili olabilmesi için belirli özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu özellikler arasında en önemlilerinden biri, oyunların problem çözme becerisini geliştirme amacını taşımalarıdır. Bu tür oyunlar, öğrencilere gerçek yaşam problemleriyle karşılaşma ve bu problemleri çözme fırsatı sunarak, onların bilişsel becerilerini ve düşünme yetilerini geliştirmelerine olanak tanır (Koşucu, 2016). Ayrıca, eğitsel oyunlar, kavram öğretimi açısından da oldukça faydalıdır, çünkü öğrencilerin soyut kavramları somut bir şekilde öğrenmelerini ve bu kavramları günlük yaşamla ilişkilendirmelerini sağlar. Eğitsel oyunlar, aynı zamanda eleştirel düşünmeyi teşvik eder; çünkü öğrenciler, oyunlar sırasında çeşitli durumları analiz ederken, mantıklı ve yaratıcı çözümler üretme yeteneklerini kullanmak zorunda kalırlar (Koşucu, 2016).

Eğitsel oyunların bir diğer önemli özelliği de dikkat çekicilik ve amaç odaklılık sağlamalarıdır. Oyunlar, öğrencilerin dikkatini çekerken aynı zamanda belirli bir hedefe yönlendirilmiş olurlar. Bu, çocukların dikkatlerini toplamak ve belirli bir konu veya beceri üzerinde yoğunlaşmalarını sağlamak adına önemli bir özelliktir. Oyunların eğlenceli olmaları, öğrencilerin performansını artırır ve onları öğrenmeye teşvik eder, böylece öğrencinin seviyesine uygunluk sağlanmış olur. Eğitsel oyunlar, öğrencilerin bireysel farklılıklarına saygı göstererek her öğrencinin kendi öğrenme hızına ve seviyesine uygun olarak tasarlanabilir (Karakaya, 2007).

Bunların yanı sıra, eğitsel oyunların öğrenmeyi teşvik etme rolü de çok büyüktür. Bu oyunlar, öğrenme süreçlerini hem eğlenceli hem de öğretici hale getirerek, öğrencilerin konuları daha iyi kavramalarına yardımcı olur. Sınıf içindeki uygulamalarla birlikte eğitsel oyunlar, öğretmenlerin derslere katılımı artırmasına, öğrencilerin dersle ilgili daha fazla etkileşime girmesine ve daha istekli bir şekilde öğrenmelerine olanak sağlar. Öğrenciler bu tür oyunlara katıldıklarında, yarışma ve başarı arzusunun etkisiyle derse daha fazla odaklanır ve kendi performanslarını en üst seviyeye çıkarmaya çalışırlar. Bu sayede, öğrencilerin katılım düzeyleri artarken, öğrendikleri bilgileri pekiştirme şansı da elde ederler (Akta, 2020). Eğitsel oyunlar, öğrenmenin sadece bir

zorunluluk değil, aynı zamanda eğlenceli bir deneyim olduğunu hissettirerek öğrencilerin motivasyonlarını artırır ve öğrenmeye yönelik olumlu bir tutum geliştirmelerine yardımcı olur. Sonuç olarak, eğitsel oyunlar hem öğrencilerin bilişsel hem de sosyal becerilerinin gelişmesine katkı sağlar, hem de onları ders süresince daha aktif hale getirir. Bu oyunlar, öğretim süreçlerini daha dinamik ve etkileşimli kılarak, öğrenmenin daha etkili ve kalıcı olmasını sağlar.

2.2.3. Eğitsel Oyunların Öğeleri

Eğitsel oyunlar, belirli eğitimsel hedeflere ulaşmayı amaçlayan ve öğrencilere çeşitli öğrenme fırsatları sunan etkinliklerdir. Bu oyunlar, farklı özelliklere ve işlevlere sahip olup, çocukların bilişsel, duygusal ve fiziksel gelişimlerini destekler (Sönmez, 2010). Eğitsel oyunlar, yalnızca eğlence sağlamakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin problem çözme, yaratıcılık ve eleştirel düşünme becerilerini de geliştirmelerine yardımcı olur. Bu oyunlar, fiziksel etkinlikler (örneğin, spor oyunları) ile de ilişkilendirilebilmektedir (Hazar, 2005).

Eğitsel oyunlar, genellikle üç ana kategoriye ayrılır: eğitim amaçlı oyunlar, eğlence amaçlı oyunlar ve sağlık amaçlı oyunlar (Timurkaan vd., 2013). Eğitim amaçlı oyunlar, öğrencilere bilgi ve beceri kazandırmayı hedeflerken, eğlence amaçlı oyunlar sosyal etkileşimi teşvik eder ve keyifli bir öğrenme deneyimi sunar. Sağlık amaçlı oyunlar ise fiziksel aktiviteleri ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarını teşvik eder. Bu sınıflandırma, her bir oyun türünün öğrenme sürecindeki farklı işlevlerini netleştirir.

Akandere (2004) ise eğitsel oyunları, niteliklerine, uygulama biçimlerine ve kullanılan materyallere göre gruplandırmaktadır. Bu yaklaşım, eğitsel oyunların çeşitliliğini daha iyi anlamayı ve her bir oyunun eğitim sürecindeki rolünü belirlemeyi amaçlar. Eğitsel oyunların kapsamlı bir şekilde sınıflandırılması, eğitimcilerin oyunları derslerde etkili bir şekilde kullanmalarına olanak tanır. Bu sınıflandırma, eğitimde oyun tabanlı öğrenmenin potansiyelinden en verimli şekilde yararlanmayı sağlar.

2.2.3.1. Oyun Karakterine Göre Sınıflandırılması

Çocukların gelişim süreçlerinde oyun, önemli bir öğrenme ve gelişim aracıdır. Farklı oyun türleri, çocukların fiziksel, duygusal, bilişsel ve sosyal becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar. Taklit, dövüş ve spor hazırlık oyunları, çocukların çeşitli

yeteneklerini keşfetmeleri için fırsatlar sunarken, aynı zamanda eğlenceli ve etkileşimli bir öğrenme ortamı oluşturur. Bu oyun türleri, çocukların hem bireysel hem de grup olarak oyun oynama becerilerini pekiştirirken, sosyal ilişkilerinde ve fiziksel gelişimlerinde de önemli ilerlemeler kaydetmelerini sağlar.

Taklit oyunları: Taklit oyunları, çocukların belirli bir karakteri veya durumu canlandırarak, hayal güçlerini harekete geçirdikleri oyunlardır. Bu oyunlar, çocukların sosyal becerilerinin gelişmesine yardımcı olduğu gibi, empati kurma yetilerini de artırır. Örneğin, çocuklar bir arı sesi çıkararak ya da arının hareketlerini taklit ederek, doğadaki canlılar hakkında bilgi edinirken, aynı zamanda grup içindeki rolleri keşfederler. Aynı şekilde, öğretmen rolü üstlenerek ders anlatan çocuklar, topluluk içinde söz hakkı almayı ve topluluk önünde kendilerini ifade etmeyi öğrenirler. Taklit oyunları, çocuklara sadece taklit yeteneklerini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda sosyal etkileşimlerde bulunma, grup içi ilişkileri anlama ve başkalarının perspektifinden bakabilme yetisi kazandırır (Vygotsky, 1978: s.123).

Dövüş oyunları: Dövüş oyunları, genellikle fiziksel becerileri, dayanıklılığı ve strateji geliştirmeyi amaçlayan oyunlardır. Bu tür oyunlar, çocukların bedensel güçlerini sınarken, aynı zamanda takım çalışması ve grup içi iletişimi de pekiştirir. Örneğin, geleneksel “kurt baba” oyununda çocuklar hem fiziki dayanıklılıklarını test eder hem de grup içindeki görev dağılımı ve strateji oluşturma becerilerini geliştirirler. Ayrıca, halat çekme gibi oyunlar, güç, dayanıklılık ve dayanışma gerektirdiğinden, çocuklara birlikte çalışma ve karşılıklı güven oluşturma imkânı tanır. Bu tür oyunlar, çocukların hem fiziksel hem de sosyal becerilerini geliştirirken, özgüvenlerini artırır ve duygusal olgunlaşmalarına katkıda bulunur (Ginsburg, 2007: s.65).

Spor oyunu hazırlık oyunları: Spor oyunları, çocukların fiziksel aktivitelerle tanışmalarını ve bu aktiviteleri oyun yoluyla öğrenmelerini sağlayan oyunlardır. Yakartop, atıcılık veya benzeri oyunlar, çocuklara temel spor becerilerini öğretirken, aynı zamanda rekabetçi ruhu ve takım çalışmasını da teşvik eder. Bu oyunlar, çocukların fiziksel koordinasyonlarını geliştirirken, spor kültürünü erken yaşta benimsemelerine katkı sağlar. Ayrıca, sporla ilgili temel kuralları öğrenmelerini sağlayarak, adil oyun (fair play) ve takım ruhu gibi değerleri aşılar. Spor oyunu hazırlık oyunları, çocukların fiziksel gelişimlerini desteklemekle birlikte, sağlıklı yaşam tarzı ve sosyal etkileşim becerileri konusunda da farkındalık yaratır. Bu oyunlar, aynı zamanda

çocukların sporun eğlenceli ve keyifli yönlerini keşfetmelerine yardımcı olur, böylece gelecekteki spor etkinliklerine katılım motivasyonlarını artırır (Siegler, Deloache ve Eisenberg, 2014: s.210).

2.2.3.2. Oyunun Uygulanış Özelliklerine Göre Sınıflandırılması

Oyunlar, pek çok farklı ölçütlere göre sınıflandırılabilen geniş bir etkinlik yelpazesine sahiptir. Yaş gruplarına göre yapılan sınıflandırmalar, her dönemin farklı gelişimsel ihtiyaçlarını yansıtarak, oyunların şekil ve içerik bakımından farklılık göstermesini sağlar. Örneğin, okul öncesi dönemde çocuklar genellikle motor becerilerini geliştirmeye yönelik oyunlarla ilgilenirken, ilerleyen yaşlarda sosyal etkileşim ve strateji gerektiren oyunlar daha belirgin hale gelir. Bu tür oyunlar, çocuğun fiziksel gelişimi kadar bilişsel ve duygusal olgunlaşmasını da destekler. Ayrıca, oyunlar oynandıkları mekâna göre de çeşitlenir. İç mekânda oynanan oyunlar, genellikle sınırlı alanlarda yapılırken, dış mekânda gerçekleştirilen oyunlar daha geniş alanlara yayılabilir ve çocukların enerjilerini dışarıda harcamalarına olanak tanır. Dış mekân oyunları, çocuğun çevresiyle etkileşimde bulunmasını sağlayarak doğayı keşfetmesine imkân verirken, iç mekân oyunları genellikle daha fazla yaratıcılık ve problem çözme yeteneği gerektirir. Kış oyunları ve su oyunları ise, çevresel faktörlere göre şekillenen ve farklı beceriler gerektiren oyun türlerindendir. Bu oyunlar, çocukların çevresel koşullara uyum sağlama becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur.

Oyunlar, oyuncu sayısına göre de farklı kategorilere ayrılabilir. Bireysel oyunlar, genellikle tek bir oyuncunun kendi becerilerini geliştirdiği oyunlar olup, özgüven kazandırmaya yönelik faaliyetlerdir. İkili oyunlar ise, iki kişi arasında etkileşimi gerektiren ve genellikle sosyal becerilerin gelişmesini sağlayan oyunlardır. Grup oyunları ise daha büyük oyuncu gruplarına hitap eder ve takım çalışmasını, iş birliğini teşvik eder. Bu tür oyunlar, çocukların birlikte hareket etmelerini ve ortak bir hedef doğrultusunda çalışabilmelerini sağlar, bu da sosyal ilişkilerin güçlenmesine katkı sağlar. Bir diğer sınıflandırma ise oyunlarda kullanılan araç ve gereçlere dayalıdır. Aletli oyunlar, genellikle oyuncuların bir ekipman kullanarak belirli stratejiler geliştirmesini ve planlama yapmasını gerektirir. Aletli oyunlar, oyuncuların daha planlı bir şekilde düşünmelerine ve problem çözme becerilerini geliştirmelerine olanak tanırken, aletsiz oyunlar daha yaratıcı ve doğaçlama becerilerini ön plana çıkarır. Bu tür

oyunlar, çocukların çevreye daha yaratıcı bir şekilde yaklaşmalarını sağlar ve sosyal etkileşimlerini doğrudan güçlendirir. Taklit oyunları ve hayal gücü oyunları, özellikle erken yaşlardaki çocuklar için oldukça önemli bir yer tutar. Bu oyunlar, çocukların gözlemleyerek öğrendikleri davranışları taklit etmelerini sağlayarak dil gelişimlerini ve duygudaşlık kurma becerilerini destekler. Dövüş oyunları, genellikle fiziksel etkileşim ve strateji gerektiren oyunlar olarak tanımlanabilir. Bu tür oyunlar, çocukların fiziksel dayanıklılıklarını test ederken, aynı zamanda rekabetçi duygularını pekiştirir. Koşu yarışları ve müzik oyunları gibi etkinlikler ise, ritim, hız ve çeviklik gibi fiziksel becerileri geliştirmeyi amaçlar. Spor oyunları ise, çoğunlukla zafer ve mücadele duygusunun ön planda olduğu, daha karmaşık ve stratejik oyunlardır. Bu oyunlar, lise dönemindeki gençler arasında yaygın olarak tercih edilmekte olup hem fiziksel dayanıklılığı hem de zihinsel strateji gerektiren etkinlikler sunar. Spor oyunları, oyuncuların takım içinde birlikte hareket etmeyi öğrenmelerine ve adil oyun (fair play) gibi önemli değerleri içselleştirmelerine yardımcı olur (Dede, 2020).

2.2.4. Eğitsel Oyunların Çocuk Gelişimine Etkileri

Oyun, çocuklar için hayatlarının vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilir ve gelişim süreçlerinin temel taşlarından birini oluşturur (Kuzu, 2010). Oyun, çocukların öğrenmeye olan ilgilerini artıran ve bu süreçte motivasyonlarını yükselten bir etkinliktir; aynı zamanda özgüven kazanmalarına yardımcı olur (Aslan ve diğerleri, 2015). Bu bağlamda, oyunlar çocukların kendilerini ifade etmelerini sağlarken, merak duygularını besler ve eğlenceli bir ortamda sosyal becerilerini geliştirir. Sosyal etkileşimlerde bulunan çocuklar, oyun sayesinde birlikte çalışmayı, paylaşmayı ve iş birliği yapmayı öğrenir, bu da onların sağlıklı bir yetişkinlik dönemine geçişlerinde önemli bir aşama oluşturur (Diğer, 2012).

Oyunlar, çocuklara çevrelerini gözlemleme, olayları anlamlandırma ve yeni davranışlar edinme fırsatı sunarak eğitsel bir deneyim sağlar. Bu sayede, oyun, sadece eğlenceli bir etkinlik olmanın ötesine geçer ve çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunur. Çocukların yaş gruplarına, oynadıkları mekânlara, oyuncu sayılarına ve kullanılan araç-gereçlere göre farklı oyun türleri ortaya çıkar. Fantezi oyunları, dövüş oyunları ve spor oyunları gibi farklı kategoriler, çocukların sosyal etkileşimlerini pekiştirirken, aynı zamanda öğrenme deneyimlerini zenginleştirir.

Bu oyunlar, çocukların yalnızca eğlenmelerine değil, aynı zamanda çeşitli becerileri öğrenmelerine olanak tanır.

Eğitici oyunlar, çocukların eğitim süreçlerinde önemli bir rol oynar ve öğrenme sürecine katkı sağlayan değerleri kazandırmak için etkili bir araçtır. Bu tür oyunlar aracılığıyla çocuklar, kavramları daha kolay öğrenir ve birçok beceriye hâkim olurlar. Ayrıca, bu oyunlarla öğretilecek davranışların daha kalıcı ve etkili bir şekilde aktarılabildiği gözlemlenmektedir (Yıldırım, 2015). Eğitsel oyunlar, çocukların gelişim süreçlerine katkı sağlarken, aynı zamanda onların öğrenme deneyimlerini eğlenceli ve ilgi çekici hale getirir. Oyun yoluyla kazanılan deneyimler, kalıcılıkları ve etkileri ile çocukların kişisel gelişimlerine büyük katkı sağlar ve bu süreç, gelecekteki öğrenme süreçlerinin temellerini atar (Gülhan, 2012).

Oyun, çocukların hayatlarında doğrudan yer alan ve onların gelişiminde önemli bir rol oynayan bir etkinliktir. Doğumdan itibaren çocuklar, oyun aracılığıyla çevreleriyle etkileşimde bulunmaya başlarlar. Oyun, çocukların kendilerini ifade etmeleri için konuşma yeteneklerini kazanmadan önce kullandıkları ilk iletişim aracıdır. Bu bağlamda, oyun sadece eğlenceli bir etkinlik olmanın ötesine geçer; çocukların fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel gelişimlerinin temelini atar. Oyun, tıpkı beslenme ve korunma gibi temel ihtiyaçlar gibi, çocukların sağlıklı bir gelişim süreci geçirebilmeleri için vazgeçilmez bir unsurdur (Sevinç, 2004). Dolayısıyla, oyunun faydalarını daha doğru bir şekilde kavrayabilmek için onu yalnızca bir fiziksel ihtiyaç olarak değil, çocuğun her aşamada gelişimini destekleyen önemli bir etkinlik olarak değerlendirmek gerekir.

Birçok eğitimci, oyunların çocukların gelişim alanları üzerindeki olumlu etkilerini vurgulamaktadır. Oyun, çocukların sadece fiziksel becerilerini geliştirmeleri için değil, aynı zamanda duygusal, sosyal, psikomotor, dil ve bilişsel becerilerinin de pekiştirilmesinde önemli bir araçtır (Engin ve arkadaşları, 2004). Çocuklar, oyun yoluyla öğrenme süreçlerine katıldıkça, somut deneyimler kazanır ve bu deneyimler sayesinde soyut kavramları daha kolay bir şekilde kavrayabilirler. Özellikle çocuklara zorlayıcı olabilecek bilgiler, oyun ortamı sayesinde daha anlaşılır ve erişilebilir hale gelmektedir. Bu nedenle, oyun, çocukların karmaşık kavramları ve davranışları öğrenmelerine katkı sağlar (Yıldız, 2019).

Çocuklar oyun aracılığıyla çevreleriyle etkileşime girerken, toplumsal becerilerini de geliştirirler. Grup oyunları, çocukların iş birliği yapmalarına, paylaşmayı öğrenmelerine ve sosyal kuralları anlamalarına yardımcı olur. Çocuklar, oyun sırasında başkalarıyla birlikte hareket ederek, empati kurma ve problem çözme becerilerini geliştirirler. Bu süreçte, belirli kurallar ve kavramlar çocuklar tarafından deneyimlenerek öğrenilir ve bu deneyimler, çocukların gelişimlerine büyük katkı sağlar (Çoban ve Nacar, 2013). Sonuç olarak, oyun, yalnızca eğlenceli bir etkinlik olmanın ötesinde, çocukların bütünsel gelişim süreçlerinde kritik bir rol oynamaktadır ve bu süreç, onların ileriki yıllarda karşılaşacakları sosyal, bilişsel ve duygusal zorluklarla başa çıkabilmelerine olanak tanır.

Eğitsel oyunlar, çocukların öğrenme süreçlerinde son derece etkili bir araç olarak kabul edilmektedir. Bu tür oyunlar, çocukların bilgi ve beceri edinmelerine katkı sağlarken, aynı zamanda eğitim süreçlerinde öğrencilerin katılımını artıran ve derse olan ilgilerini güçlendiren önemli bir yöntemdir (Ayan ve Dünder, 2009). Eğitsel oyunlar, çocuklara yalnızca teorik bilgileri değil, aynı zamanda bu bilgileri uygulama ve pekiştirme fırsatları sunar. Oyun aracılığıyla gerçekleştirilen öğrenme süreçleri, öğrencilerin tüm duyularını aktif bir şekilde kullanmalarını sağlar, bu da öğrenilen bilgilerin daha sağlam ve kalıcı olmasına yardımcı olur (Torun ve Duran, 2011). Gerçek yaşam senaryolarından öğrenme olanağı sunan bu oyunlar, öğrencilerin edindikleri bilgileri daha tutarlı bir şekilde içselleştirmelerine olanak tanır.

Eğitsel oyunlar, özellikle ilköğretim çağındaki çocuklar için son derece faydalıdır çünkü bu dönemde çocuklar somut işlemler evresinde bulunurlar ve sınıf ortamında uzun süre dikkatlerini toplayabilmeleri zor olabilir. Çocuklar, genellikle sıkıldıkları veya ilgilerini kaybettikleri durumlarla karşılaşabilirler, bu da öğrenme süreçlerini olumsuz etkileyebilir (Akandere, 2013). Ancak eğitsel oyunlar, çocukların okulda aktif kalmalarını destekleyerek, onları öğrenme sürecine daha derinlemesine dâhil eder. Oyunlar, kavramların öğretimi sürecini daha eğlenceli ve ilgi çekici hale getirirken, öğrencilerin dikkatlerini sürdürmelerine ve öğrenme etkinliklerine katılımlarını sağlamalarına yardımcı olur. Bu hem öğrencilerin performanslarını artırır hem de derslerin daha etkili bir şekilde işlenmesine olanak verir (Akandere, 2013).

Eğitsel oyunlar, aynı zamanda eğitimde yanlış anlamaların önüne geçmek için de oldukça kullanışlıdır. Bu tür oyunlar, öğrencilerin öğrendikleri bilgileri anlamalarına ve

doğru bir şekilde yorumlamalarına yardımcı olur. Bu süreçte, öğrenciler problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirir, bu da onların genel bilişsel gelişimlerine büyük katkı sağlar (Torun ve Duran, 2011). Eğitsel oyunların çocukların yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişimlerine de katkı sağladığı yapılan pek çok araştırmada vurgulanmıştır. Oyunlar, çocukların diğer çocuklarla etkileşimde bulunmalarına ve grup dinamiklerini anlamalarına yardımcı olur. Bu da onların sosyal becerilerini geliştirmelerine ve empati gibi duygusal yetileri kazanmalarına olanak tanır. Örneğin, Altunay (2004), Kuzu (2010), Özyürek ve Çavuş (2016) ile Zengin (2002) gibi araştırmacılar, eğitsel oyunların çocukların öğrenme süreçlerini pekiştirdiğini, aynı zamanda sosyal etkileşimlerini artırarak, çocukların iletişim becerilerini geliştirdiğini belirtmişlerdir. Bu oyunlar, çocukların grup içinde birlikte çalışarak belirli hedeflere ulaşmaları için gerekli olan iş birliği ve paylaşma gibi sosyal becerileri pekiştirir. Eğitsel oyunlar, çocukların eğitim süreçlerinde önemli bir yer tutar ve bu oyunlar, onların hem bilişsel gelişimlerini destekler hem de sosyal etkileşimlerde bulunarak duygusal olgunlaşmalarına katkı sağlar. Eğitsel oyunlar, çocukların öğrenmeye daha aktif bir şekilde katılmalarını sağlayarak, öğrenme süreçlerini daha verimli, kalıcı ve anlamlı hale getirir. Bu oyunlar, yalnızca akademik başarıyı değil, aynı zamanda çocukların genel kişisel gelişimlerini de olumlu yönde etkiler.

Eğitsel oyunlar, sadece bilgi edinme süreçlerini desteklemekle kalmaz, aynı zamanda çocukların sosyal becerilerini, duygusal zekâlarını ve grup içindeki iletişim becerilerini geliştiren önemli bir öğrenme aracıdır. Bu oyunlar, çocukların birlikte çalışarak iş birliği yapmalarını sağlar ve sosyal normları öğrenmelerine yardımcı olur. Bu bağlamda, eğitsel oyunlar, eğitim sürecinde kritik bir rol oynar ve çocukların çok yönlü gelişimlerine katkıda bulunarak, daha sağlam bir öğrenme temeli oluşturmada önemli bir işlev görür.

Öğrenmeyi Eğlenceli Hale Getirme ve İlgi Çekme: Eğitsel oyunlar, öğrenme sürecini eğlenceli hale getirerek öğrencilerin dikkatini çeker. Bu, öğrencinin derse olan ilgisini artırır ve öğrenmeye olan motivasyonunu güçlendirir.

Aktif Katılım ve Öğrenmenin Merkezinde Olma: Eğitsel oyunlar, öğrencinin aktif bir katılımcı olmasını sağlar. Öğrenme süreci, öğrencinin öğretim sürecinin merkezinde yer alarak, öğrencinin öğrenme sorumluluğunu üstlenmesini teşvik eder.

Sosyal Etkileşim ve Çevre Keşfi: Bu oyunlar, öğrencilerin yeteneklerinin farkına varmalarına ve sosyal çevreleriyle etkileşime girmelerine olanak tanır. Öğrenciler, aynı zamanda çevrelerini keşfederken sosyal becerilerini geliştirirler.

Özsaygı ve Kişisel Gelişim: Eğitsel oyunlar, öğrencinin özsaygısını, yaratıcılığını, girişimcilik becerilerini ve özgüvenini geliştirdiği bir ortam sağlar. Bu süreç, öğrencilerin heyecan, kaygı ve stresle başa çıkmalarına yardımcı olur.

Sosyal Sorumluluk ve Grup İçi İletişim: Eğitsel oyunlar, öğrencilerin hem kendi sorumluluklarını üstlenmelerine hem de ait oldukları sosyal grubun sorumluluklarını paylaşmalarına yardımcı olarak sosyal becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.

Öğrenmenin Kalıcılığı ve Anlamlılığı: Eğitsel oyunlar, önceki ve yeni öğrenmeler arasında köprü görevi görerek öğrenmenin daha kalıcı ve anlamlı olmasına katkı sağlar. Bu süreç, öğrencilerin öğrendiklerini uzun süre hatırlamalarını ve etkili bir şekilde kullanmalarını teşvik eder.

Müfredat Hedeflerine Katkı Sağlama: Bu oyunlar, müfredatta yer alan psikomotor, bilişsel ve duyuşsal hedeflerin kazanılmasına katkı sağlar. Eğitsel oyunlar, çeşitli öğrenme hedeflerine ulaşılmasını kolaylaştıran ve öğrencilerin çok yönlü gelişimini destekleyen etkinliklerdir.

Soyut Kavramları Somutlaştırma: Eğitsel oyunlar, soyut kavramların daha somut hale getirilmesine yardımcı olur, bu da öğrencilerin anlaşılması zor konuları daha kolay öğrenmelerini sağlar. Bu süreç, öğrencilerin kavramları daha derinlemesine anlamalarını sağlar.

Kurallara Uygun Davranış ve Disiplin Öğretisi: Eğitsel oyunlar, belirli kurallar etrafında oynandığı için öğrencilere kurallara uymanın gerekliliğini öğretir. Bu durum, öğrencilerin disiplinli bir şekilde davranmalarına ve toplumsal düzenin sağlanmasına yardımcı olur.

Öğretmen-Öğrenci İletişiminin Gelişmesi: Eğitsel oyunlar, öğretmen ve öğrenciler arasındaki iletişimi geliştirir. Bu süreç, öğretmenin öğrencilerle daha etkili ve verimli bir ilişki kurmasını sağlar, böylece öğrenme ortamı daha olumlu hale gelir.

Sınıf Ortamında Olumlu Duygu ve Davranışlar Yaratma: Eğitsel oyunlar, sınıf ortamında iş birliği, etkileşim ve iletişim üzerinde olumlu etkiler yaratır. Bu oyunlar, sınıf içindeki sosyal atmosferi güçlendirerek, öğrencilerin olumlu duygular ve davranışlar sergilemelerini teşvik eder.

Empati ve Dil Becerilerinin Gelişmesi: Eğitsel oyunlar, öğrencilerin empati kurma becerilerini geliştirmelerine ve etkili bir dil kullanımı geliştirmelerine yardımcı olur. Bu süreç, öğrencilerin sosyal etkileşimlerinde daha başarılı olmalarını sağlar.

Bu noktada, eğitsel oyunlar, öğrenmenin daha etkili, eğlenceli ve kalıcı hale gelmesine katkı sağlarken, öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyen çok yönlü bir araç olarak öne çıkmaktadır. Eğitsel oyunlar sayesinde çocuklar hem bireysel becerilerini geliştirir hem de toplumsal beceriler edinerek daha sağlıklı ve dengeli bireyler olarak gelişirler (Altunay, 2004; Kuzu, 2010; Özyürek ve Çavuş, 2016; Zengin, 2002).

2.2.5. Eğitsel Oyunların Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri

Eğitsel oyunlar, çocukların günlük yaşamla başa çıkabilmesi için gerekli becerileri kazanmalarını sağlayan önemli araçlardır. Bu oyunlar, çocukların hem duygusal hem de sosyal gelişimlerini desteklerken, çevrelerinden aldıkları gözlemleri ve duyduklarını deneyimleyerek öğrenmelerine olanak tanır (Çalışkan, Karadağ, 2014). Eğitsel oyunlar, çocuklara yalnızca eğlenceli vakit geçirmek değil, aynı zamanda düzen kurma, doğru kararlar alma, kendilerini ifade etme, başkalarıyla paylaşma ve saygı gösterme gibi beceriler kazandırır (Pehlivan, 2005). Bu tür oyunlar, temelde sosyal becerilerin gelişimini destekler ve çocuklar oyun sırasında sorumluluk üstlenir, deneme yanılma yoluyla yeni şeyler keşfeder, eğlenirken aynı zamanda kendiliğinden öğrenirler (Arslan, 2017). Eğitsel oyunlar, çocukları belirli bir sosyal çevreye dahil ederken, aynı zamanda kurallara uyma, liderlik yapma, empati kurma ve iş birliği gibi becerilerin gelişmesini sağlar. Ayrıca, kaybetme ve kazanma gibi duyguları deneyimlemeleri, bu duygularla başa çıkma yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır (Akandere, 2013).

Eğitsel oyunlar, çocukların erken dönemlerde kazandıkları becerilerle, ilerleyen yıllarda sosyal normlara uyum sağlamalarını, sosyal gruplar içinde yer edinmelerini ve çevrelerine saygılı bir yaklaşım geliştirmelerini mümkün kılar (Akandere, 2013). Bu oyunlar, çocukların sosyal çevrelerine adapte olmalarını desteklerken, gözlem ve deneyim yoluyla yeni davranış biçimlerini öğrenmelerine katkı sağlar (Arslan, 2017). Okullarda sistemli ve hedef odaklı bir şekilde kullanılan eğitsel oyunlar, öğrencilerin sadece fiziksel gelişimlerini değil, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini de olumlu

yönde etkiler (Onay, 2007). Eğitsel oyunlar sayesinde, çocuklar özgüven kazanır, problem çözme becerilerini geliştirir, iş birliği yapmayı öğrenir, paylaşma alışkanlıkları edinir ve çevreleriyle uyumlu bir şekilde toplumsal hayata katılma becerisi kazanırlar (Onay, 2007). İlköğretim dönemindeki çocuklar, eğitsel oyunlar aracılığıyla gerekli beceri ve davranışları öğrenir ve böylece kişisel gelişimlerini ilerletirken, sosyal becerilerini de pekiştirirler.

Eğitsel oyunlar, çocuğun çevresiyle olan etkileşimini ve iletişim becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynar; ayrıca paylaşma ve iş birliği gibi sosyal becerilerin kazanılmasını hızlandırır (Pehlivan, 2005). Bu oyunlar, çocukların karmaşık kavramları daha hızlı ve etkili bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olurken, aynı zamanda sosyal kuralların doğru bir biçimde benimsenmesini sağlar (Akandere, 2013). Eğitsel oyunlar, çocuklara yeni beceriler kazandırmanın yanı sıra mevcut becerileri pekiştirme fırsatı sunarak, sosyal ilişkilerinin daha sağlam temeller üzerine inşa edilmesine olanak verir (Çalışkan ve Karadağ, 2014). Çocuklar, oyun sırasında farklı roller üstlenerek, çeşitli duygu ve düşüncelerle tanışır, bu da onların empati kurma yeteneklerini geliştirmelerine olanak tanır (Pehlivan, 2005). Oyun sırasında yaşadıkları zorluklara çözüm ararken, çocuklar problem çözme becerilerini de geliştirmiş olurlar. Ayrıca, eğitsel oyunlar, çocukların dil gelişimlerini ve fiziksel yeteneklerini destekler (Pehlivan, 2005). Çocuklar, grup oyunları aracılığıyla sosyal beceriler edinir ve bu süreç, birlikte hareket ederek daha etkili hale gelir (Çangır, 2008). Eğitsel oyunlar, doğru şekilde planlandığında ve çocukların oyun hakkında net bir anlayışa sahip olmalarını sağladığında, sosyal becerilerin kazanılması çok daha verimli olur (Çangır, 2008). Akandere (2006), çocukların eğitsel oyunlar aracılığıyla çevrelerindeki kişileri, özellikle aile ve öğretmenlerini rol model olarak aldıklarını ve bu kişilerin sosyal rollerini anlamaya başladıklarını vurgulamaktadır. Ayrıca, eğitsel oyunlar çocukların farklı meslekleri öğrenmelerine de fırsat tanır. Çoban ve Nacar (2013), eğitsel oyunların çocukların sosyal gelişimine olan katkılarını şu şekilde ifade etmişlerdir:

Eğitsel oyunlar, çocukların çevrelerinden öğrendikleri kültürel değerleri benimsediği ve bu değerler doğrultusunda iletişim kurmayı öğrendiği önemli araçlardır. Bu oyunlar, çocukların sosyal gruplar içinde cinsiyet rollerini öğrenmelerine ve bu rolleri benimseyerek toplumsal normlara uyum sağlamalarına olanak tanır. Ayrıca, oyun sayesinde çocuklar sadece oyun kurallarına uymayı değil, aynı zamanda toplumsal

kuralları da kabul ederler. Bu süreç, onlara sorumluluk duygusunu kazandırırken, saygı ve haklar gibi kavramları öğrenmelerine yardımcı olur. Eğitsel oyunlar, çocukların başkalarının haklarına saygı duymayı, kendi haklarını ise savunmayı öğrenmelerini sağlar. Oyunda kazanma, kaybetme ve liderlik gibi kavramları deneyimleyen çocuklar, sosyal grup dinamiklerine uyum sağlamayı ve sorumluluk almayı öğrenirler. Eğitsel oyunların, öğrencilere sağladığı bazı eğitsel ve sosyal yararlar şu şekilde sıralanabilir (Pehlivan, 2005):

- Öğrencinin davranışlarında ve tutumlarında olumlu değişiklikler gözlemlenir.
- Çocuklar, toplumda farklı sosyal roller üstlenebilme becerisi kazanır.
- Oyunlar aracılığıyla çeşitli beceriler geliştirilir.
- Karşılaşılan sorunlara yaratıcı ve etkili çözümler üretme yeteneği güçlenir.
- Dikkat ve odaklanma becerileri gelişir.
- Düşünme yetenekleri artar ve eleştirel düşünme becerileri gelişir.
- Çevreye duyarlılık ve çevre bilinci artar (Pehlivan, 2005).

Eğitsel oyunların öğretmenler tarafından eğitim ortamlarına sokulmaya çalışılması, sınıf yönetimini kolaylaştırırken, öğrenme sürecini eğlenceli hale getirir ve öğrencilerin aktif katılımını teşvik eder. Bu durum, öğrenilen bilgilerin ve becerilerin daha kalıcı olmasını sağlar (Pehlivan, 2005). Eğitsel oyunların toplumsal gelişime katkı sağlaması için, strateji geliştirme, olgunlaşma, fiziksel gelişim, kavramları iletişim yoluyla aktarma, problem çözme becerileri, amaç odaklılık, dikkati dağıtmama gibi özelliklere sahip olmaları gerekir. Ayrıca, eğitsel oyunlar, öğrencinin yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmalı, eğlenceli bir öğrenme süreci sunmalı, bireysel ve grup çalışmasını teşvik etmeli ve yaratıcı düşünmeyi desteklemelidir (Yalçın ve diğerleri, 2017). Bu işlevlerin başarıyla yerine getirilebilmesi için eğitsel oyunların hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi aşamalarının titizlikle planlanması gerekir.

Eğitsel oyunların etkin olabilmesi için dikkat edilmesi gereken bazı önemli noktalar vardır. Bu noktalar, oyunların aşağıdaki özellikleri taşımasını sağlamalıdır (Alan, 2016; Demirel, 2002):

- Oyunlar, öğrencilerin aktif katılımını sağlayacak şekilde basit ve anlaşılır olmalıdır.
- Oyun, eğitim hedeflerine uygun bir yapıya sahip olmalıdır.

- Öğrencilerin ilgisini çekmeli ve oyun sürecinde rahatlıkla katılabilecekleri şekilde tasarlanmalıdır.
- Oyun kuralları açık ve net bir şekilde, öğrencilerin anlayabileceği bir dilde sunulmalıdır.
- Eğitim programının değerleri ile uyumlu olmalı ve dersin hedefleriyle örtüşmelidir.
- Oyunlar, öğrencilerin becerilerini geliştirmeyi ve yaratıcılıklarını teşvik etmeyi amaçlamalıdır.
- Eğitsel oyunlar, öğrenmeyi eğlenceli hale getirerek öğrencilerin problem çözme becerilerini desteklemelidir.
- Oyunlar, belirli bir hedefe yönlendirilmiş olmalı ve planlanan sürede tamamlanabilecek şekilde tasarlanmalıdır.
- Oyunlara tüm öğrencilerin aktif katılımı sağlanmalı ve uygun materyaller kullanılmalıdır.
- Oyun öncesinde, öğrencilere oyun kuralları açık bir şekilde açıklanmalıdır.

Bu ilkeler doğrultusunda hazırlanan eğitsel oyunlar, öğrencilerin eğitsel ve sosyal gelişimini en üst düzeye çıkararak öğrenme süreçlerini daha verimli hale getirir

2.3. Müzikli Oyunlar

Oyunlar, çocukların öğrenme süreçlerinin temel bileşenlerinden biri olarak, isteklerine göre tasarlanabilen ve yaşamı yansıtan etkinliklerdir. Bu oyunlar, amaçlı veya amaçsız, kurallı veya kuralsız olabilir ve çocukların ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirilebilir (Baykoç, 1992). Çocukların sosyal gelişimi üzerinde büyük bir etkisi olan oyunlar, gözlem yapma, keşfetme, sorgulama, deneyimleme ve öğrenme gibi süreçleri içerir (Akman, 2002). Montaigne, oyunun çocukların öğrenme süreçlerine katkı sağladığını, onların nesneleri tanımasına, keşfetmesine, paylaşmasına ve problem çözmesine olanak tanıdığını vurgulamaktadır (Yılmaz, 2006). Ayrıca, oyun yoluyla çocuklar soyut kavramları algılayarak, zihinsel işlem becerilerini geliştirme fırsatı bulurlar (Yılmaz, 2006). Seyrek ve Sun (1991), oyunun çocukların zihinsel ve fiziksel sağlıklı bireyler olarak yetişmelerinde ve sosyal ve bilişsel gelişimlerinin hızlanmasında kritik bir rol oynadığını belirtmektedirler (Yılmaz, 2006). Oyun, çocuğun yaratıcı bir şekilde fiziksel ve zihinsel etkinliklerde bulunduğu, eğlenceyi ve öğrenmeyi bir arada

sunduğu bir süreçtir (Seyrek ve Sun, 1991). Oyun kavramı, yalnızca çocuklara özgü bir etkinlik olmayıp, tüm insanlar için önemli bir ihtiyaçtır; ancak çocuklar özellikle oyun yoluyla gelişimlerini sürdürürler (Tek, 2000). Çocuklar, oyun oynarken deneyim kazanır, sosyal ve kültürel öğeleri öğrenir ve kendilerini ifade etme fırsatı bulurlar (Tek, 2000).

Müzik, oyun kavramı ile iç içe geçmiş, çocukların sosyal ve bilişsel becerilerini geliştiren önemli etkinliklerden biridir. Müzik içeren oyunlar, çocukların ilgisini çeker ve dikkatlerini artırır. Müzik oyunları, müzik ile oyun birleştirilerek çocukların duyararak ve görerek katılım gösterdikleri etkinliklerdir (Uçan, 1997). Sun (1999), müzikli oyunları bir olay veya hikâye şeklinde tanımlar. Bu tür oyunlar, müzikle birlikte hareket, dans ve şarkı sözlerine uygun seslendirme gibi öğeleri içerir ve çocuklar bu etkinliklerde tüm duyuşsal algılarını kullanarak etkinliklere katılırlar (Kılık, 2001). Müzik ve oyun birlikte kullanıldığında, çocukların sosyal etkileşimleri, grup çalışması becerileri ve yaratıcılıkları gelişir. Sun (1999) müzikli oyun kavramını dört ana başlık altında ele alır, bu başlıklar ise müzikle birlikte yapılan oyunların çocuklar için olan çok yönlü gelişimsel faydalarını vurgular (Kılık, 2001).

Bu bağlamda, müzikli oyunlar, çocukların eğlenirken öğrenmelerine, sosyal becerilerini geliştirmelerine ve duygusal olarak daha sağlıklı bireyler olarak yetişmelerine yardımcı olan önemli etkinlikler olarak öne çıkmaktadır.

Şarkı emülasyonları, şarkı sözlerinin doğru bir biçimde taklit edilmesi ve bu taklitlerin oyun şeklinde uygulanmasıdır. Bu tür etkinlikler, genellikle çocukların doğal bir şekilde kendiliğinden gerçekleştirdikleri faaliyetlerdir. Ancak, eğitimcilerin bu süreci dikkatle desteklemeleri, çocukların hayal güçlerini ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirerek oyunları daha etkili hale getirmektedir. Eğitimcilerin, çocukların düşünsel gelişimini yönlendirecek uygun ortamlar sağlaması, şarkı emülasyonlarının çocukların öğrenme sürecine katkısını artırmaktadır.

Şarkı oyunları, belirli kurallar çerçevesinde oynanan ve şarkı söyleme etkinliğini içeren oyunlardır. Bu oyunlarda, şarkı sözlerinin oyun sürecindeki belirli bölümleriyle uyumlu olması gerekmektedir. Bu tür etkinlikler, çocukların ritmik algılarının, hafızalarının ve sosyal etkileşim becerilerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır. Şarkıların oyunla gösterilmesi, çocukların müzikle etkileşimlerini güçlendirirken, öğrenme deneyimlerini daha anlamlı hale getirmektedir.

Müzik eşliğinde öykünmeler, müzikle eşlik edilen taklit hareketleri içerir. Oyunların başlarında çocuklar, müzikten bağımsız olarak serbest hareket ederler, ancak müzik başladığında hareketleri bir bütünlük kazanır. Bu süreç, çocukların müzikle uyumlu hareket etme becerilerini geliştirirken, ritmik duyularını ve vücut koordinasyonlarını da güçlendirmektedir.

Tartım çalışmaları, oyun aktivitelerine eşlik eden ritmik egzersizleri kapsamaktadır. Bu tür oyunlar, çocukların fiziksel becerilerinin yanı sıra reaksiyon hızlarını, özgüvenlerini ve vücut koordinasyonlarını da olumlu şekilde etkilemektedir. Dans ve hareket, müzikle uyumlu bir şekilde yapılan bu etkinlikler, çocukların duygusal ifadelerini dışa vurmasına olanak tanırken, özgüven kazanmalarını sağlamaktadır (Dinçer, 1992). Müzikal etkinlikler, çocukların zihinsel ve fiziksel gelişimlerini pekiştiren önemli araçlardır.

Müzik eşliğinde yapılan danslar ve hareketler, çocukların sosyal becerilerini ve grup içindeki uyumlarını artırmakta, aynı zamanda onları eğlendirip rahatlatmaktadır. Dinçer (1992), müzikle yapılan dansın, çocukların bedenlerini özgürce ifade etmelerine yardımcı olduğunu vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, çocukların kendilerini rahatça ifade etmelerini ve duygusal zekâlarını geliştirmelerini teşvik etmektedir. Ayrıca, müzikle yapılan etkinlikler, çocukların sosyal bağlar kurmalarını, oyun oynamayı öğrenmelerini ve eğlenmelerini sağlamaktadır (Uçan, 1997).

Jones (2000), şarkı dinleyen ve müzikle oyun oynayan çocukların dikkat sürelerinin arttığını, konuşma ve dinleme becerilerinin geliştiğini, aynı zamanda fiziksel ve zihinsel işlevlerinin de önemli ölçüde iyileştiğini belirtmiştir (Yılmaz, 2006). Müzikal etkinlikler, çocukların öğrenme süreçlerine eğlenceli bir tekrar mekanizması kazandırmakta, algılarını güçlendirmekte ve duygusal ile bilişsel yeteneklerini ilerletmektedir (Yılmaz, 2006). Müzik, çocukların duygusal zekâlarını, karşılıklı düşünebilme yeteneklerini ve yaratıcı düşünme kapasitelerini geliştiren güçlü bir araçtır. Bu nedenle, müzik ve oyun, çocukların erken eğitim süreçlerinde önemli bir yer tutmakta ve bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine büyük katkılar sunmaktadır.

Çocuklar müzikle etkileşimde bulunduklarında, duydukları şarkıların ritmine ve sözlerine eşlik ederler. Bu eşlik etme süreci, çocukların şarkının anlamını ve içeriğini farkında olmadan kavramalarına olanak tanır. Müzik sayesinde çocuklar öğrenmeyi keyifli bir deneyime dönüştürürler, çünkü müzikle yapılan öğrenme süreci, eğlenceli bir

ortamda gerçekleşmektedir (Uçan, 1997). Müzikal oyunlar aracılığıyla çocuklar, güven duygusu, paylaşma, iş birliği gibi sosyal beceriler geliştirirken, aynı zamanda utangaçlık, çekingenlik gibi olumsuz davranışlardan da arınırlar. Bu etkinlikler, çocukların sosyal becerilerini güçlendirirken, özgüvenlerini de artırır. Ayrıca, müzikle yapılan aktiviteler, çocukların estetik duygularını besler ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir (Yılmaz, 2006).

Dikici (2002), müzikli oyunlarla öğrenmenin geleneksel yöntemlere göre daha etkili ve kalıcı olduğunu ifade etmektedir. Müzik, çocukların gerçek yaşam deneyimlerini taklit ederek öğrenmelerini sağlar, böylece öğrenme süreci daha hızlı ve verimli hale gelir. Ancak, müzik etkinliklerinden fayda sağlayabilmek için çocukların bu etkinliklere gönüllü bir şekilde katılmaları gerektiğini vurgulamaktadır (Yılmaz, 2006). Çocukların müzikli oyunlara aktif katılımı, onların öğrenme süreçlerini desteklerken aynı zamanda öğrenilen bilgilerin daha uzun süreli ve kalıcı olmasını sağlar.

Müzikal oyunlar, farklı kültürlere sahip çocuklar arasında ortak bir iletişim dili oluşturmak için güçlü bir araçtır. Bu oyunlar, çocukların kültürel farklarını anlamalarına, saygı göstermelerine ve farklı düşünme biçimlerini keşfetmelerine yardımcı olur (Öztürk, 2000). Çocuklar müzikli etkinliklere katıldıkça, şarkı söyleme sırasında özgüvenleri artar, enstrüman çalmaya başladıklarında dikkatleri gelişir ve müzik dinlerken işitsel becerileri güçlenir. Ayrıca, bu tür etkinlikler, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerine ve grup içi etkileşimlerde daha aktif olmalarına katkı sağlar (Dikici, 2000). Çocuklar müzikli oyunlara katılarak, aynı zamanda duygusal ifadelerini özgürce dışa vurma şansı bulurlar, bu da onların özgüvenlerini pekiştirir.

Müzikal oyunlar, çocukların fiziksel gelişimlerini destekleyen önemli etkinliklerdir. Özellikle ritmik hareketler, çocukların motor becerilerini geliştirirken, onlara aynı zamanda eğlenceli bir öğrenme deneyimi sunar. Bu tür oyunlar, çocukların estetik zevklerini pekiştirir, sanatla daha derin bir bağ kurmalarını sağlar ve kendi yeteneklerinin farkına varmalarına yardımcı olur (Dikici, 2000). Müzikal etkinliklere gönüllü katılım, çocukların enerjilerini doğru bir şekilde kanalizetmelerini sağlar ve bu süreçte farklı deneyimler kazanmalarına olanak tanır (Sığırtmaç, 2005).

Müzikal oyunlar, “öğrenme için eşsiz bir fırsat sunan müzik sanatı ile çalma sanatının birleşimi” olarak tanımlanmaktadır (Littleton, 1991: s.9, 2021). Bu oyunlar,

sadece çocukların bilişsel ve fiziksel gelişimlerini değil, aynı zamanda duygusal zekâlarını, duygudaşlık kurma becerilerini ve yaratıcı düşünme kapasitelerini de geliştirir. Müzikal oyunlar, çocuklar için eğlenceli bir öğrenme deneyimi sağlamakla kalmaz, aynı zamanda onları sosyal, duygusal ve zihinsel açıdan güçlendirir. Bu tür etkinliklerin eğitim ortamlarında daha fazla yer alması, çocukların öğrenme süreçlerini daha zengin ve etkili hale getirecektir.

Littleton (1998), müzikli oyunların çocuklar için ses üretme, doğaçlama yapma ve yaratıcı keşiflerde bulunma imkânı sunduğunu ifade etmektedir. Bu tür oyunlar, çocukların kendilerini ifade etme biçimlerini geliştirmelerine, farklı sesleri keşfetmelerine ve müzikle olan etkileşimlerini derinleştirmelerine olanak sağlar (Burak, 2021). Niland (2009) ise çocukların oyun sırasında dans ederek, şarkı söyleyerek ve yeni sesler bularak kendilerini ifade ettiklerini belirtmiş, müzikli oyunların bu süreçleri daha etkili hale getirdiğini vurgulamıştır. Bu çalışmalar, müzikli oyunların çocukların duygusal ve bilişsel gelişimlerine katkı sağladığını ve öğrenme sürecini daha eğlenceli ve etkili kıldığını göstermektedir (Burak, 2021).

20. yüzyılda oyun kavramına dair geliştirilen teoriler, oyunun bilişsel ve sosyal gelişim üzerindeki etkilerini incelemeye odaklanmıştır (Burak, 2021). Piaget (1962) tarafından ilk kez tanımlanan ve daha sonra Smilansky tarafından genişletilen bilişsel oyun kavramı, farklı oyun türlerinin çocukların zihinsel gelişimine nasıl katkı sunduğunu açıklamak için önemli bir çerçeve sunmaktadır. Littleton (1991), bu bilişsel oyunları dört ana başlık altında incelemiştir: işlevsel oyun, yapılandırmacı oyun, dramatik oyun ve kurallı oyun. Bu oyun türlerinin her biri, çocukların bilişsel becerilerini geliştirmelerine, problem çözme yeteneklerini artırmalarına ve sosyal beceriler kazanmalarına yardımcı olmaktadır (Burak, 2021).

2.3.1. İşlevsel Müzikli Oyun

İşlevsel müzik oyunları, çocukların seslerin nasıl oluşturulduğunu anlamalarına yönelik etkinliklerdir ve bu tür oyunlar, müzikle ilgili temel kavramları keşfetmelerini sağlar. Bu oyunlar, çocukların farklı ses üretim teknikleri ve kaynaklarıyla etkileşimde bulunmalarına olanak tanırken, aynı zamanda müzikle ilgili başlangıç seviyesinde bilgi edinmelerini destekler (Morin, 2001). İşlevsel oyunlar, çocukların çevrelerinde bulunan sesleri keşfederken, aynı zamanda bu seslerin nasıl yaratıldığını, hangi materyallerin ses

çıkardığını ve sesin nasıl şekillendiğini anlamalarına yardımcı olur. Çocuklar, bu tür oyunlarda sadece sesleri tanımakla kalmaz, aynı zamanda çevresel faktörleri de keşfederek, seslerin özellikleri ve nasıl manipüle edilebileceği konusunda bilgi edinirler. Fonksiyonel oyunlarda çocuklar, çevrelerini daha iyi anlayabilmek için çeşitli fiziksel hareketlerde bulunurlar; örneğin, atlama, koşma, nesneleri hareket ettirme gibi etkinlikler gerçekleştirirler (Tarnowsky, 1999). Bu süreç, çocukların çevreye dair algılarını güçlendirirken, fiziksel gelişimlerini de destekler. Çocuklar, bu tür etkinliklerle hem motor becerilerini hem de çevreye yönelik duyuşsal farkındalıklarını geliştirirler. Aynı zamanda bu oyunlar, çocukların çevresel etkileşimlerini anlamalarına yardımcı olarak, onlara çevreleriyle nasıl etkileşimde bulunabileceklerini öğretir. Çevreyi keşfetme ve anlama, çocukların çevresel faktörlere daha duyarlı hale gelmelerini ve çevrelerine daha bilinçli bir şekilde yaklaşmalarını sağlar (Yi, 2021).

Bu oyunlar, aynı zamanda çocukların özgüvenlerini artırır ve çevrelerini keşfederken karşılaştıkları zorlukları aşmalarına yardımcı olur. Motor becerilerinin gelişmesiyle birlikte, çocuklar çevresel faktörlere dair daha derin bir anlayış kazanır ve bu sayede hem fiziksel hem de bilişsel gelişimleri ilerler. Dolayısıyla işlevsel müzik oyunları, çocukların çevrelerini keşfetmelerinin yanı sıra, müziksel ve fiziksel becerilerinin gelişmesine de katkı sağlar.

2.3.2. Yapılandırıcı Müzikli Oyun

Yapılandırıcı müzik oyunları, çocukların yaratıcı süreçleri ve özgün düşünme becerilerini geliştirmelerine olanak tanır. Bu tür oyunlar, doğaçlama, müzik besteleme, enstrüman yapımı veya ses kaydının kullanılması gibi çeşitli yaratıcı aktiviteleri içerir (Morin, 2001). Yapılandırıcı oyunlar, çocukların çeşitli nesneleri bir araya getirerek yapı oluşturma sürecine girmelerini sağlayan etkinliklerdir. Örneğin, çocuklar resim yaparak veya Lego gibi materyallerle yapı inşa ederek, soyut düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirirler (Tarnowsky, 1999). Bu tür oyunlar, çocukların hem fiziksel hem de zihinsel becerilerini geliştirirken, aynı zamanda onların yaratıcı düşünme kapasitelerini güçlendirir. Yapılandırıcı oyunlarda çocuklar, belirli bir amaca yönelik yapılarını tasarlayarak hem motor becerilerini hem de estetik anlayışlarını ilerletirler (Yi, 2021).

Dramatik müzik parçaları, müzikle anlatılan bir hikâyede veya senaryoda rol almayı gerektiren etkinliklerdir. Bu tür oyunlarda, müzik aletleri veya şarkılar bir hikayenin parçası olarak kullanılır, ancak bununla birlikte vücut hareketleri ve nesneler de ritmik bir biçimde sürece dahil edilir (Morin, 2001). Dramatik oyunlar, çocukların müzik ve hareketi birleştirerek daha kapsamlı bir rol üstlenmelerini sağlar. Bu oyunlar, çocukların sesleri ve ritimleri ifade etmenin ötesine geçerek, duygusal ve fiziksel becerilerini bir arada kullanmalarını teşvik eder. Çocuklar, dramatik oyunlarda genellikle birden fazla rolü aynı anda üstlenerek, empati kurma ve çoklu görev yürütme becerilerini geliştirirler (Tarnowsky, 1999).

Bu tür oyunlar, çocukların sosyal etkileşimde bulunmalarını, rol modelleme yapmalarını ve toplum içindeki yerlerini anlamalarını sağlayan önemli fırsatlar sunar. Dramatik müzik oyunlarında, çocuklar duysal, bilişsel ve duygusal becerilerini eşzamanlı olarak kullanarak, öğrenme süreçlerini daha etkili ve kalıcı hale getirirler. Bir müzik parçası üzerinden farklı karakterlere bürünerek, çocuklar sadece müziksel becerilerini değil, aynı zamanda yaratıcı düşünme ve duygusal zekâlarını da geliştirme fırsatı bulurlar (Yi, 2021).

2.3.3. Kurallı Oyunlar

Kurallı oyunlar, çocukların belirli kurallar doğrultusunda oynadıkları etkinlikleri ifade eder ve bu oyunlar, çocukların kendi davranışlarını kontrol etmelerini ve oyun sırasında yeni kurallar oluşturabilmelerini sağlar (Tarnowsky, 1999). Bu tür oyunlarda, çocuklar genellikle oynayacakları rolleri kendileri seçer ve oyun sürecinde belirlenen kurallara uyarak çeşitli aktiviteler gerçekleştirirler (Yi, 2021). Ayrıca, kurallı oyunlar, çocukların müzikle birleşen etkinliklerde belirli davranışları sergilemelerini teşvik eder; örneğin şarkı söyleme, dans etme veya el çırpma gibi müzikal aktivitelerde çocuklar hem eğlenir hem de kurallı oyun deneyimi kazanırlar (Morin, 2001). Bu tür etkinlikler, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerinin yanı sıra, problem çözme ve grup içinde uyumlu bir şekilde hareket etme yeteneklerini güçlendirir.

Smith ve Montgomery (2014), müzikli oyunları iki ana başlık altında incelemiştir: “işbirlikçi oyunlar” ve “serbest oyunlar” (Sarıkaya, 2019). İşbirlikçi oyunlar, çocukların birbirleriyle etkileşime girerek ortak bir amaç doğrultusunda hareket ettikleri oyun türleridir. Bu oyunlarda, çocuklar birbirlerine yardım eder, grup içinde

sorumluluk alır ve ortak çözüm yolları üretirler. Bu süreç, çocukların sosyal ilişkilerini pekiştirmeleri ve iş birliği yapma becerilerini geliştirmeleri açısından önemlidir. Diğer yandan, serbest oyunlar, çocukların kendi kurallarını yaratabilecekleri, yaratıcı düşüncelerini özgürce ifade edebilecekleri oyunlardır. Serbest oyunlar genellikle öğretmen tarafından belirlenen bir çerçevede gerçekleşir ve bazen öğretmen de oyuna dâhil olur (Sarıkaya, 2019). Bu durum, çocukların daha esnek bir düşünce yapısına sahip olmalarını ve oyun sürecini daha keyifli hale getirmelerini sağlar.

Müzikal oyunlar, çocukların duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyen önemli bir etkinlik alanıdır. Çünkü müzikli oyunlar, çocukların sadece bilişsel becerilerini değil, aynı zamanda duygusal ifadelerini de güçlendirir. Çocuklar müzik eşliğinde oyun oynarken, duygularını dışa vurma fırsatı bulur ve bu da onları daha özgüvenli hale getirir. Ayrıca, müzikal etkinlikler çocukların ritmik ve motor becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Oyunlarda ses, müzik ve hareketin bir arada bulunması, çocukların hem eğlenmesini hem de öğrenmesini sağlar. Böylece çocuklar hem bireysel olarak hem de grup içinde daha etkili bir şekilde iletişim kurmayı öğrenirler (Sarıkaya, 2019).

2.3.4. Oyun İçeren Müzik Eğitimi Yöntem ve Yaklaşımları

2.3.4.1. Kodaly Yöntemi

Kodály öğretim yöntemi, Macar müzik pedagogu Zoltán Kodály (1882-1967) tarafından geliştirilmiş ve müziği öğretirken dans ile hareketi birleştiren bir yaklaşım olarak tanımlanmıştır (Çevik, 2007). Bu yöntem, öğrencilerin müziğe aktif katılımını teşvik ederken, şarkıları oyunlaştırma, dans ve hareketi içeren etkinlikleri de kapsar (Gedikli, 2003). Kodály, çocukların oyun oynamayı çok sevdiğini ve dansın da bir oyun türü olduğunu vurgulayarak, şarkıların eğlenceli bir şekilde sunulmasına büyük önem vermiştir. Bu öğretim modelinde, çocuklar şarkı söyleyerek ve dans ederek öğrenirler; şarkılar genellikle halk türkülerinden seçilir (Çevik, 2007). Bu metodun temel prensiplerinden biri, çocukların ritmik vuruşları ve müziği doğal bir şekilde, eğlenceli ve şakacı bir biçimde keşfetmeleridir (Gedikli, 2003).

Kodály yöntemi, müzik öğretiminin, çocukların kulaktan kulağa aşına oldukları şarkılardan başlayarak yabancı şarkılara doğru ilerlemesi gerektiğini savunur (Gürgen,

2007). Bu süreç, eğlenceli bir şekilde yapılır ve müziksel kavramlar çocuklara aşama aşama tanıtılır. Şarkı söyleme, bu yöntemin en temel unsurlarından biridir ve çocukların gelişim düzeyine göre uygun bir şekilde adım adım ilerler (Yiğit, 2000). Kodály yöntemi, şarkılara ritmik eşlikler, yürüyüş, alkış ve el çırpma gibi aktiviteler ekleyerek çocukların müzikle etkileşimini artırır; burada sesin doğru kullanımı oldukça önemlidir (Yiğit, 2000).

Kodály öğretim yöntemiyle ilgili olarak yapılan bazı açıklamalar şunlardır:

Müzik, dil becerileri gibi doğal bir gelişim süreci olarak ele alınmalı ve müzik, okul müfredatındaki diğer akademik dersler kadar önemli bir alan olarak kabul edilmelidir. Ayrıca müzik, ilkokulda okuma ve yazma öğretiminde kullanılabilecek temalar ve ritimlerle öğretilmelidir (Gedikli, 2003).

Şarkı söylemek, müziğin temel yapı taşlarından biri olarak kabul edilmelidir. Çocuklar, müziğe kendi kültürlerinden benimsedikleri türkülerini söyleyerek başlamalı, ardından daha geniş müzik repertuarlarına, örneğin klasik müzik gibi türlere geçmelidir (Gedikli, 2003).

Müzik eğitimi, çocukların küçük yaşlardan itibaren başlamalıdır, çünkü erken yaşlarda müziksel becerilerin kazanılması daha kalıcı ve etkili olur (Yiğit, 2000).

Çocuklar büyüdükçe, söyledikleri şarkılar da karmaşıklaşmalı ve daha gelişmiş ritmik yapıları öğrenmeleri sağlanmalıdır (Yiğit, 2000).

Çocukların müzik zekâları, temel müzik becerileri kazandıkça gelişir; bu nedenle önce temel müzik becerilerinin öğretilmesi, ardından enstrüman çalmaya geçilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Gedikli, 2003).

Kodály öğretim yöntemi, müzik eğitiminin çocuklar için sadece bir akademik beceri değil, aynı zamanda kültürel ve duygusal gelişimi destekleyen önemli bir araç olduğunu kabul eder. Bu yaklaşım, çocukların müzikle tanışmalarını erken yaşlarda sağlamayı hedeflerken, aynı zamanda onları eğlenceli, etkileşimli ve ritmik aktiviteler aracılığıyla müzikle derin bir bağ kurmaya teşvik eder.

2.3.4.2. Dalcroze Yöntemi

Emile Jacques-Dalcroze (1865-1950), müzik eğitiminde beden hareketlerinin ve ritmin önemini vurgulayan bir yaklaşım geliştirmiştir. Dalcroze, öğrenme sürecinde zihin ve bedenin uyumlu bir şekilde çalışması gerektiğini savunarak, ritmik hareketlerin

çocukların müzikle etkileşiminde temel bir rol oynadığını belirtmiştir. Bu yöntem, çocukların müzikle bağlantı kurarken bedensel hareketlerini doğaçlama yaparak ifade etmelerini teşvik eder ve böylece çocuklar, müzikle ilişkilerini fiziksel eylemler üzerinden keşfederler (Çevik, 2007). Dalcroze yöntemi, müzik becerilerinin gelişmesini hedeflerken, şarkı söyleme, enstrüman çalma ve yaratıcı düşünme gibi yetenekleri de içerir (Özmenteş, 2005). Çocuklar, ritmi bedensel hareketlerle hissetmeye odaklanarak müziği hem zihinsel hem de fiziksel bir şekilde yorumlarlar (Gedikli, 2003).

Dalcroze'nin öğretim yönteminin temel ilkelerinden biri, müziğin ve hareketin birbirinden ayrılmaz olduğudur. Dalcroze, ritmin insan bedeninin doğal hareketlerinden doğduğunu ve bu hareketlerin müzikle ilişkisini güçlendirdiğini savunur. Bu bağlamda, insan bedeni bir enstrüman gibi düşünülebilir; ancak bu enstrüman ancak bedenin ritmik hareketleriyle işlevsel hale gelir (Özmenteş, 2005). Yöntem, üç aşamalı bir süreçten oluşur: ritmik hareket, solfej çalışmaları ve doğaçlama.

İlk aşama olan ritmik hareket, çocukların müziğin ritmini vücutlarında hissederek, bu ritmik hareketlerle ritim duygularını geliştirmelerini sağlar. Bu aşama, müziğin doğasında var olan ritmi sadece zihinsel bir kavrayış olarak değil, aynı zamanda bedensel bir deneyim olarak almalarını hedefler (Hoffer, 1993). Çocuklar, hareketlerini ritme göre yönlendirerek müzikle olan ilişkilerini güçlendirirler. Bu süreç, aynı zamanda çocukların müziği dinleme ve anlama yeteneklerini artırarak, müziği fiziksel bir düzeyde hissetmelerine olanak tanır.

İkinci aşama olan solfej okuma çalışmaları, çocukların müzikal sesleri tanıma ve hafızalarına kazandırma sürecini içerir. Bu aşama, çocukların işitsel algılarının güçlenmesini sağlar ve müzikal sesleri doğru bir şekilde ayırt etmelerine olanak verir. Solfej çalışmaları, müziksel eğitimde temel bir araç olup, çocukların melodik yapıların farkında olmalarını ve sesleri doğru bir biçimde dinlemeyi öğrenmelerini sağlar (Gedikli, 2003).

Son olarak, doğaçlama aşaması, ritmik hareketler ve solfej çalışmaları ile paralel bir şekilde ilerler. Çocuklar, önceki aşamalarda kazandıkları müzikal bilgi ve becerilerle birlikte, doğaçlama yaparak yaratıcılıklarını ortaya koyarlar. Bu aşama, Dalcroze yönteminin en önemli kısmını oluşturur çünkü çocuklar burada özgürce müzik üretme fırsatı bulurlar. Müzikal sesler ve enstrümanlarla ilişki kurarak, kendi içsel müzik anlayışlarını dışa vururlar (Hoffer, 1993). Dalcroze'nin müzik eğitimindeki bu

metodolojik yaklaşımı, çocuğun müziksel gelişiminin yalnızca zihinsel becerilerle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bedensel ve duygusal bir boyutta da desteklenmesi gerektiğini vurgular. Bedensel hareketlerin müziği anlamadaki rolü, Dalcroze yöntemiyle daha açık bir şekilde ortaya konmuş ve çocukların ritmi ve müziği daha derinlemesine hissetmeleri sağlanmıştır. Bu nedenle, Dalcroze yöntemi sadece müziksel becerileri değil, aynı zamanda çocuğun yaratıcılığını ve özgüvenini geliştiren bir pedagojik araç olarak önemli bir yere sahiptir.

2.3.4.3. Suzuki Yöntemi

Suzuki öğretim yöntemi, müzik eğitiminin erken yaşlardan itibaren başlaması gerektiğini savunan ve bu yaklaşımı Japon pedagogu Shinichi Suzuki (1898-1998) tarafından geliştirilmiş bir sistemdir (Özçelik, 2010). Suzuki, müzik eğitiminin çocukluk dönemine yerleştirilmesi gerektiğini vurgulamış ve bu sürecin, tıpkı ana dil öğrenme süreci gibi, doğal bir gelişimsel süreç olarak görülmesi gerektiğini belirtmiştir (Brody, 2016). Ana dilin öğrenilmesinin çocuğun doğuştan gelen bir kapasitesi olduğunu belirten Suzuki, müzik yeteneğinin de benzer şekilde, çocuğun doğumuyla başlayan bir süreç olduğunu ileri sürmüştür. Bu bağlamda, müziksel becerilerin kazandırılabilmesi için çocukların erken yaşlardan itibaren müzikle iç içe olmaları, müzik dinleyerek ve aktif olarak deneyimleyerek gelişmeleri gerektiği ifade edilmiştir (Özçelik, 2010).

Suzuki yönteminin ana ilkelerinden biri, müzik eğitiminin bebeklik döneminde başlaması gerektiğidir. Bu yaklaşım, çocukların müziksel algılarının ve yeteneklerinin en erken yaşlarda şekillenmeye başlaması gerektiğini savunur. Müzikal beceriler, yalnızca enstrüman çalmaktan ibaret olmayıp, çocukların müziği duyma ve anlamlandırma yetilerini de içerir. Suzuki'ye göre, bu süreçte ilk aşama olarak çalma yeteneği kazanılır ve müzik okuma, daha ileri aşamalarda öğretilmelidir (Brody, 2016). Bu sırayla çocuklar, önce müzikle tanışmalı, ritim ve melodi algılarını geliştirmeli, sonra ise notalar ve müzik teorisi üzerine yoğunlaşmalıdır.

Bir diğer önemli ilkesi, müzikal gelişimin tekrara dayalı bir süreç olduğudur. Suzuki, müzik öğretiminin temelde tekrarlarla pekiştirilmesi gerektiğini savunur. Bu tekrarlamalar, çocuğun müzikal becerilerinin derinleşmesine ve doğal bir şekilde gelişmesine olanak tanır (Özçelik, 2010). Böylece çocuklar, öğrenilen bilgileri günlük yaşamda uygulayarak becerilerini pekiştirirler. Ayrıca, bu öğretim yöntemi, öğrenme

sürecinde rahat bir ortamın oluşturulmasını ve çocukların güven duygusunu pekiştirmeyi hedefler. Çocuklar, güvenli ve destekleyici bir ortamda daha verimli öğrenir ve kendi yeteneklerini keşfederken cesaret bulurlar (Brody, 2016).

Suzuki yöntemi, müzik öğretiminde sadece çocuğun değil, aynı zamanda ailenin de aktif bir şekilde yer almasını teşvik eder. Ebeveynlerin de eğitim sürecine dâhil olması, çocukların müzikle olan bağlarını güçlendirir ve öğrenme sürecine daha derinlemesine katılmalarını sağlar (Özçelik, 2010). Ailenin desteği, çocuğun müzikal gelişimine katkı sağlarken, aynı zamanda aile üyeleri arasında ortak bir anlayış ve iş birliği geliştirir. Ayrıca bu yöntem, grup çalışmalarını da içerir ve çocukların müzikle ilgili becerilerini sosyal bir ortamda geliştirerek grup içi etkileşimlerini artırır. Grup çalışmaları, çocukların birlikte öğrenme, paylaşma ve karşılıklı destek olma becerilerini geliştirirken, müzikal birlikteliklerin de zenginleşmesini sağlar (Brody, 2016).

Suzuki metodunun özünü oluşturan bu ilkeler, müzik öğretiminin daha organik ve doğal bir süreç haline gelmesini sağlar. Çocuklar, erken yaşlardan itibaren müzikle ilişki kurmaya başlar, ailenin desteği ve grup çalışmalarıyla öğrenme süreçleri pekiştirilir ve zamanla daha derinlemesine müziksel beceriler kazanılır.

2.3.4.4. Orff-Schulwerk Yaklaşımı

Orff-Schulwerk yaklaşımı, müzik eğitiminde çocukların doğal yeteneklerine dayanan ve onlara müziği deneyimsel bir şekilde öğretmeyi amaçlayan bir yöntemdir. Carl Orff (1895-1982) tarafından geliştirilen bu yaklaşım, çocukların müziksel ifadelerini beden hareketleri, şarkı söyleme ve doğaçlama yoluyla keşfetmelerini sağlar (Çevik, 2007). Orff, müziği bir bütün olarak algılayarak, hareket, ritim ve şarkı kavramlarını birbirinden ayırmaksızın çocukların bu öğeleri birlikte deneyimlemelerini savunmuştur. Bu yaklaşımda müzik, ritmik algının gelişiminden başlayarak, çocuğun yaratıcı potansiyelini ortaya çıkarma amacına hizmet eder. Özellikle “yaratıcılık” ve “doğaçlama” gibi kavramlar, Orff-Schulwerk yönteminin temel taşlarını oluşturur ve bu unsurlar, çalgılar aracılığıyla daha da derinleşir. Özellikle davullar, bu yöntemde önemli bir yere sahiptir çünkü çocukların ritim algılarını geliştirmeleri ve müzikle olan bağlarını kuvvetlendirmeleri için etkili bir araç sunar (Çevik, 2007).

Orff-Schulwerk yöntemi, çocukların doğal hareketlerini müzikle birleştirerek öğrenmelerini teşvik eder. Bu bağlamda, çocukların koşma, atlama veya sallanma gibi

hareketleri müzikal bir anlam kazanır ve bu hareketler, orijinal ritim kalıplarına dönüşerek müziği daha anlaşılır hale getirir. Bu süreçte çocuklar, müzikle hem bedensel hem de zihinsel olarak etkileşime girerken, yaratıcılıklarını serbest bırakır ve müzikle olan ilişkileri daha da güçlenir. Çocuklar şarkı söylerken veya dans ederken, bu doğal hareketlerini ve ritimleri kullanarak kendilerini ifade ederler. Bu yöntem sayesinde öğrenme, eğlenceli ve eğitici bir oyun haline gelir, böylece çocuklar güvenli bir ortamda özgürce gelişimlerini sürdürürler (Çevik, 2007).

Orff-Schulwerk yaklaşımının sunduğu oyunlaştırılmış öğretim, aynı zamanda grup çalışmasını teşvik eder. Çocuklar, müzikli oyunlar ve danslar aracılığıyla birlikte çalışırken sosyal becerilerini geliştirir ve topluluk içinde etkileşimde bulunma yeteneklerini artırırlar. Ayrıca, bu grup etkinlikleri çocukların özgüven kazanmalarına da yardımcı olur. Eğitimcilerin rehberliğinde, çocuklar hem bireysel olarak hem de grup içinde yaratıcı çözümler üretirler, bu da onların kişisel ve sosyal gelişimlerini pekiştirir (Gürgen, 2007). Orff-Schulwerk yaklaşımında kullanılan tekerlemeler, danslar ve müzikli oyunlar, müzikle ilgili temel becerilerin çocuklara kazandırılmasında önemli bir rol oynar. Bu etkinliklerde kullanılan Orff çalgıları, davul, marakas ve ritim çubukları gibi araçlarla, çocuklar müzikle ritmik bir bağ kurar ve aynı zamanda müzik yapma deneyimlerini zenginleştirirler (Çimşir, 2013).

Orff-Schulwerk yaklaşımı, müziği çocukların doğal yetenekleriyle uyumlu bir biçimde öğretmeyi amaçlayan dinamik ve kapsamlı bir yöntemdir. Bu yöntemde, çocuklar müziği sadece dinleyerek değil, aynı zamanda hareket ederek, şarkı söyleyerek ve enstrümanlarla etkileşime girerek öğrenirler. Bu süreç, müziksel becerilerinin yanı sıra sosyal ve duygusal gelişimlerini de destekler.

2.3.5. Müzikli Oyunların Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri

Çocukların müzikle olan etkileşimleri, onların birçok bilişsel, duygusal ve sosyal becerisini geliştirirken, aynı zamanda çevreleriyle olan ilişkilerini de güçlendirir. Müzik dinleyerek çocuklar sadece hoş bir anı değerlendirmekle kalmaz, aynı zamanda dikkat, sabır, saygı ve sevgi gibi temel duygusal becerileri öğrenirler (Güler, 2008). Müzik, çocukların duygusal dünyalarını dışa vurdukları bir araç olarak önemli bir rol oynar; şarkı söylemek, çocukların duygusal ifadelerini serbestçe ortaya koymalarına imkân tanır ve bu süreç, onların kendilerine olan güvenlerini artırır (Güler, 2008). Özellikle

müzikal oyunlar, çocukların çevreye uyum sağlamalarına, güvenlik hislerini pekiştirmelerine ve zihinsel rahatlama yaşamalarına yardımcı olur (Morgül, 2004). Bu oyunlar, müziği bir öğrenme ve ifade biçimi olarak kullanarak, çocukların bilişsel, dilsel ve sosyal becerilerini aktif bir şekilde geliştirir (Ayan ve Kaya, 2016).

Müzikli oyunlar, aynı zamanda çocukların duygusal gelişimlerine de katkı sağlar. Bu süreç, onların çevreye duyarlılıklarını artırırken, iletişim becerileri ve ritim algıları üzerinde de olumlu etkiler yapar (Özbey, 2010). Müzik dinlerken çocuklar, müziğin ritmini ve melodisini duygusal bir çerçevede algılar ve bu süreç, onların aktif dinleme becerilerini güçlendirir. Müzikal etkinliklerle çocuklar, şarkı söylemek suretiyle sadece müziği değil, aynı zamanda dil becerilerini ve sosyal ifadelerini de geliştirirler (Özbey, 2010). Ayrıca, müzikle gerçekleştirilen oyunlar, çocukların çevrelerindeki sosyal, kültürel ve doğa olaylarını daha kolay bir şekilde anlamalarına yardımcı olur. Bu, çocukların bilgi ve becerilerini mantıklı bir şekilde organize etmelerine olanak tanır ve aynı zamanda onları daha bilinçli bireyler haline getirir (Ayan ve Kaya, 2016).

Müzikal etkinlikler sırasında çocuklar hem kişisel hem de sosyal gelişim açısından önemli adımlar atarlar. Müziğin ve dansın birleşimi, çocukların ritim algılarının yanı sıra, motor becerilerini geliştirmelerine de olanak tanır (Achkasova, 2013). Çocuklar, müzikle dans ederken sadece fiziksel hareket yeteneklerini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda öğrenme süreçlerine eğlenceli bir yaklaşım getirir ve bu sayede öğrenmenin daha kalıcı ve etkili olmasını sağlar (Achkasova, 2013). Çocuklar, müzikle yapılan grup çalışmaları ve şarkılar aracılığıyla sosyal bağlarını güçlendirir ve grup içindeki iş birliği, paylaşma ve empati becerilerini geliştirir (Eskioğlu, 2003). Bu tür etkinlikler, çocukların kendi kimliklerini bulmalarına ve başkalarıyla daha etkili bir şekilde iletişim kurmalarına yardımcı olur.

Müzikal aktivitelerin eğitimdeki rolü oldukça büyüktür; bu aktiviteler, çocukların dil becerilerinden motor becerilerine, sosyal becerilerden bilişsel yeteneklerine kadar pek çok alanda gelişimlerini destekler. Örneğin, müzikle gerçekleştirilen oyunlar, çocukların hatırlama ve öğrenme hızlarını artırır, bunun sonucunda da konuşma, dinleme ve dil becerilerinin gelişmesine katkı sağlar (Jakobson ve diğerleri, 2003). Ayrıca, müzikal etkinliklerde aktif olarak katılım sağlamak, çocukların ritmik hafızalarını geliştirir ve sosyal çevreleriyle daha derin bağlar

kurmalarını sağlar. Müziğin eğitici ve eğlendirici doğası, öğrenmeyi çocuklar için daha zevkli ve anlamlı hale getirir. Müzik, çocukların dünyayı keşfetmelerinde, sosyal rollerini anlamalarında ve kendilerini ifade etmelerinde kritik bir araçtır.

Sonuç olarak, müzikle yapılan etkinlikler, çocukların hem bireysel hem de sosyal becerilerini geliştiren ve onların çevreleriyle daha sağlıklı ilişkiler kurmalarını sağlayan çok yönlü bir öğrenme biçimi sunar. Bu etkinlikler, öğrenmeyi sadece öğretici değil aynı zamanda keyifli bir deneyim haline getirir ve çocukların daha sağlam bir kendilik geliştirmelerine olanak tanır. Müzikal oyunlar ve şarkılar, çocukların hem duygusal hem de bilişsel gelişimlerine önemli katkılar sağlar.

SONUÇ

Müzik, görsel sanatların önemli dallarından biri olup, insanlık tarihinin en eski ve temel olgularından biridir. İnsanlar, duygusal ifadelerini dışa vurabilmek, arzularını dile getirebilmek ve zihinsel sağlıklı bir biçimde var olabilmek için seslere ihtiyaç duyarlar. Müzik, sesin belirli bir tonda ve uyumlu bir biçimde organize edilmesiyle şekillenir ve hem eski zamanlardan günümüze kadar eğitimin hem de birçok farklı alanın temel bileşenlerinden biri olmuştur. Çocukların müzik eğitimi almaları ya da kaliteli müzikle etkileşimde bulunmaları, onların sağlıklı bir birey olarak gelişim süreçlerine katkı sağlar. Bu düşünce, Farabi, Platon ve Konfüçyüs gibi düşünürlerin eserlerinde de yer bulmuş ve zamanla Batı ile Doğu kültürlerinde ortak bir eğitim anlayışı halini almıştır. Platon, müziğin eğitimdeki yerini şu şekilde dile getirmiştir: “Müzik eğitimin temel aracıdır. Müzik eğlence aracı değil, güzellik, iyilik ve eğitim aracıdır.” Bu ifadeyle, müziğin eğitimdeki eşsiz rolü ve toplumsal gelişim üzerindeki etkisi vurgulanmıştır. Bu felsefi bakış açısı, modern eğitim teorisyenlerinden Dewey ve Rousseau gibi önemli figürler tarafından da benimsenmiş ve geliştirilmiştir.

Çocuk gelişimi üzerine yapılan bilimsel çalışmalarda, müziğin erken yaşlardan itibaren bireysel ve toplumsal gelişime katkı sağladığı açıkça görülmektedir. Bilişsel gelişim teorisinin öncüsü olan Piaget, müziği çocuk gelişimini destekleyen kritik bir eğitim aracı olarak tanımlamıştır. Özellikle erken çocukluk döneminde, müziğin doğru kullanımı yalnızca bilişsel gelişimi değil, aynı zamanda sosyal-duygusal, dilsel ve motor becerilerin gelişmesini de olumlu yönde etkiler. Bu bağlamda, Yıldız (2018), danslı müzik etkinliklerinin çocukların sosyal becerilerinin gelişimine önemli katkılar sunduğunu belirtmiştir. Ayrıca Franklin ve arkadaşları (2008), enstrüman çalmaya erken yaşlarda başlamak ile motor ve bilişsel gelişim arasında güçlü bir ilişki olduğunu keşfetmişlerdir. Brody (2016) ise, keman gibi müzik enstrümanlarına iki yaşından önce başlanmasının, çocukların akademik başarıları üzerinde uzun vadeli olumlu etkiler yaratacağını savunmaktadır.

Daha geniş bir perspektiften bakıldığında, müzikle yapılan eğitimsel faaliyetlerin çocukların genel öğrenme becerileri üzerinde belirgin etkiler yarattığı ortaya çıkmaktadır. American Association for the Advancement of Science (AAAS) tarafından yapılan araştırmalar, müzik eğitiminin çocukların okuma, dinleme, anlama ve matematiksel düşünme becerilerinde belirgin bir gelişim sağladığını göstermektedir.

Müzik, yalnızca çocukların bilişsel becerilerini değil, aynı zamanda duygusal zekâlarını ve sosyal becerilerini de destekleyen güçlü bir eğitim aracıdır. Çocukların müzikle etkileşimi, doğum öncesi dönemde başlamaktadır; bebekler, anne karnındayken çeşitli seslere tepki verir ve bu seslerin tonları, gücü ve ritmi, doğrudan bebek üzerinde etkilidir. Schellenberg (2012) yaptığı bir çalışmada, hamilelik döneminde annelerin çocuklarına şarkı ve ninni söylemesinin, bebekleri sakinleştirdiğini ve doğuştan gelen bir müzik ilgisinin, müzikle erken yaşta tanışan çocuklarda daha da belirgin hale geldiğini ifade etmiştir. Bu durum, çocuğun ilerleyen yaşlarında müziğe olan ilgisinin doğru bir şekilde yönlendirilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Hem aileler hem de eğitimciler, bu doğal ilgiyi uygun bir şekilde destekleyerek çocukların gelişim süreçlerine katkı sağlayabilirler.

Çocukların büyümeye devam ettikçe müzikten edindikleri kazanımlar, çeşitli sosyal becerilerle doğrudan ilişkilidir. Müzikal aktiviteler sayesinde çocuklar, arkadaşlarıyla uyum içinde çalışmayı, birlikte hareket etmeyi, sırasını beklemeyi, disiplinli ve sabırlı olmayı öğrenirler. Bu süreç, aynı zamanda çocuklara başkalarının duygusal ve düşünsel durumlarını anlamayı, empati kurmayı ve saygı göstermeyi öğretir. Eser (2010), özellikle grup etkinliklerinde çocukların müzikle etkileşimde bulunarak kendilerini daha rahat hissettiklerini, müzikli oyunlar aracılığıyla özgüvenlerini kazandıklarını ve sosyal becerilerinin geliştiğini ifade etmiştir. Bu dönemde gerçekleştirilen grup müzik etkinlikleri, çocuklara bir hedefin parçası olma, mutlu bir ortamı paylaşma ve iş birliği yapma gibi önemli yaşam becerilerini kazandırır. Müzikal aktiviteler, aynı zamanda çocuğun sosyal rollerini üstlenmesini ve sosyal kimliğini geliştirmesini sağlayarak onun toplum içindeki yerini pekiştirir.

Bundan başka, müzikle yapılan etkinlikler, çocukların duygusal rahatlama süreçlerine de katkıda bulunur. Saldırganlık, korku, çekingenlik ve güvensizlik gibi olumsuz duygusal ve davranışsal durumlar, müzik sayesinde rahatlıkla aşılabılır. Müzikal etkinlikler çocukların stresle başa çıkma yeteneklerini geliştirirken, onların daha sağlıklı duygusal ve psikolojik gelişim göstermelerine imkân tanır. Grupla yapılan müzik etkinliklerinde çocuklar, kendi yeteneklerini paylaşma ve başkalarının yeteneklerine saygı gösterme becerisi kazanırlar. Bu tür aktiviteler, öğrenmeyi daha eğlenceli ve etkili bir hale getirir ve çocukların psikolojik sağlığını da doğrudan destekler.

Sonuç olarak, müzik, çocukların gelişim süreçlerinde temel bir eğitim aracı olarak önemli bir yer tutmaktadır. Müzikal etkinlikler, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini desteklerken, aynı zamanda onların yaşam becerilerini kazanmalarını sağlayan önemli bir yöntemdir. Müzik, bireysel ve toplumsal ilişkilerin güçlenmesine yardımcı olur ve çocukların yaratıcı düşünme, empati kurma ve sosyal sorumluluk taşıma gibi değerler edinmelerine olanak tanır. Eğitimciler ve aileler, çocukların müzikle tanışmalarını ve bu alandaki potansiyellerini en iyi şekilde geliştirmelerini sağlamak için önemli sorumluluklara sahiptir.

KAYNAKÇA

- Achkasova, N. (2013). *The best ways of teaching english to children: Using children''s operas in teaching to 5- to 6- year-old children*. David Publishing.
- Ahmed, M. (2018). *İlkokul Çocuklarının Okul Öncesi Eğitim Aracılığıyla Sosyal Beceri Kazanımları*. Educational Research and Reviews, 13(4), 123-135.
- Akandere, M. (2004). Eğitsel Oyunların Sınıflandırılması ve Eğitimde Kullanımı. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 29(132), 12-22.
- Akandere, M. (2013). *Eğitici okul oyunları (3. baskı)*. Nobel Yayınları.
- Akdağ, M. (2010). *Eğitimde program değerlendirme ve istatistiksel yöntemler*. Morpa Kültür Yayınları.
- Akgül, B. D. (2008). Sosyal beceri gelişiminde çocuk ve müzik. *Milli Eğitim Dergisi*, 36 (177), 28-35.
- Akkök, F. (1999). *İlköğretimde sosyal becerilerin geliştirilmesi anne baba el kitabı*. Milli Eğitim Basımevi.
- Akkök, F. (2006). *İlköğretimde sosyal becerilerin geliştirilmesi öğretmen el kitabı*. Özgür Yayınları.
- Aksoy, V. (2010). Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlikleriyle öğretmenlik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(33), 84-104.
- Akta, Ö. A. (2020). *Erken Çocukluk Eğitiminde Drama*. Pegem Akademi.
- Aktaş, A. Y. (2000). Okulöncesi dönemi çocuklarında sayı kavramının kazanılması. *Çocuk Dergisi* 8(3), 14-16.
- Alan, S. (2016). Eğitsel oyunlarla hazırlanmış ortaokul 7.sınıf “Yaşamımızdaki Elektrik” ünitesinin öğretiminin öğrenci başarısına etkisi Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi.
- Altunay, D. (2004). Oyunla desteklenmiş matematik öğretiminin öğrenci erişisine ve kalıcılığa etkisi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- American Association for the Advancement of Science (AAAS), (2020). <https://www.aaas.org>.

- Antia, SK., Eldredge, K.H. (1993). Promoting social interaction between young children with hearing im pairments and their peers. *Exceptional Children*, 60(30), 262-275.
- Arslan, C. (2017). Sosyal becerilerin önemi ve bireyler arası iletişimdeki rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(42), 112-124.
- Aslan, A.F., Atıcı, B. (2015). Oyun tabanlı öğrenme ortamlarının öğrenci başarısına ve görüşlerine etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, (2), 75-102.
- Atay, A. (2011). Çocukların duyguları tanıma ve arkadaşlık becerileri arasındaki ilişki. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (59), 128-140.
- Avcıoğlu, H. (2005). *Etkinliklerle sosyal beceri öğretimi (2. baskı)*. Kök Yayıncılık.
- Avcıoğlu, H. (2007). Sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması (4-6 yaş). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 93- 103.
- Avcıoğlu, H. (2009). *Etkinliklerle sosyal beceri öğretimi (3. baskı)*. Kök Yayıncılık.
- Avedon, E. M., ve Smith, S. M. (2008). The Role of Educational Games in the Learning Process. *Journal of Educational Psychology*, 30(1), 78-89.
- Avşar, Z., Öztürk Kuter, F. (2007). Beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi (Uludağ Üniversitesi örneği). *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(2), 197-206.
- Ayan S., ve DüNDAR, H. (2009). Eğitimde okulöncesi yaratıcılığın ve oyunun önemi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 63-74.
- Ayan, E. B., ve Kaya, S. (2016). Okul öncesinde müzik ve hareketin öğrenme üzerindeki etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 463-480.
- Aydın, M. (2008). İlkokul Müzik Eğitimi ve Yapılandırmacı Yaklaşım. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33(149), 53-64.
- Aydoğan, F. (2004). Popüler kültür ve popüler müzik. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 12, (20), 67-70.
- Bacanlı, F. (2004). İlkokul öğretmenlerinin sosyal beceriler kazandırmada rolü ve müfredattaki yeri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 29(133), 40-52.
- Bacanlı, H. (1999). *Sosyal beceri eğitimi (3. baskı)*. Nobel Yayınları.
- Bacanlı, H. (2014). *Sosyal beceri eğitimi, (5. Basım)*. Ankara: Pegem Akademi.

- Bacanlı, H., ve Erdoğan, F. (2003). Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinin (MESSY) Türkçeye uyarlanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(2), 351-379.
- Baki, A., ve Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Bardak, M., ve A. Gürol, A. (Ed.). (2018). *Oyun temelli öğrenme. Erken çocukluk döneminde öğrenme yaklaşımları*. Efe Akademi Yayınları.
- Başer, D., ve Akçay, S. (2004). Araçsal akıl ve sosyal hizmet: Bürokrasi ve yönetimsellik bağlamında bir değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(3), 1033-1051.
- Bayraktar, A. S. (2020). Stratejik insan kaynakları sürecinde yetenek yönetiminin çalışanların kariyer memnuniyetine etkisi ve bir uygulama [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Berger, A.A., and Cooper, S. (2003). Musical play: A case study of preschool children and parents. *Journal of Research in Music Education*, 51(2), 151-165.
- Bilbay, A. A., Çetin, F., ve Kaymak D. A., (2003). *Çocuklarda sosyal beceriler*. Epsilon Yayınları.
- Bilen, M. (1999). *Plandan uygulamaya öğretim*. Anı Yayıncılık.
- Bolat, E. Y., ve Sığırtmaç, A. D. (2006). Sayı ve işlem kavramı kazanımında müzikli oyunların etkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(2), 43-58.
- Boydaş, N. (1999). Sanat eğitiminde oyun yöntemi [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi] Gazi Üniversitesi.
- Brody, Z. S. (2016). Suzuki Yetenek Eğitimi Felsefesi 'ne kısa bir bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(1), 79-88.
- Bulut, D., ve Aktaş, A. (2014). Okul öncesi eğitimde müzik oyunu oynama: Niğde ili örneği. *Akademik Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 21-34.
- Burak, S., ve Çelikten M. (Ed.). (2021). *Eğitimsel oyunlar bağlamında müzikli oyunlar. Eğitim bilimleri alanında uluslararası araştırmalar*. Eğitim Yayınevi.
- Can, G. (2000). *Çocuk gelişimi kuramları, çocuk gelişimi ve psikolojisi*. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Cartledge, G., and Milburn, J.F. (1992). *Teaching social skills to children*. Pergamon Press.

- Cartledge, G., and Milburn, J.F. (1980). Teaching social skills to children: A behavioral approach. *The Journal of Special Education*, 14(1), 67-80.
- Cartledge, G., and Milburn, J.F. (1983). Social skills assessment and teaching in the schools. *Advances in School Psychology*, (3), 175-235.
- Coşkun, N. (2011). İlköğretim Dördüncü ve beşinci sınıflarda sosyal beceri düzeyi ile sosyal bilgiler dersine yönelik tutumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi. YÖK Tez Merkezi.
- Coşkun, N., ve Samancı, O. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda sosyal beceri düzeyi ile Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal Of Educational And Instructional Studies In The World*, (32), 45- 53.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage.
- Creswell, R. (2011). Egypt: The cultural revolution. *The New York Times*, (20), 56-61.
- Culbertson, J. L., Jones, R. A., and Lee, A. C. (2003). The development of social skills in early childhood and its impact during elementary school years. *Journal of Early Childhood Education*, 28(2), 111-123.
- Çadır, D. ve Avcıoğlu, H. (2013). Zihinsel Engelli Öğrenciler İçin Müzik Terapi Yöntemine Göre Hazırlanan Sosyal Beceri Öğretim Programının Etkinliği. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance ve Counseling 2013, volume 2, issue 1*, TICSEG.
- Çadır, D. (2008). Zihinsel engelli öğrenciler için müzik terapi yöntemine göre hazırlanan sosyal beceri öğretim programının etkililiğinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Çağdaş, A. (2002), *Çocuk ve ergende sosyal ve ahlak gelişimi*, (1.Baskı). Nobel Yayınevi.
- Çalışkan, N., ve Karadağ, E. (2014). *Eğitimde drama teorik temelleri ve uygulama örnekleri*. Anı Yayıncılık.
- Çamlıyer, H. (2009). Eğitim bütünlüğü içinde çocuk hareket eğitimi ve oyun [Yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

- Çangır, M. (2008) İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde eğitsel oyun yönteminin uygulanma durumu [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Çangır, M. (2008). İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde eğitsel oyun yönteminin uygulanma durumu (Tuzla örneği). Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çankır, S. (2008). Eğitsel Oyunların Etkili Olabilmesi İçin Gerekli Özellikler. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 77-85.
- Çepni, S. (2009). Fen ve teknolojiyi iyileştirmenin olası tekniklerini kullanmada karşılaştıkları problemler: Trabzon örneği. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 122-141.
- Çetin, F., Bilbay, A., ve Kaymak, D. A. (2002). *Araştırmadan uygulamaya çocuklarda sosyal beceriler*. Epsilon Yayıncılık Hizmetleri.
- Çevik, D. B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden, Orff müzik öğretisine genel bir bakış. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 95-100.
- Çimşir, Ö. (2013). *Eğitmen eğitimi ve iletişim. Müzik, oyun ve dans üzerine makaleler*. Müzik Eğitimi Yayınları.
- Çoban, B., ve Nacar, E. (2013). *Okul öncesi eğitimde eğitsel oyunlar*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Çubukçu, Z., ve Gültekin, M. (2000). İlköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal beceriler. *Bahar Dergisi* 37, 155-174.
- Çubukçu, Z., ve Gültekin, M. (2006). Sosyal becerilerin önemi ve bireylerin toplumsal ilişkilerindeki rolü. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 31(143), 15-25.
- Çuhadar, C. H. (2016). Müzik ve müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 217-230.
- Dede, S. G. (2020). Beden eğitimi ve eğitsel oyunlara yönelik yazılan makalelerin incelenmesi. *Journal of Children's Rights and Education*, 1(1), 45-53.
- Değer, A. Ç. (2012). Çocuk korolarının eğitiminde bir yaklaşım olarak eğitsel oyun kullanımının öğrencilerin müziksel erişim düzeylerine etkisi Doktora tezi, Gazi Üniversitesi.
- Demirel, Ö. (2002). *Eğitimde program geliştirme*. Pegem Akademi Yayınevi.

- Demirel, Ö. (2010). Eğitsel Oyunlar ve Çocukların Öğrenme Süreçlerine Katkısı. *Eğitimde Yeni Yöntemler*, 14(2), 53-64.
- Dermez, H. (2008). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi Yüksek lisans tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi.
- Dewey, J. (1966). *Democracy and education: An introduction to the philosophy of education*. Free Press. (Original work published 1916).
- Dikici Sığırtmaç, A. (2005). *Okulöncesi Dönemde Müzik Eğitimi*, İstanbul: Kare Yayınları.
- Dikici, A. (2002). Orff tekniği ile verilen müzik eğitiminin matematik yeteneğine etkisinin incelenmesi Doktora tezi, Ankara Üniversitesi.
- Dinç, B. (2015). Okulöncesi eğitimin 4-5 yaş çocuğunun sosyal çalışma alanında öğretmenlik uygulaması Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi.
- Dinçer, İ. (1992). *Çocuk gelişimi ile ilgilenenler için müzik el kitabı*. Ya-Pa Yayınları.
- Doğanay, A. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri (2. baskı)*. Pegem Yayıncılık.
- Doğanay, J. (1998). Anasınıfına devam eden çocukların ebeveynlerinin çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Durak, HY. (2019). Türkiye'deki ergenlerde nomofobi ve akıllı telefon bağımlılığı yordayıcılarının incelenmesi: Demografik değişkenler ve akademik performans. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 56 (4), 492-517.
- Durakoğlu, A. (2011). Maria Montessori 'ye göre okul öncesi çocukluk döneminin özellikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 133-145.
- Durualp, E. Aral, N. (2010). Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi-H.U. Journal of Education*, 39, 160-172.
- Durualp, E. (2014). Türkiye'de okul öncesinde oyun ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014(2), 110-122.
- Ekinci, V. (2012). Okul öncesi eğitimin ilköğretime etkisinin aile katılımı ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi [Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi].

- Elkind D., ve Öngen D. (1999). *Çocuk ve toplum gelişim ve eğitim üzerine denemeler*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Engin A., Seven M. ve Turhan, N. (2004). Oyunların öğrenmedeki yeri ve önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 109-120.
- Ergün, M. (1980). Friedrich Fröbel ve Eğitimde Oyun. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(3), 67-75.
- Ergün, M. (2009). *Eğitim Felsefesi*. Pegem Akademik.
- Erkuş, A., ve Günlü, E. (2009). İletişim tarzının ve sözsüz iletişim düzeyinin çalışanların iş performansına etkisi: Beş yıldızlı otel işletmelerinde bir araştırma. *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 7-24.
- Eskioğlu, I. (2003). Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri. *Cumhuriyet Dergisi*, (16), 116-123.
- Fogel, A., and Menson, G. F. (1988). Child development. West Publishing Company.
- Gander, M. J., Gardiner, H. W., Onur, B., ve Dönmez, A. (1993). *Cocuk ve ergen gelisimi*. Imge kitabevi.
- Franklin M., Moore, K., Yip, C., Jonides, J., Rattray, K., ve Moher, J. (2008). *The effects of musical training on verbal memory. Psychology of Music*, 36(3), 353-365. doi:10.1177/0305735607086044.
- Gedik, M. (2017). Ortaokul 2. sınıf öğrencilerinin okuma becerilerinin geliştirilmesinde eğitsel oyunların başarı ve kalıcılığa etkisi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (58), 453-464.
- Gedik, S. (2012). Ortaokul Öğrencilerinin Temel Dil Becerilerini Geliştirmede Eğitsel Oyunların Başarı ve Kalıcılığa Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(3), 351-369.
- Gedikli, E. (2003). *Müzik eğitimi (1. baskı)*. Ezgi Kitabevi.
- Genç, S. (2005). İlköğretimde sosyal becerilerin gerçekleşme düzeyinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 41-54.
- Ginsburg, K. R. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. *Pediatrics*, 119(1), 182-191.
- Göğüş, G. (2008). İlköğretim I. kademe müzik eğitiminde öğretmenin etkinliği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 369-382.

- Gönen, D., Guter, S.J., and Courchesne, E. (1998). 15q11-13 belirteçleri ile otistik bozukluğun bağlantı-dengesizlik haritalaması. *Amerikan İnsan Genetiği Dergisi*, 62 (5), 1077- 1083.
- Gresham, F. M. (1997). Social competence and students with behavior disorders: Where we've been, where we are and where we should go. *Education and Treatment of Children*, 20(3), 233-250.
- Gresham, F. M., and Reschly, D. J. (1988). Social skills and their assessment. In J. K. L. Kauffman and S. M. Elliott (Eds.), *The social development of children with behavioral disorders (pp. 85-113)*. Springer.
- Grusec, J.E., and Lytton, H. (1988). *Social development: history, theory and research*. Springer-Verlag.
- Gülaçtı, F. (2009). Sosyal beceri eğitime yönelik programın üniversite öğrencilerinin, sosyal beceri, öznel ve psikolojik iyi olma düzeylerine etkisi. Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi.
- Gülay, H., ve Akman, B. (2009). *Okul öncesi dönemde sosyal beceriler*. Pegem Yayıncılık.
- Güler, G. (2011). 6. sınıf fen ve teknoloji dersindeki 'hücre ve organelleri' konusunun eğitsel oyun yöntemiyle öğretilmesinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi.
- Güler, N. (2008). *Müzikle Çocuk Eğitimi. (1. Basım)*. İstanbul: Hepsi Çocuk Yayınları.
- Gülhan, G. (2012). 10-12 yaş grubu ilköğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerine eğitsel oyunların etkisi Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi.
- Gültek, B. (2002). Müziğin çocuklar üzerindeki olumlu etkileri. *Çocuk-Çocuk Dergisi*, (11), 29.
- Gün, E. (2009). İlköğretim Okul Müdürleri-nin Müzik Dersine İlişkin Yaklaşımları-nın Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi: Burdur ve Isparta İlleri Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Günindi, Y. (2010). Anasınıfına devam eden 6 yaş çocuklara uygulanan sosyal uyum beceri eğitimi programının çocukların sosyal uyum becerilerinin gelişimine etkisi [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

- Güralnıck, MJ., Neville, B., Connor, RT., and Hammond, MA. (2003). Hafif gecikmeli küçük çocukların akran sosyal yeterliliği ile ilişkili aile faktörleri. *American Journal on Mental Retardation*, 108 (4), 272-287.
- Gürgen, E. (2007). Orff- schulwerk ve kodaly yönteminin vokal doğaçlama, müziksel işitme ve şarkı söyleme becerileri üzerindeki etkileri [Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Güven, E., ve Erol, L. (2019). 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 5(1), 174-189.
- Hazar, M. (2005). *Beden eğitimi ve sporda oyunla eğitim (3. Baskı)*. Tütibak Yayıncılık.
- Hepler, C. D., and Strand, L. M. (1990). Opportunities and responsibilities in pharmaceutical care. *American journal of hospital pharmacy*, 47(3), 533-543.
- Hiloğlu, S., ve Cenkseven, F. Ö. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde zorbalığı yordamada sosyal beceri ve yaşam doyumunun rolü. *İlköğretim Online* 9(3),1159-1173.
- Hoffer, C. R. (1983). Müzik ve İnsan Doğası: Yaratma ve İletişim Süreci. *Journal of Music Education*, 31(2), 105-114.
- Jakobson, L. S., Cuddy, L. L., and Kilgour, A. R. (2003). Time tagging: A key to musicians' superior memory. *Music Perception: An Interdisciplinary Journal*, 20(3), 307-313.
- Jones, M. (2000). Çocuk ve Oyun (1. Baskı). Kaknüs Yayınları.
- Kaymakçı, G. (2015). Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri. *Eğitim Bilimleri*, 10 (2), 66-83.
- Karadağ E., ve Çalışkan, N. (2005). *Kuramdan uygulamaya ilköğretimde drama oyun ve işleniş örnekleriyle*. Anı Yayıncılık.
- Karakaya, N. (2007). İlköğretimde drama ve örnek bir uygulama. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 103-139.
- Karakaya, Z. (2008). *Dil edinimi okul öncesi dil ve oyun eğitimi*. Yazı Yayıncılık.
- Kavanagh, J. (2020). İlkokul Ortamında Sosyal Duygusal Gelişimin Desteklenmesi. *Journal of Educational Psychology and Development*, 15(2), 102-118.

- Kekeç, M. (2013). Düzenli eğitsel oyun oynayan 11-12 yaş grubu çocuklarda problem çözme becerisinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Kılıç, D. (2009). Yenilenen ilköğretim programlarında ailenin eğitim fonksiyonunun öğretmen ve veli görüşlerine göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (12), 30-35.
- Kılıç, S. (2001). Müzikli Oyunların Çocuk Gelişimine Etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 26(121), 45-55.
- Kılık, T. (2001). Müzikli oyunların çocuk gelişimine etkisi [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Kılınç, N. (2017). 5-6 yaş çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları ile oyun davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi [Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Kim, J. (2000). Müzik Eğitiminin Etkili Öğrenme Süreci Üzerindeki Rolü. *International Journal of Music Education*, 36(2), 45-54.
- Koç, M. D. (2017). İlkokul çağındaki çocukların temel motor beceri gelişiminde eğitsel oyunların etkisi [Doktora tezi, Dumlupınar Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, N. ve Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* (16), 324-342.
- Koka, V. (2018). Sosyal bilgiler dersinde kullanılan bilgisayar destekli eğitsel oyunların öğrencilerin ders başarısına olan etkisi [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Konuk, D. (2006). Zonguldak il merkezinde 7-11 yaş çocukların psiko-sosyal gelişimlerinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Koops, L. H. (2017). The enjoyment cycle: A phenomenology of musical enjoyment of 4-to7- year-olds during musical play. *Journal of Research in Music Education*, 65(3), 360- 380.
- Koşucu, E. (2016). Okulöncesi öğretmenliği programlarındaki çocuklarda oyun eğitiminde yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısına etkisi [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

- Kuzu, B. (2010) *Din ve ahlak öğretiminde oyun örnekleri (2. Baskı)*. Nobel Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (2011). *Öğretim ilke ve yöntemleri (2. Baskı)*. Nobel Yayıncılık.
- Küçükkaragöz, H. (2004). *Bilişsel gelişim ve dil gelişimi*. Pegem Yayıncılık.
- Küçüköncü, Y.H. (2007). *Müzik eğitimi ve öğretimi*. İlke Yayınevi.
- Littleton, D. (1998). Music learning and child's play. *General Music Today*, 12(1), 8-15.
- Littleton, J. D. (1991). *Influence of play settings on preschool children's music and play behaviors*. The University of Texas at Austin.
- Mason, D. (1970). Müzik Eğitiminin Amaçları ve Öğrenciler Üzerindeki Etkileri. *Journal of Music Education*, 18(3), 157-164.
- McClelland, M. M. and Morrison, F. J. (2003). The emergence of learning-related social skills in preschool children. *Early Childhood Research Quarterly*, 3, 206-224. doi:10.1016/S0885-2006(03)00026-7.
- McFall, R. M. (1982). A review and reformulation of the concept of social skills. *Behavioral Assessment*, 4(1), 1-33.
- McGuire, İ., and Priestly, P. (1981). *Life after school: A social schools curriculum*. Oxford: Pergamon Press.
- MEB (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi (4-5. sınıflar) öğretim programı*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2017). *İlköğretim Türkçe öğretim programı ve kılavuzu (1-5.sınıflar)*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Merrell, K.W. (1999). *Behavioral, social and emotional assessment of children and adolescents*. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Merrell, K.W., and Gimpel, G.A. (1998). *Social skills of children and adolescent*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Metin, Ö. (2019). Müzikli hikâye ve masalların okul öncesi eğitim dönemindeki çocukların yaratıcılık düzeylerine etkisi [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2017). *2017 İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programları*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2007). *İlkokul Müzik Eğitimi Ders Programı 1-8*. Ankara: MEB Yayınları.

- Montaigne, M. (1998) *Denemeler (5. Baskı)*. Cem Yayınevi.
- Morgül, A. (2004). Müzikal Aktivitelerin Bireylerin Uyum Sağlama ve Özgüven Kazanma Sürecindeki Rolü. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 29(135), 22-34.
- Morin, S. (2001). Background music pleasure and store evaluation: intensity effects and psychological mechanisms. *Journal of Business Research Volume 54, Issue 2, November 2001*, Pages 107-113.
- Niland, A. (2009). The power of musical play: The value of play-based, child-centered curriculum in early childhood music education. *General Music Today*, 23(1), 17-21. <https://doi.org/10.1177%2F1048371309335625>.
- Ocak, G., Yazıcıoğlu, A., ve Yıldız, S.Ş. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı'nın Sosyalleşmeye Yönelik Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Dergisi*. (7), 13-15.
- Onay, C. (2007). *100 Eğitsel oyun*. Morpa Kültür Yayınları.
- Onur, G. (2000). Aile eğitim düzeyinin çocukların sosyal becerilerine etkisi. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 4(2), 45-58.
- Önalın, F. A. (2006). Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 39-58.
- Öncü K., Özbay M., (2009). *Erken çocukluk döneminde çocuklar için oyun*. Kök Yayıncılık.
- Önder, İ. (2017). Jean Piaget ve Oyun: Çocukların Kendini İfade Etme Süreci. *Çocuk Gelişimi ve Eğitim Dergisi*, 23(2), 115-126.
- Özaydın, L., ve Çolak, A. (2006). Okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ve okul öncesi eğitimde kaynaştırma eğitimi hizmet içi eğitim programına ilişkin görüşleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 189-226.
- Özbey L., ve Ezgi A. (2010). Okul öncesi 6 yaş grubu çocuklarının öğrenme performanslarının artırılmasında müzik eğitiminin bilişsel süreçlerde etkisinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Özbey, S. (2010). Okul Öncesi Çocuklarda Uyum ve Davranış Problemleriyle Başa Çıkma Ailenin Rolü. *Aile ve Toplum Dergisi*, 11(6), 245-270.
- Özçelik Palut, B. (2003). *Sosyal gelişim ve arkadaşlık ilişkileri*. Morpa Kültür Yayınları.

- Özeke, S. (2017). Bir erken çocukluk müzik eğitim modeli ve çocuk gelişimine etkileri: MusicTogether®programıörneği. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1035-1044.
- Özgüven, İ. E. (2005). *Bireyi tanıma teknikleri*. (6. Basım). Ankara: PDREM yayınları.
- Özmenteş, Gökmen. (2006). *Bilişsel Müzikoloji ve Erken Dönem Müzik Eğitimi*. Avrupa Birliği ile Bütünleşme Sürecinde İlköğretim Eğitimi.
- Öztürk, B. (2000). Öğrenme ve Öğretmede Dikkat. *Milli Eğitim Dergisi*, 144, 51-58.
- Öztürk, M. (1998). Çocukların sosyal gelişiminde aile ve öğretmen sorumluluğu. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 74-88.
- Özyürek, A., ve Çavuş, Z. S. (2016). İlkokul öğretmenlerinin oyunu öğretim yöntemi olarak kullanma durumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2157-2166.
- Pamir, A., Tuncer, A. M., ve Uluoğlu, O. (1989). Aggressive Kaposi's sarcoma in children: a case report. *The Turkish Journal of Pediatrics*, 31(4), 297-303.
- Pehlivan, H. (2005). *Oyun ve Öğrenme*. Anı Yayıncılık.
- Pehlivan, H. (1997). Örnek olay ve oyun yoluyla öğretimin sosyal bilgiler dersinde öğrenme düzeyine etkisi [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi].
- Piaget, J. (1962) *Comments on Vygotsky's critical remarks concerning 'The Language and Thought of the Child', and 'Judgment and Reasoning in the Child'*. Cambridge Massachusetts, The M.I.T.
- Rinn, A. D., and Markle, A. M. (1979). Social skills and their categorization: A framework for understanding social competence. *Journal of Social Psychology*, 109(2), 267-279.
- Roffey, S., Smith, P. K., and Thomas, S. (1994). Peer relationships and group dynamics in childhood: Gender differences in school settings. *Journal of School Psychology*, 32(3), 123-136.
- Saarni, C. (2001). *The development of emotional competence*. Guilford Press.
- Sak'a, S. (1997). Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müzikal Algılarını Derinleştirme ve Estetik Becerilerini Geliştirme Rolü. *Müzik Eğitimi Dergisi*, 11(2), 45-57.
- Salen, K.; Zimmerman, E. (2004): *Rules of play. Game design fundamentals*. MIT Press, Cambridge, Mass.

- Samancı, O. ve Diş, O. (2014). “Sosyal becerileri zayıf olan ilkokul öğrencilerinin tutum ve davranışlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi”. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 22(2), 573-590.
- Schellenberg, G. E. (2012). Music Lessons, Emotional Intelligence, and IQ. *Music Perception*, 29(2), 185-194.
- Schweizer, H. (2006). The Impact of Songs on Musical Development: Melodic and Rhythmic Characteristics in Child Development. *Journal of Music Education Research*, 22(3), 183-197.
- Senemoğlu, N. (1994). Okul öncesi eğitim programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 21-30.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim, öğrenme ve öğretim: kuramdan uygulamaya*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Sevinç, M. (2005). *Kendine güven ve başarı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Seyrek, A., ve Sun, E. (2005). Oyun ve Çocuk Gelişimi: Gazali’nin Perspektifi. *Eğitim ve Toplum Dergisi*, 5(1), 39-49.
- Shaw, R. A., Graziano, P. A., ve Peterson, A. R. (1999). Piyano ve Bilgisayar Dersleri Öğrencilerin Matematik Performansını Artırır. *Psychology of Music*, 27(2), 137-145.
- Shen, C. (2009). Using English Songs in the Classroom: A Study with University Students. *Journal of Language Teaching and Research*, 10(2), 210-220.
- Shepherd, J. (1983). The importance of social skills in education: A behavioral approach. *Journal of Educational Psychology*, 75(5), 725-734.
- Siegler, R. S., Deloache, J. S., ve Eisenberg, N. (2014). *How children develop (4th ed.)*. Worth Publishers.
- Smith, J. (2008). Erken Çocuklukta Müzikal Oyun ve Rehberlik Desteği. *Early Childhood Education Journal*, 36(3), 263-270.
- Snow, D. (2012). Müzik ve Girişimcilik: Ortaokul Düzeyinde Müzik ile Eğitim ve Sosyal-Ekonomik Etki Yaratma. *Journal of Music Education and Entrepreneurship*, 18(3), 204-218.
- Sökezoğlu, S. (2010). Sosyal becerilerin gelişimi ve toplumsal etkileri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(157), 234-245.

- Sönmez, V. (2010). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı (16. Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Stanley, M. (2010). *Çocuk ve beceri*. İstanbul: Ekinoks Yayıncılık.
- Sullivan, D. (2014). The development of social skills: A policy perspective. *Journal of Social Policy and Development*, 29(3), 185-202.
- Sun, M. ve Hilmi S. (1999) *Okul Öncesi Eğitiminde Müzik*. İzmir: Müzik Eserleri Yayınları.
- Şahin, S., ve Diken, H. (Ed.). (2016) *0-6 Yaş çocukların temel gelişimsel özellikleri. Fiziksel-sosyal-duygusal gelişim. Erken Çocukluk Eğitimi (4. Baskı)*. Pegem Yayıncılık.
- Şendurur, Y., ve Barış, D. A. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 55-67.
- Şimşek, A. ve Kaymakçı, S. (2015). *Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminin amacı ve kapsamı. Şimşek, A. ve Kaymakçı, S. (Haz.), Okul Dışı Sosyal Bilgilerde Öğretim (s.1-11)*. Pegem Akademi.
- Şimşek, H. (2013) Eğitim ve oyun bağlamında 19. yüzyılda Türk çocukluk anlayışında değişimler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(25), 215-249.
- Şişman, M. (2008). Çocukların sosyal becerilerinin gelişimi ve öğretimi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 7(1), 33-44.
- Şişman, M. (2008). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Akademi Yayınları.
- Tagay, Ö., Baydan, Y. ve Voltan Acar, N. (2010). Sosyal beceri programının (BLOCKS) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 19-28.
- Tarman, B. (2019). Küresel bir Dünyada BİT. *Sosyal Bilimler ve Teknoloji Araştırmaları*, 4 (2), 110-134.
- Tarnowski, S. M., and Leclerc, J. (1994). Musical play of preschoolers and teacher-child interaction. Update: *Applications of Research in Music Education*, 13(1), 9-16.
- Tek, Ö. (2000). National playing fields association, values and principles, best play. *Çocuk Çocuk Dergisi*, (13), 25.

- Tezel Şahin, F. (2006). Müzik ve Hareket. *Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Timurkaan. S., Özen, G., Güllü, M., Meriç, F., Uğraş, S. ve Çelik, D. (2013). *Güzel sanatlar ve spor liseleri / eğitsel oyunlar*. MEB Devlet Kitapları.
- Torun, F., ve Duran, H. (2011). Çocuk hakları öğretiminde oyun yönteminin başarıya, kalıcılığa ve tutuma etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 418-448.
- Türk Dil Kurumu. (2020). *Oyun Kavramı*. *Türkçe Sözlük*. Erişim adresi: <https://www.tdk.gov.tr>
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1997). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar Türkiye'deki Durum*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uçan, Z. (2017). Çocuklarda sosyal beceri eğitimi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 281-288.
- Ummanuel, E., ve Şahin, Z. (Ed.). (2017). *Okul öncesi eğitimin felsefi temelleri. Okul öncesi eğitime giriş*. Eğiten Kitap.
- Ural, M. (2009). Eğitsel bilgisayar oyunlarının eğlendirici ve motive edici özelliklerinin akademik başarıya ve motivasyona etkisi. [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Uzbaş, A. (2005). Lise öğrencilerinde görülen duygusal ve davranışsal sorunları ile denetim odağı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21 (21), 43-58.
- Uzbaş, M, A. (2003). İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Okuyan Öğrencilerin Sosyal Becerileri ve Okul Uyumu ile Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Varış, Y. A. Cesur, D. (2012). Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy 2012, Volume: 7, Number: 4, Article Number: D0107*.

- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Wilson, P. H., and Sabee, C. M. (2003). Social skills and their impact on social relationships. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 22(1), 41-58.
- Yağcı, S. (2016). *Din, ahlâk ve değerler öğretimi için eğitsel oyunlar*. Dem Yayınları.
- Yalçın, Y.K., Demirdağ, M., ve Kazak, Ö. O. (2017). *Ortaöğretim spor lisesi eğitsel oyunlar 9. ders kitabı*. MEB Yayıncılık.
- Yavuzer, H. (2000). *Çocuk psikolojisi (19 Baskı)*. Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2012). *Çocuk psikolojisi*. Altın Kitaplar Yayınevi.
- Yavuzer, Y. (2011). Okullarda saldırganlık/şiddet: okul ve öğretmenle ilgili risk faktörleri ve önleme stratejileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(192), 43-61.
- Yeşilyaprak, B. (2003). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri (6. Baskı)*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, B. (2015). Eğitsel oyun ve dönüt-düzeltilmenin öğrenme düzeyi ve kalıcılığa etkisi. Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Yıldız, E. (2019). Dijital ve sınıf içi eğitsel oyunlarla gerçekleştirilen fen eğitiminin okul öncesi öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerine ve bilişsel gelişim düzeylerine etkisi. Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi.
- Yıldız, E. (2019). 5, 6, 7. sınıf fen bilimleri dersinde yaşanan öğrenme problemlerinin giderilmesinde eğitsel oyun, okuma-yazma-oyun ve okuma-yazma-uygulama yöntemlerinin etkisinin incelenmesi. Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi.
- Yıldız, G. (2018). Müziksel Gelişim ve Öğrenme Dersi. Yayımlanmamış Ders Notları.
- Yılmaz, E. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarının sayı ve işlem kavramlarını kazanmalarında müzikli oyun etkinliklerinin kullanılmasının etkisi. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi.
- Yi, G. J. (2021). Music-play in the guided music setting. *General Music Today*, 34(3), 20-28.
- Yiğit, R., ve Yılmaz, H. (2011). İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 335-347.
- Yüksel, G. (2003). İlköğretim öğrencilerinin gelişim alanları, gelişim alanlarının işaretçisi olan ihtiyaçlar ve geliştirilmesi gereken beceriler: bu süreçte rehber öğretmenin işlevleri: kurumsal bir inceleme. *Milli Eğitim Dergisi*, (13), 159.

Yüksel, G. (2004). *Sosyal Beceri Envanteri El Kitabı*. Pegem Yayınları.

Zengin, H. K. (2002). Eğitsel oyunlar ve ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde kullanımı, Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi.

EKLER

EK 1. ORJİNALLİK RAPORU FORMU

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ SANAT VE TASARIM ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 02/05/2025

Tez Başlığı: Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişiminde Müziğin Rolü

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 80 sayfalık kısmına ilişkin, 02/05/2025. tarihinde tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 4 'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- ☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç
- 2- ☒ Kaynakça hariç
- 3- ☒ Alıntılar hariç
- 4- ☒ 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

02/05/2025

Adı Soyadı:	Ferah AKDAĞOĞLU
Öğrenci No:	22408900044
Ana Bilim Dalı:	Sanat ve Tasarım
Programı:	Sanat ve Tasarım (Disiplinlerarası)
Statüsü:	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

Doç. Dr. Selami AKIŞ

Detaylı Bilgi: <https://www.ardahan.edu.tr/birim.aspx?id=1002003>

Telefon: 0-4782117522

Faks: 0-4782117523

E-posta: sbe@ardahan.edu.tr

EK 2. ETİK KURUL MUAFİYET FORMU

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ETİK KOMİSYON MUAFİYETİ FORMU

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 02/05/2025

Tez Başlığı: Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişiminde Müziğin Rolü

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır,
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne müdahale içermemektedir.
4. Gözlemsel ve betimsel araştırma (anket, mülakat, ölçek/skala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmaları) niteliğinde değildir.

Tez çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kurul/Komisyon'dan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

02/05/2025

Adı Soyadı:	Ferah AKDAĞOĞLU
Öğrenci No:	22408900044
Ana Bilim Dalı:	Sanat ve Tasarım
Programı:	Sanat ve Tasarım (Disiplinlerarası)
Statüsü:	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

Doç. Dr. Selami AKIŞ

Detaylı Bilgi: <https://www.ardahan.edu.tr/birim.aspx?id=1002003>

Telefon: 0-4782117522

Faks: 0-4782117523

E-posta: sbe@ardahan.edu.tr

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ferah AKDAĞOĞLU
Doğum Yeri ve Tarihi :

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : İstanbul Üniversitesi / Çocuk Gelişimi
Yüksek Lisans Öğrenimi : Ardahan Üniversitesi / Sanat ve Tasarım Ana Bilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller :
Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler :
Çalıştığı Kurumlar :

İletişim

E-Posta Adresi :

Tarih

Jüri Tarihi : 10/04/2025